

MOLDOVA INVEST

AUGUST 2024
49 LEI

FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA
VATRA DORNEI, 2024, EDIȚIA A XVIII-A

**OBIECTIV STRATEGIC:
“MOLDOVA 2030”**

ISSN 2821-6369

9 772821 636003

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

- MOLDOVA INVEST -
REVISTA DE ECONOMIE A MOLDOVEI

Această revistă a fost tipărită cu finanțarea
Departamentului pentru
Relația cu Republica Moldova

www.drrm.gov.ro

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a
Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova

MOLDOVA INVEST

DIRECTOR EDITORIAL

■ Ion Ștefanovici

SENIOR EDITOR

■ Mia Pricope
■ Silviu Murărescu
■ Claudia Coșofreț
■ Ramona Ilie
■ Mircea Merticariu
■ Dana Picu

PHOTO

■ Casian Mitu

MARKETING

■ Raluca Condrea

BRAND MANAGER / DESIGN

■ Nicoleta Ștefanovici

SALES MANAGER

■ Ioana Lungu

MOLDOVA INVEST KAPITAL SRL

Editor al revistei
"MOLDOVA INVEST"

Strada Victoriei, Nr. 49, Suceava

Telefon: 0725.071.918

Email: office@moldovainvest.eu

Web: moldovainvest.eu

ISSN 2821 - 6369

Tipografie – CECONII SRL

Mesaj de mulțumire pentru participanți și co-organizatori

Vă mulțumim sincer pentru implicarea și eforturile depuse în cadrul celei de-a XVIII-a ediții a Forumului Economic Regional Moldova. Decizia adoptată anul acesta de a continua organizarea viitoarelor ediții exclusiv la Vatra Dornei subliniază angajamentul nostru pentru consolidarea acestui eveniment de referință.

Obiectivul strategic MOLDOVA 2030 este esențial pentru viitorul regiunii noastre. În aceste vremuri dificile, stabilirea unor parteneriate puternice, atât interne, cât și externe, reprezintă singura cale de a asigura condițiile necesare continuării dezvoltării economice în Regiunea Extinsă a Moldovei. Un alt aspect important al acestui proces este maparea oportunităților de investiții pe traseul Autostrăzii A7, un element crucial pentru atragerea investițiilor străine directe în regiune și deschiderea de noi perspective pentru dezvoltarea locală și regională.

Ediția din 2024 a Forumului Economic Regional Moldova a statuat cooperarea în planul **România-Republica Moldova-Ucraina**, mutând centrul de greutate al acestei colaborări în Regiunea de Nord-Est a României prin realizarea unei platforme de lucru comune celor trei țări.

Am fost invitat, în luna septembrie, în calitate de speaker, în Polonia, la Karpacz, la cel mai mare Forum Economic al Europei de Est, aflat

la cea de-a 33-a ediție, care reunește peste 6000 de participanți. Merg cu speranța întăririi prezenței Moldovei, dar și a României, în Europa de Est. Sper să ajungem sănătoși și în vremuri de pace în 2025, pentru a demonstra mai multă coeziune și o creștere semnificativă, atât calitativă, cât și cantitativă, a Forumului Economic Regional Moldova 2025, de la Vatra Dornei.

Vom continua eforturile de consolidare a raporturilor de cooperare economică cu țările **Uniunii Europene**, dar vom intensifica și procedurile de impulsare a activităților de export-import cu țări precum **Arabia Saudită, China, India, Coreea de Sud, Egipt, Serbia** etc. Împreună cu ambasadele acestor țări, vom pregăti platforme de cooperare pentru a asigura deschiderea comercială a companiilor din regiunea noastră în raport cu mediul privat al acestor țări prietene.

Vă mulțumim încă o dată pentru contribuția dumneavoastră și așteptăm cu nerăbdare să continuăm împreună acest parcurs de succes.

Cu respect,

ION ȘTEFANOVICI,

PREȘEDINTELE CENTRULUI DE ANALIZĂ ȘI PLANIFICARE A DEZVOLTĂRII REGIONALE

Ion Ștefanovici

CUPRINS

PANEL INVESTIȚII

I. Maparea oportunităților din Regiunea Moldovei în contextul atragerii investițiilor străine și relansării comerțului exterior

- 06 Ion Ștefanovici**, Președinte CAPDR
- 07 Vasile Asandei**, Director General ADR NE
- 08 Mihai Dimian**, Rectorul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava
- 09 Marius Rîpan**, Primarul Municipiului Vatra Dornei
- 10 Maria Grapini**, europarlamentar
- 11 Florin Jianu**, Președinte CNIPMMR

II. Dezvoltarea Moldovei prin Autostrada A7

- 13 Ion Ștefanovici**, Președinte CAPDR
- 14 Cristina Amărăzeanu**, CNAIR
- 15 Cosmin Andrei**, Primarul Municipiului Botoșani
- 16 Leonard Achiriloaiei**, Primarul Municipiului Roman
- 17 Claudiu Mitrea**, ADR NE

III. Maparea oportunităților de investiții în județul Suceava

- 19 Andrei Alexandru**, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării
- 20 Paweł Wais**, director al Departamentului de Dezvoltare Regională din Biroul Guvernatorului din regiunea Podkarpacie
- 21 Doina Iacoban**, Regional Consulting
- 22 Liliana Agheorghicesei**, Președintele Patronatelor IMM SUCEAVA
- 23 Stefan Purici**, Prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV)
- 24 Adriana Raia**, Aeroportul „Ștefan cel Mare” Suceava
- 25 Gheorghe Gutt**, Director General - Parcuri Industriale Bucovina S.A.
- 26 Adrian Popoiu**, Primarul orașului Siret

IV. Conlucrarea România – Republica Moldova prin Regiunea Moldovei

- 28 Ion Ștefanovici**, Președinte CAPDR
- 29 Lucia Mursa**, Ambasada Republicii Moldova în România
- 30 Andrei Grițco**, Secretar General în cadrul Ministerului Energiei din Republica Moldova
- 31 Cociu Vladislav**, Primarul orașului Ștefan Vodă din Republica Moldova
- 32 Ana Groza**, Director Executiv al Asociației Investitorilor Străini din Republica Moldova
- 33 Mihai Bîlba**, Vicepreședintele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

V. Conlucrarea ADR-urilor din Regiunea Extinsă a Moldovei pe linia Ministerelor Dezvoltării de la București și Chișinău

- 35 Ion Ștefanovici**, Președinte CAPDR
- 36 Vasile Asandei**, Director General ADR NE
- 37 Daniel Surdu**, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
- 38 Sergiu Brînză**, Director ADR Chișinău
- 39 Maria Prisacari**, Director ADR Nord
- 40 Ion Pînzari**, Director ADR Centru
- 41 Nicolae Hristov**, Director ADR Sud
- 42 Tatiana Donceva**, Director ADR Găgăuzia
- 43 Natalia Iepuraș**, ZEL Ungheni

VI. România – Ucraina

- 45 Loredana STĂNCULESCU**, Consul General al României la Cernăuți
- 46 Vasile Asandei**, Director General ADR NE
- 47 Cezar GROZAVU**, Director BRCT Suceava
- 48 Mykola KUTSAK**, Președintele Consiliului Raional Cernăuți
- 49 Vasyl LYAKHOVYCH**, Președintele Camerei de Comerț Cernăuți
- 50 Igor BABAIA**n, Președintele Euroregiunii Dunărea de Jos

VI. MESAJE

52 Gheorghe CÂRCIU, Secretar de Stat al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni

53 Maria del Carmen BARRERA, Comitetul European

54 NADER Shebl Wahba ELGENDY, Ambasada Egiptului în România

55 Mateja HORVVAT, Ambasada Croației în România

PANEL SĂNĂTATE

56 Adriana Mihalăș, Secretar General al Colegiului Medicilor

58 Dr. Alexandru Calancea, Manager al Spitalului Clinic Județean de Urgență „Sf. Ioan cel Nou” de la Suceava

61 Prof. Univ. Habil. Dr. Diana Cimpoeșu, Medic șef UPU-SMURD la Spitalul Clinic Județean de Urgență Sf. Spiridon Iași

62 Dr. Marian Stancu, Director Medical al Serviciului Județean de Ambulanță Suceava

64 Adrian Miulescu, Manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie

65 Valentin Ioan Stan, Manager al Spitalului Municipal Vatra Dornei

66 Adrian Cosinschi, Manager al Spitalului Municipal Câmpulung Moldovenesc

68 Conf. Dr. Paraschiva Postolache, Spitalul Clinic de Recuperare Iași

70 Adrian Miulescu, Manager al I.N.R.M.F.B.

72 Protosinghel Alexandru Moroșan, director al Departamentului Farmaceutic Arimateea al Sectorului de Asistență Socială și Medicală al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

73 Cristina-Luana Zbranca, Manager al Spitalului de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc

74 Preot Liviu Burlacu, fondator și director al Centrului de zi „Izvorul Tămăduirii” Bacău

76 Adrian Miulescu, Manager al I.N.R.M.F.B.

77 Cezar Strugariu, Președinte al Colegiului Fizioterapeuților din Suceava și Botoșani

79 Conf. Univ Luminița Suveică, Asociația Medicilor de Familie din Republica Moldova

81 Ingrid Bucșă, BRCT Suceava

83 Evelina Gherghelegiu, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

PANEL TURISM

85 Roxana Șlemco, Director al Centrului Regional de Studii Nord-Est, din cadrul ADR Nord-Est

86 Mihaela Cocîrță, Director Executiv - OMD Țara Dornelor

87 Pr. Gabriel Herea, curator la Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei

88 Pr. Bogdan Țarcă, directorul Centrului Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei

89 Doina Turcu, expert monitorizare și implementare în cadrul BRCT SV

90 Cosmin Murărașu, Cofondator și manager de proiect „Muzee de la sat”

91 Monica David, specialist în relații publice în cadrul Asociației de Ecoturism Țara Dornelor (AETD)

92 Liviu Marian Huțanu, responsabil pe domeniul turismului în cadrul Parcului Național Călimani

93 Valentin Ceban, Director interimar al Oficiului Național al Turismului al Republicii Moldova

94 Elena Stepanov, director executiv ANTRIM (Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern)

95 Nicolai Olărașu, consultant lobby & advocacy ANTRIM și CEO la Crama Mingir

96 Victor Nicoară, manager de produs cofondator al platformei digitale GemsAround

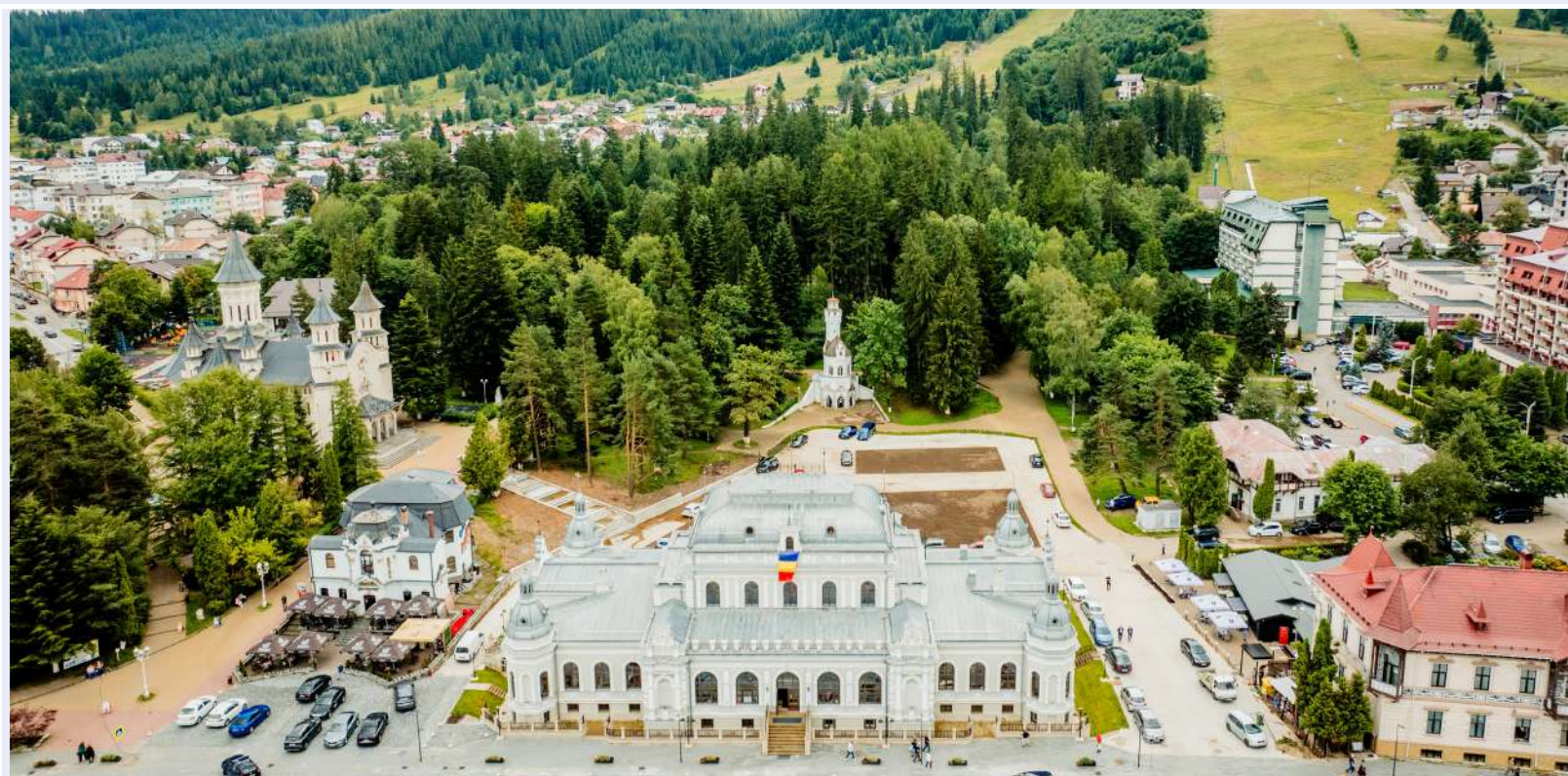
97 Forumul Economic Regional Moldova, prin ochii invitaților din Republica Moldova

108 Modernizarea Pepinierelor Silvice din Suceava, un pas important în asigurarea materialului forestier de calitate

112 Moldova Business Week 2024, o platformă vitală pentru promovarea potențialului economic al Republicii Moldova

FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA

2024

PANEL INVESTIȚII

I. MAPAREA OPORTUNITĂȚILOR DIN REGIUNEA MOLDOVEI ÎN CONTEXTUL ATRAGERII INVESTIȚIILOR STRĂINE ȘI RELANSĂRII COMERȚULUI EXTERIOR

ION ȘTEFANOVICI, Președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale

TEMĂ: „Argumentarea nevoii imediate privind legiferarea și implementarea din 2025 a Reformei Administrației Publice din România”

În cadrul „Panelului de Investiții”, **Ion Ștefanovici, Președinte CAPDR**, a subliniat necesitatea unei reforme administrative profunde în România, bazată pe principiile regionalizării și adaptarea la cadrul european. Discursul său a fost intitulat „**Argumentarea nevoii imediate privind legiferarea și implementarea din 2025 a Reformei Administrației Publice din România.**”

„Vă propun să ne concentrăm intervențiile pe subiectul *Mapării oportunităților de investiții și comerț exterior din Regiunea Extinsă a Moldovei (Nord-Estul României și Republica Moldova)* raportându-ne desigur la evoluția economică a României, dar analizând datele în contextul principiilor și reformelor adoptate în Uniunea Europeană în primul rând sub aspectul funcționalității administrative a Uniunii pe baza Regiunilor.

Dar, înainte de toate, trebuie să recunoaștem întârzierile și incapacitățile din ultimii 34 de ani. Nu mai putem continua să dăm vina pe trecut și să ne lamentăm în prezent. Este timpul să finalizăm obiectivul strategic MOLDOVA 2030 și să acționăm hotărât pe baza acestuia.”

Președintele CAPDR a menționat că în timp ce Polonia a început reformele administrative, România a rămas în urmă. El a comparat deschiderea politicianilor de la Varșovia cu cei de la București, subliniind că este nevoie de curaj pentru a iniția schimbări semnificative.

„Am invitat astăzi aici reprezentanți din regiunea Podkarpacie din Polonia. În timp ce Polonia a început să implementeze reforme administrative, noi am rămas în urmă. Este timpul să tăiem răul de la rădăcină și să realizăm reforma administrativă a României pe principiile regionalizării, în contextul funcționării Uniunii Europene.”

Ion ȘTEFANOVICI: „(...) Țara are prea multe primării raportat la numărul scăzut de cetățeni rămași în multe localități și proporțional, mai trebuie eliminate și din circumscripțiile electorale, respectiv din numărul parlamentarilor”

Ion Ștefanovici a argumentat că România are nevoie urgentă de această reformă pentru a depăși incapacitatea de a atrage fonduri europene și pentru a eficientiza actul administrativ. El a punctat că „Țara are prea multe primării raportat la numărul scăzut de cetățeni rămași în multe localități și proporțional mai trebuie eliminate și din circumscripțiile electorale, respectiv din numărul parlamentarilor. „Avem primării prea multe și politicieni care nu mai

reprezintă adecvat cetățenii acestei țări. Reorganizarea va reduce numărul primăriilor și al circumscripțiilor electorale, dar reorganizarea este necesară pentru a eficientiza actul administrativ și politic din Țara noastră.”

Ion Ștefanovici a adus în discuție și agențiile de dezvoltare regională (ADR-urile), care, deși eficiente, sunt limitate de capacitatea administrativă actuală. Președintele C.A.P.D.R. a mulțumit delegației din Ucraina și celor care au organizat cooperarea transfrontalieră, dar a subliniat că și acestea reclamă lipsa insuficiența fondurilor alocate.

„Da, avem ADR-uri, dar acestea sunt limitate în capacitatea lor administrativă. Deși fac o treabă excepțională, nu au suficiente fonduri la dispoziție. Vorbim despre Moldova? Despre necesitatea de a alinia această regiune cu Transilvania sau regiunea centrată pe Ilfoș – București? Este nevoie de o planificare și o pregătire mult mai bună pentru a reduce decalajele prezente pe care Moldova le înregistrează.” În final, Ion Ștefanovici a făcut un apel pentru soluții concrete, nu doar discursuri.

„Nu ne mai trebuie discursuri, avem nevoie de soluții. Reforma administrativă a țării trebuie să fie prioritatea noastră. Asta vreau să se audă de la Forumul Economic Regional al Moldovei din Vatra Dornei. Mulțumesc!”

Prin acest discurs, Ion Ștefanovici a evidențiat importanța urgentării reformei administrativ-teritoriale a României pe principiul Regionalizării în contextul funcționării Uniunii Europene, pentru îndeplinirea următoarelor obiective de țară:

1. Dezvoltarea regională echilibrată
2. Creșterea competitivității economice
3. Creșterea eficienței administrative și a transparenței
4. Combaterea depopulării și stimularea dezvoltării locale
5. Modernizarea infrastructurii regionale prin Proiecte de dezvoltare regională
6. Îmbunătățirea serviciilor publice prin dimensionarea aparatului de stat și eficientizarea administrației publice.
7. Reducerea cheltuielilor publice va conduce implicit la reducerea deficitului bugetar al României (la acest capitol este inclusă și recalibrarea numărului de membri din Parlamentul României în raport cu numărul actual de cetățeni ai țării)
8. Adaptarea la politicile și cerințele UE
9. Îmbunătățirea absorbției fondurilor europene
10. Adaptarea la schimbările climatice și protecția mediului

VASILE ASANDEI, DIRECTORUL GENERAL al Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (ADR N-E)

TEMĂ: „Viitorul coeziunii europene și
rolul regiunii noastre în modelarea
acestuia”

Deschidere și provocări regionale

Directorul General al ADR NE, Vasile Asandei, a subliniat complexitatea procesului de dezvoltare într-o lume tot mai sofisticată. Potrivit acestuia, *„dezvoltarea este un proces foarte complex și dificil, iar pe măsură ce trece timpul și lumea devine mai sofisticată, dezvoltarea devine și mai complicată.”*

Vasile ASANDEI: *„Ne confruntăm cu realități dificile aici, în Regiunea de Nord-Est, în Republica Moldova și în Ucraina. Spre exemplu, în regiunea noastră, investițiile directe reprezintă sub 3% din totalul național. Aceasta este o realitate neschimbată în ultimii 30 de ani.”* Directorul ADR N-E a mai subliniat necesitatea de a identifica soluții și a evidențiat existența mai multor variante în acest sens.

Prezentarea ofertei și importanța cunoașterii realităților locale

Directorul ADR N-E, Vasile Asandei, a pus accent pe importanța cunoașterii și prezentării ofertelor locale. Acesta a subliniat că trebuie să se țină cont de oferte și de cum se prezintă oferta. *„Cunoașterea aprofundată a realităților locale și regionale și reforma continuă sunt esențiale”.* Vasile Asandei a amintit și despre discursul europarlamentarului Maria Grapini, care a menționat că *„absorbția fondurilor europene nu este optimă”*, evidențiind că deși există fonduri alocate, utilizarea lor eficientă este problematică. O explicație oferită de Asandei este capacitatea insuficientă de a scrie proiecte detaliate și de a răspunde cerințelor de dezvoltare.

„Trebuie să ținem cont de ce avem și cum ne prezentăm oferta. Este esențial să cunoaștem bine realitățile locale și regionale, să știm cum să ne reformăm. Doamna europarlamentară a menționat că nu stăm bine la absorbția fondurilor europene. Avem fonduri alocate, dar nu reușim să le folosim eficient. De ce? Una dintre explicații este capacitatea noastră de a scrie proiecte, de a fi atenți la detalii și de a răspunde cerințelor de dezvoltare.”

Exemple practice și provocările administrative

Un aspect practic evidențiat de Asandei a fost procesul de evaluare și contractare a proiectelor.

„Când lansăm un apel de proiecte pentru mediul privat, primim sute de propuneri de finanțare. Evaluăm și

contractăm câteva sute, dar când solicităm documente pentru contractare, uneori trebuie să trimitem zeci de solicitări de clarificări unui singur beneficiar. Aceasta nu este o acuză, ci o realitate. Trebuie să investim în cunoaștere și înțelegere, atât pentru firme, cât și pentru consultanți și instituțiile care creează regulile.”

Necesitatea unui ecosistem pentru investiții

Vasile Asandei a subliniat că Uniunea Europeană are nevoie de instrumente clare pentru implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene. *„Atât beneficiarii, cât și autoritățile trebuie să respecte numeroase cerințe, iar fără instrumentele potrivite, este dificil să le îndeplinească”.* La nivel național și european, ar trebui să existe metodologii clare și simplificate pentru analiza și încadrările necesare în proiecte.

Asandei a punctat că dezvoltarea unei firme este dificilă, mai ales într-o regiune săracă. Multe firme ajung la un punct în care nu se mai descurcă și au nevoie de sprijin pentru a evita falimentul sau pentru a aduce noi investiții și management. Acesta a evidențiat că nu există un ecosistem bine dezvoltat care să sprijine antreprenorii în astfel de situații.

„Nu există, din păcate, o știință, o instituție sau un ecosistem care să ajute antreprenorii care de la un moment dat nu se mai descurcă să-și găsească soluții.”

În concluzie, Vasile Asandei a subliniat importanța unui ecosistem robust care să sprijine investițiile și dezvoltarea firmelor, atât pe plan local, cât și în contextul atragerii investițiilor străine.

Mihai DIMIAN, Rectorul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV)

TEMĂ: „Investiții în educația
universitară, cercetarea științifică
și transferul tehnologic în
regiune”

Context și evoluții economice

Rectorul Mihai Dimian a început prin a oferi un context istoric și personal, menționând experiența sa de studiu în Franța în 2001: „Raportul dintre PIB-ul pe cap de locuitor în România și Franța era atunci de 1 la 25%. Astăzi, acest raport este de 1 la 2 sau 1 la 3, ceea ce arată o evoluție semnificativă.” Acesta a apreciat eforturile și progresele realizate de România în această perioadă și a subliniat importanța echității în dezvoltare, astfel încât toate regiunile să beneficieze de progres.

Competiția globală și importanța resursei umane

Dimian a evidențiat schimbarea peisajului economic global, subliniind că salariile din România nu mai oferă un avantaj competitiv în raport cu alte țări. „Competitivitatea noastră nu va mai fi dată de salariile mici, ci de calitatea muncii oferite. Trebuie să avem mare grijă la pregătirea resursei umane.” Rectorul a subliniat necesitatea unei educații de calitate și a unei cercetări avansate pentru a menține avantajul competitiv al României pe piața globală.

Provocări în revitalizarea comerțului extern

Un alt aspect important abordat de către rectorul Dimian a fost sprijinul necesar pentru firmele din România în contextul comerțului extern. „Trebuie să sprijinim firmele din România și să învățăm din greșelile trecutului pentru a accelera procesul de dezvoltare.” Mihai Dimian a menționat provocările întâmpinate de firmele românești în producția de echipamente și necesitatea dezvoltării unor produse cu valoare adăugată mai mare.

Rolul educației și cercetării

Rectorul Dimian a subliniat importanța investițiilor în educație și cercetare pentru dezvoltarea economică a României. „Avem nevoie de educație și de cercetare pentru a putea crea produse cu valoare adăugată mai mare și pentru a sprijini comerțul extern.”

El a evidențiat faptul că România alocă doar 0,25% din PIB pentru cercetare, comparativ cu media de 2% din Uniunea Europeană, subliniind necesitatea unor investiții mai mari în acest domeniu.

În concluzie, **Rectorul Mihai Dimian a evidențiat că viitorul dezvoltării economice în Regiunea Moldovei depinde în mare măsură de investițiile în educație și cercetare.** Aceste investiții vor permite crearea de produse competitive și vor sprijini comerțul extern, contribuind astfel la dezvoltarea economică sustenabilă a regiunii și a întregii țări.

Marius RÎPAN, Primarul ales al Municipiului Vatra Dornei

TEMĂ: „Investiții în Vatra Dornei în perioada 2012 - 2024”

Marius Rîpan, primarul Municipiului Vatra Dornei, a împărtășit realizările și provocările orașului în perioada 2012-2024.

În discursul său, Marius Rîpan a subliniat angajamentul față de dezvoltarea Vatra Dornei în cei 12 ani de mandat, dintre care 8 ani i-a petrecut activ în administrația publică locală. „Am reușit să atragem investiții în valoare de peste 250 de milioane de euro, din diverse surse de finanțare. Acestea includ 42% fonduri externe, 40% fonduri guvernamentale, 9% din bugetul local și 9% din alte surse”, a declarat Primarul Rîpan.

Infrastructură și modernizare

Primăria și-a concentrat eforturile asupra modernizării infrastructurii de bază a orașului, inclusiv extinderea rețelei de apă și canalizare, implementarea sistemului de gazificare și îmbunătățirea condițiilor școlare și de învățământ. „Am schimbat centrala termică a orașului, am extins rețeaua de distribuție a apei calde și căldurii pe o lungime de 32 km și am implementat proiecte de modernizare în toate școlile și grădinițele din Vatra Dornei”, a menționat Rîpan.

Primarul ales al municipiului Vatra Dornei, Marius Rîpan, a recunoscut provocările întâmpinate de comunitatea locală, inclusiv pandemia de COVID-19, fluctuațiile economice și creșterea prețurilor. Cu toate acestea, eforturile constante pentru atragerea de fonduri externe și interne au permis orașului să depășească aceste obstacole și să progreseze într-o direcție pozitivă.

Impactul asupra comunității

„Vatra Dornei a fost recunoscută pentru excelența în educație în 2019 și continuăm să ne îndreptăm spre dezvoltare. Ne dorim ca orașul nostru să devină o destinație turistică atractivă, un loc civilizat și primitor pentru toți vizitatorii”, a adăugat edilul.

În concluzie, prezentarea Primarului Marius Rîpan la Forumul Economic Regional Moldova 2024 a evidențiat angajamentul său pentru transformarea și dezvoltarea continuă a municipiului Vatra Dornei prin investiții strategice și gestionarea eficientă a resurselor. Orașul continuă să aspire la excelență și să ofere condiții de viață îmbunătățite pentru locuitorii săi și pentru toți cei care îl vizitează.

Maria GRAPINI, europarlamentar

TEMĂ: „Importanța fondurilor europene în dezvoltarea regională – FEDER”

În cadrul intervenției sale, Maria Grapini a subliniat faptul că România se află într-o perioadă semnificativă de finanțare europeană, cu alocări financiare importante în exercițiul bugetar european 2021-2027.

„Aceste fonduri, în valoare de 392 de miliarde de euro pentru politica de coeziune, sunt menite să stimuleze creșterea economică și să promoveze cooperarea teritorială în regiunile Uniunii Europene.”

Europarlamentarul Maria Grapini a evidențiat faptul că această perioadă cumulează cea mai mare alocare de fonduri pentru România din întreaga perioadă înregistrată de la integrare, cu obiective clare de investiții în sectoare cheie precum digitalizarea, tranziția ecologică și competitivitatea IMM-urilor.

Maria Grapini a subliniat importanța unei bune absorbții a fondurilor europene, menționând că în trecut România a avut o performanță sub medie în acest sens. În contextul unei administrări eficiente a acestor resurse, Grapini a pledat pentru o resetare a modului de funcționare a instituțiilor publice din România, astfel încât să se asigure o implementare eficientă a proiectelor finanțate prin FEDER.

Experiența personală și implicarea în politici publice

Cu o carieră diversificată care include atât experiența antreprenorială cât și cea în funcții publice, Maria Grapini a vorbit despre necesitatea asumării responsabilității în procesul de implementare a politicii de coeziune. *„Am ales să intru în politici publice pentru că mi-am asumat să fac, nu doar să vorbesc”*, a subliniat Maria Grapini, evidențiind că rolul Parlamentului European este crucial în modificarea și negocierea propunerilor legislative ce vizează utilizarea fondurilor europene în statele membre. În plus, europarlamentarul a adăugat că o coordonare mai bună între sectorul public și cel privat este esențială pentru a maximiza impactul investițiilor europene în regiuni. *„Trebuie să facem un parteneriat public-privat viabil”*, a afirmat europarlamentarul Maria Grapini, subliniind că este nevoie de o abordare sectorială specifică pentru a asigura că investițiile contribuie efectiv la dezvoltarea economică și socială durabilă.

Concluzii și perspective viitoare

În încheierea discursului, Maria Grapini a reiterat importanța imaginii de țară și a unei abordări pragmatice în atragerea investițiilor străine și utilizarea eficientă a fondurilor europene. *„Avem nevoie de o politică sectorială aplicată, care să ducă la rezultate concrete”*, a subliniat Maria Grapini, subliniind că prin colaborare și negociere instituțională eficientă, România poate transforma aceste resurse în motorul dezvoltării regionale durabile.

În lumina discuțiilor de la Forumul Economic Regional Moldova 2024, este evident că fondurile europene reprezintă un catalizator crucial pentru dezvoltarea economică și socială a regiunilor din România. Cu o administrare eficientă și o colaborare între sectorul public și privat, România poate maximiza impactul acestor fonduri și poate accelera procesul de convergență economică în rândul statelor membre ale Uniunii Europene.

Florin JIANU, Președintele CNIPMMR

TEMĂ: „Indexul antreprenoriatului
românesc”

În cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024, desfășurat la Vatra Dornei, Florin Jianu, Președintele CNIPMMR și fost ministru al IMM-urilor, Antreprenoriatului și Turismului, a abordat subiectul „Indexul antreprenoriatului românesc”, subliniind importanța mapării oportunităților de investiții din regiunea Moldovei.

Prezentarea sa a inclus date esențiale pentru investitori și antreprenori, fiind un index al antreprenoriatului românesc realizat de Departamentul de Analize și Cercetare al Consiliului Național al IMM-urilor din România. Indexul măsoară 24 de indicatori macroeconomici și de percepție, evidențiind poziția României în privința investițiilor, antreprenoriatului și politicilor publice.

„Suntem la 17 ani de la aderarea la Uniunea Europeană. Nu mai suntem la început de drum, ci o țară matură în ceea ce privește investițiile, antreprenoriatul și politicile publice. Trebuie să transmitem un mesaj de încredere despre mediul investițional din România, în special din Regiunea Nord-Est, mai ales având în vedere prezența reprezentanților din țările vecine și din alte țări invitate”, a subliniat Florin Jianu.

Printre indicatorii macroeconomici analizați s-au numărat ritmul real de creștere al PIB-ului, rata inflației și rata șomajului. România se situează constant în topul creșterii economice la nivel european, fiind în top 3 în ultimele date statistice. Rata inflației, deși ridicată la începutul anului, a început să scadă, iar Comisia Europeană estimează o medie de 3% până la sfârșitul anului. De asemenea, rata șomajului este scăzută, dar există o nevoie acută de forță de muncă calificată.

„Creșterea mediului salarial lunar net a fost constantă, iar stabilitatea fiscalității pe forța de muncă este esențială pentru investitori. De asemenea, stabilitatea cursului valutar a contribuit la menținerea unei economii solide”, a mai adăugat Președintele CNIPMMR.

Acesta a mai menționat că România trebuie să evite complexitatea administrativă și să respecte principiul **„one in, one out”** în ceea ce privește noile reglementări, pentru a facilita dezvoltarea IMM-urilor.

La finalul discursului, Florin Jianu, Președintele CNIPMMR, a menționat că indexul antreprenoriatului românesc situează Regiunea Nord-Est la un nivel moderat, cu un scor de 44 din 100, iar la nivel național, România se apropie de un antreprenoriat emergent.

„Mulțumesc încă o dată gazdelor noastre pentru invitație și le doresc succes în afaceri tuturor antreprenorilor prezenți. Multă încredere și succes!”, a încheiat Florin Jianu.

PANEL INVESTIȚII

II. DEZVOLTAREA MOLDOVEI PRIN AUTOSTRADA A7

SPEAKER - Ion ȘTEFANOVICI, Președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.)

TEMĂ: „ Proiectul C.A.P.D.R.
privind maparea oportunităților
de investiții pe traseul autostrăzii
A7 în Regiunea Moldovei”

Ion Ștefanovici, președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.), a prezentat în cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024 proiectul C.A.P.D.R. privind **Maparea Oportunităților de Investiții pe traseul autostrăzii A7** în Regiunea Moldovei, evidențiind punctele tari și slabe dar oportunitățile respectiv temerile pe care le implică acest proiect în faza lui de implementare.

Proiectul de mapare a oportunităților economice

Punctul central al discursului a fost proiectul mapării detaliate a oportunităților economice de-a lungul traseului autostrăzii A7. Acest proces este esențial pentru atragerea atât a investițiilor naționale, cât și a celor străine: „Pregătirea, la nivel de mapare, a oportunităților, în vederea dezvoltării atât a investițiilor în capital românesc, dar și al atragerii investițiilor străine directe. Acesta este și titlul panelului. Cum dezvoltăm Moldova prin A7?”

Analiza detaliată a datelor locale

Ion Ștefanovici a detaliat planurile pentru următorii 3 ani, care includ colectarea și analizarea datelor de cadastru, demografice, economice și de infrastructură pe traseul autostrăzii:

„Vom pregăti, și lucrurile astea se vor întâmpla începând din vara aceasta, o colectare a analizelor datelor de cadastru, demografice, economice, de trafic și transport. Ne interesează extraordinar de mult pe unde se descarcă nodurile și oportunitățile de business care vor exista pe traseul autostrăzii.”

El a subliniat importanța identificării resurselor locale disponibile, inclusiv terenurile și rețelele de utilități, precum și resursa umană:

„Ce terenuri sunt, planurile lor cadastrale, rețelele de utilități și, nu în ultimul rând, resursa umană din zonă pe care noi o putem pune la dispoziția investitorilor.”

Dificultățile în atragerea investitorilor străini

Președintele C.A.P.D.R. a abordat dificultățile constante întâmpinate în atragerea investitorilor străini, din cauza lipsei infrastructurii adecvate:

„Ani la rând s-a încercat atragerea investitorilor străini în regiunea Moldovei. Invariabil ne-am lovit de aceleași contraargumente. Nu avem infrastructură mare, nu avem cum să venim acolo.”

Impactul geopolitic și importanța dezvoltării infrastructurii

Ștefanovici a subliniat impactul geopolitic asupra regiunii și necesitatea urgentării dezvoltării infrastructurii pentru a fluidiza traficul și a conecta regiunea cu restul țării dar și cu vecinii de la Nord și de la Est:

„Acum avem o situație specială la graniță. Sincer vorbind, așa că se întâmplă, cu viteza care se întâmplă, inclusiv din aceste considerente, pentru că de la nord la sud, până în Portul Constanța, se va fluidiza traficul. Și așteptăm cu sufletul la gură să se întâmple acest lucru. Avem inclusiv pierderi mari de vieți omenești în accidente rutiere. O situație absolut îngrozitoare care trebuie stopată de urgență!”

Echitatea și echilibrul dezvoltării regionale

Ion Ștefanovici a accentuat importanța echității și echilibrului în dezvoltarea regională, subliniind necesitatea unui efort concertat pentru a asigura acest lucru:

„Echitatea dezvoltării și echilibrul dezvoltării regionale și a țării trebuie să presupună, într-adevăr, un efort, un efort mai mare în regiunea noastră. În așa fel încât să compensăm situația socio-economică din Regiunea Moldovei în raport cu Ardealul și București - Ilfov.”

Apel la acțiune și colaborare

Discursul președintelui C.A.P.D.R. s-a încheiat cu un apel clar către autorități și investitori pentru colaborare în scopul transformării Regiunii Moldova într-un pol de dezvoltare economică. Ștefanovici a subliniat că autostrada A7 va juca un rol crucial în această transformare, facilitând conexiuni mai bune și creând noi oportunități economice și sociale:

„Autostrada A7 nu doar că va conecta regiunea cu restul țării, dar va crea și noi oportunități economice și sociale, ridicând astfel nivelul de trai al locuitorilor din Moldova.”

SPEAKER - Cristina AMĂRĂZEANU, Șef Departament Obținere Finanțări În cadrul Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR)

TEMĂ: „Finanțarea proiectelor de infrastructură rutieră promovate în cadrul Regiunii Moldova”

În cadrul Panelului Investiții, Cristina Amărăzeanu, reprezentant al Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), a prezentat detalii cu privire la evoluția și perspectivele infrastructurii rutiere din zona Moldovei.

Autostrada A7 – Proiect major pentru Regiunea Moldova

Autostrada A7, cunoscută sub denumirea de „Autostrada Moldovei”, reprezintă un proiect major al CNAIR. „Prima roată a construcției a pornit de la Ploiești, continuând prin Ploiești, Buzău, Focșani, Bacău și Pașcani, având ca sursă de finanțare Programul de Reziliență”, a afirmat Cristina Amărăzeanu. Aceasta a subliniat importanța diversificării surselor de finanțare, menționând că „nu ne concentrăm doar asupra fondurilor PNR, ci am construit și un program de reziliență, fiind singurul stat din Europa care finanțează autostrăzi prin acest program”.

Autostrada A7 nu este doar o simplă cale de comunicație, ci o infrastructură complexă care înglobează conceptul de sustenabilitate. „Aceste autostrăzi verzi includ perdele forestiere și piste de biciclete, respectând rigorile Comisiei Europene”, a explicat Amărăzeanu.

Extinderea până la Suceava și Siret

Proiectele nu se opresc la Pașcani. Extinderea autostrăzii până la Suceava și Siret este în plină desfășurare. „De la Pașcani la Suceava, urmează să se lanseze etapa de proiectare și execuție, iar pentru secțiunea Suceava - Siret, vom finaliza studiul de fezabilitate până la finele lunii august”, a declarat Amărăzeanu.

Aceasta a subliniat că aceste sectoare sunt pregătite riguros, fiind inițiate încă din 2019. „Suntem în etapa finală de pregătire a studiilor de fezabilitate, ceea ce ne permite să avansăm cu proiectarea și execuția”, a adăugat reprezentantul CNAIR.

Rolul crucial al expertizei tehnice

Un aspect crucial pentru succesul acestor proiecte este expertiza tehnică. „Avem nevoie de ingineri pentru drumuri, la fel cum avem nevoie de doctori pentru medicină”, a subliniat Cristina Amărăzeanu. CNAIR

colaborează activ cu universitățile de profil din București pentru a atrage și forma tineri specialiști: „Am încheiat parteneriate pentru a asigura transferul de expertiză necesar implementării proiectelor.”

Absorbția fondurilor europene: un succes istoric

Cristina Amărăzeanu a evidențiat realizările semnificative în absorbția fondurilor europene, un factor esențial pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere. „Pentru prima dată, infrastructura rutieră și de transport a atins o absorbție de 100% a fondurilor europene”, a declarat aceasta.

Aceasta a menționat provocările întâmpinate, subliniind necesitatea unei clarificări tehnice riguroase pentru aprobarea proiectelor de către Comisia Europeană. „Pentru a obține aprobarea proiectelor fără nicio clarificare suplimentară, este nevoie de o expertiză tehnică solidă și de o prezentare clară a proiectelor”, a argumentat Amărăzeanu.

Proiectele viitoare și parteneriatele locale

Un alt proiect major în zona Moldovei este Autostrada Târgu Neamț-Iași-Ungheni. „Anul acesta, în luna august-septembrie, urmează să fie emis raportul de mediu, ceea ce înseamnă că proiectul este aproape finalizat”, a afirmat Amărăzeanu. Finanțarea pentru acest proiect este asigurată prin Programul de Transport, iar autoritățile locale sunt implicate activ în proces. „Compania a încheiat parteneriate cu Consiliul Județean pentru a externaliza etapa de pregătire și implementare a proiectelor, cum ar fi varianta de ocolire a orașului Gura Humorului”, a adăugat aceasta.

Provocările și realizările proiectelor de infrastructură

Amărăzeanu a recunoscut și provocările întâmpinate în implementarea acestor proiecte. „Un proiect de infrastructură rutieră necesită întotdeauna o adaptare din mers, apar mereu acte administrative noi sau lipsuri de personal de șantier”, a explicat ea. Totuși, a subliniat că „pe Autostrada A7 avem norocul de a colabora cu o firmă românească ce deține un lanț complet de echipamente și resurse umane, facilitând astfel progresul construcției.”

SPEAKER - Cosmin ANDREI, Primarul municipiului Botoșani

TEMĂ: „Importanța arterelor de comunicație în privința dezvoltării municipiilor tranzitate”

Discursul Primarului municipiului Botoșani, Cosmin Andrei, în cadrul secțiunii dedicate Autostrăzii A7 din cadrul Panelului Investiții a început prin rememorarea protestelor care au avut loc în Moldova pentru promovarea proiectului unei autostrăzi pentru regiune. „*Multe mașini cu abțibilduri, Moldova își dorește autostradă. De asemenea, și în județul meu, Botoșani, au avut loc proteste în fața Prefecturii*”, a declarat acesta.

Evoluția infrastructurii și așteptările

„*Timpul a trecut, iată că s-au estompat aceste proteste și firesc, infrastructura de comunicații rutiere se dezvoltă*”, a afirmat Cosmin Andrei.

„*Întrebarea este dacă vor fi satisfăcute și așteptările pe care le avem odată cu dezvoltarea acestei infrastructuri*”, a spus primarul, subliniind că nu este suficientă doar scurțarea distanțelor și parcurgerea lor într-un timp mai scurt. „*Avem nevoie și de resursele umane care să ducă la dezvoltarea acestei regiuni*”, a adăugat edilul.

Situația Moldovei raportată la vestul țării

Primarul Andrei a exprimat un optimism rezervat în ceea ce privește atractivitatea regiunii Moldova în comparație cu vestul țării. „*Cei din vestul țării s-au dezvoltat într-un ritm mai alert, datorită și poziționării geografice, care a fost în primul rând mai atractivă din punct de vedere geopolitic*”, a menționat primarul Andrei.

Totuși, el a adus în discuție și potențialul colaborării internaționale. „*Partenerii noștri din Moldova și Ucraina pot să ajute la dezvoltarea României prin ceea ce se întâmplă în țările lor*”, a afirmat Cosmin Andrei, adăugând că o dezvoltare a acestor țări ar putea crește și atractivitatea autostrăzii.

Problema clasificării drumurilor și integrarea teritorială

Cosmin Andrei a atras atenția asupra unui aspect important legat de clasificarea drumurilor și lipsa unei gândiri integrate la nivel

național: „*Modalitatea în care sunt clasificate toate aceste artere de comunicații, plecând de la drumurile comunale și terminând cu autostrăzi, nu este gândită integrat*”.

Edilul a oferit un exemplu concret din experiența personală: „*Când trecem dintr-un județ în altul, simțim că este alt drum, pentru că fiecare administrator are competențele sale geografice, care nu sunt integrate, și din păcate sunt discrepanțe*.”

Schimbări pozitive la nivelul Ministerului Transporturilor

Primarul Andrei a apreciat schimbările recente în abordarea Ministerului Transporturilor, subliniind implementarea transferului de competențe și dezvoltarea infrastructurii. „*Apreciez o schimbare de abordare la nivelul Ministerului Transporturilor, pe care inclusiv în Botoșani l-am văzut pus în aplicare*”, a precizat Cosmin Andrei.

Un exemplu notabil este licitația pentru centura ocolitoare a Botoșaniului, implementată cu sprijinul Ministerului „*Vom interconecta centura ocolitoare a municipiului Botoșani la A7, prin drumul expres Suceava-Botoșani*”, a conchis primarul.

SPEAKER - Leonard ACHIRILOAIEI, Primar Municipiul Roman

TEMĂ: „Importanța majoră a nodului central Roman în dezvoltarea Regiunii Moldova”

În cadrul intervenției susținute de primarul municipiului Roman, Leonard Achiriloaiei, la FERF 2024, acesta a evidențiat importanța strategică a autostrăzii A7 pentru dezvoltarea localităților din proximitatea sa, cu un accent special pus bineînțeles pe municipiul Roman. Achiriloaiei a subliniat faptul că această autostradă reprezintă o oportunitate majoră pentru Roman, un oraș care se află în centrul Moldovei și care se pregătește să devină un nod industrial de referință.

Maparea nevoilor și planificarea strategică

„Foarte bine am constatat cu toții aici că trebuie să ne mapăm acele necesități și exact acest lucru am făcut noi la Roman”, a declarat primarul, referindu-se la demersurile inițiate pentru a valorifica poziția geografică a orașului și oportunitățile oferite de infrastructura modernă. Planul include crearea unui parc industrial în zona de nord a municipiului Roman, un proiect ambițios care necesită colaborare și resurse extinse.

Colaborarea regională pentru succesul proiectului

Achiriloaiei a explicat că Romanul nu dispune de suprafața de teren necesară pentru realizarea acestui parc industrial de unul singur. Astfel, a apelat la sprijinul localităților din vecinătate, mulțumindu-i public primarului din comuna Cordun pentru deschidere și colaborare. „Am identificat, cum spuneam, o suprafață de aproape 100 de hectare pentru crearea celui mai mare parc industrial din zonă”, a menționat edilul.

Infrastructura și resursele necesare

După identificarea terenului, următorul pas a fost elaborarea unei strategii pentru aducerea tuturor utilităților în zonă. „Vorbim de căi de acces, vorbim de utilități de apă și canal, de gaz, de electricitate și de tot ce este nevoie pentru dezvoltarea diversificată a acestor investiții în viitorul parc industrial”, a precizat Leonard Achiriloaiei, evidențiind importanța unei infrastructuri complete pentru atragerea investitorilor.

Resursa umană și educația profesională

O problemă esențială identificată de primar este cea a resursei umane. Avantajul Romanului este bazinul demografic de peste 200.000 de locuitori, care reprezintă o sursă importantă de forță de muncă. Achiriloaiei a subliniat eforturile de pregătire profesională, mulțumind Universității din Suceava pentru parteneriatul în cadrul proiectului european de învățământ dual. „Pregătim oamenii pentru TRW Automotive, pentru ZF, de acum, fabrica germană, cel mai mare investitor de automobile de prin zonă cu peste 2000 de angajați”, a afirmat primarul.

Dezvoltarea mediului de afaceri local

Nu în ultimul rând, primarul a prezentat oportunitățile existente pentru mediul de afaceri local. „Când atragi investitori mari în zonă, aceștia au nevoie și de investiții de afaceri suport, că vorbim aici de curățenie, de catering, de servicii hoteliere de HORECA”, a explicat Achiriloaiei, subliniind efectul de domino al investițiilor majore asupra economiei locale.

În încheiere, Leonard Achiriloaiei și-a exprimat recunoștința față de organizatori și parteneri pentru oportunitatea de a-și prezenta viziunea.

„Încercăm să ne așezăm pe o poziție strategică de dezvoltare regională, încercăm să aducem o bunăstare Romanului și zonei metropolitane”, a conchis acesta.

SPEAKER - Claudiu MITREA, Expert în cadrul Biroului Specializare Sectorială ADR-NE

TEMĂ: „Poziționarea și
colaborarea pentru atragerea ISD
în Nord-Estul României”

Claudiu Mitrea, reprezentantul Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est pe domeniul atragerii investițiilor străine directe în Regiunea Moldova a subliniat importanța rolului pe care agenția îl joacă în conectarea regiunii cu oportunitățile europene și în sprijinirea antreprenoriatului local.

„*Avem la Bruxelles din 2010, un birou cu experți și coordonatori, care caută să găsească acele informații la prima mână, caută să fie implicați în cele mai importante rețele și să aducă în regiune acele informații, acele oportunități, acele parteneriate de care avem nevoie*”, a subliniat Mitrea. Acest birou reprezintă o punte vitală între nevoile regionale și resursele europene, facilitând colaborări și parteneriate esențiale pentru dezvoltarea regiunii.

Conexiuni locale și internaționale

Una dintre prioritățile ADR NE este de a menține o legătură strânsă cu diverse instituții locale, inclusiv consiliile județene, primăriile, universitățile și centrele de cercetare. „*Încercăm să creăm acele conexiuni între nevoile regionale și oportunitățile europene*”, a explicat Mitrea. Această rețea de parteneriate locale și internaționale este esențială pentru dezvoltarea sustenabilă a regiunii și pentru valorificarea resurselor disponibile.

Rubik Hub: Inovație și antreprenoriat

Mitrea a evidențiat și rolul Rubik Hub, unul dintre cele mai inovative hub-uri din regiune, în încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului. „*Încurajăm antreprenoriatul, avem programe dedicate antreprenorilor români, unde luăm de mână antreprenorii curajoși și îi ajutăm să crească*”, a spus el. Acest hub oferă un mediu propice pentru dezvoltarea ideilor inovatoare și pentru creșterea afacerilor locale.

Participare la rețele europene

ADR NE este activă și în diverse rețele europene, precum Elias și Eurada, unde agenția contribuie la discuții și inițiative de importanță majoră. „*Putem să spunem că stăm la masa bogaților și avem meru un cuvânt de spus*”, a subliniat Mitrea, evidențiind implicarea activă a agenției

în proiecte internaționale și colaborarea cu antreprenori locali pentru a genera schimbări pozitive.

Enterprise Europe Network și platforma Territoria

ADR NE este, de asemenea, parte a rețelei Enterprise Europe Network, un târg virtual care facilitează colaborarea între antreprenori din întreaga Europă. „*Este un fel de târg virtual, unde antreprenori din toată Europa își doresc să facă lucruri împreună*”, a explicat acesta, oferind un exemplu concret de colaborare între un antreprenor spaniol și parteneri locali pentru dezvoltarea unui produs din struguri.

În plus, agenția lucrează la dezvoltarea platformei Territoria, o platformă de brokeraj care conectează cererea și oferta din domeniul cercetării și inovării. „*Am mapat tot ceea ce înseamnă universități, centre de cercetare, acest aspect tehnologic și IMM-uri inovatoare*”, a menționat Mitrea, subliniind importanța acestei platforme pentru identificarea soluțiilor și surselor de finanțare necesare proiectelor regionale.

ADR NORD: un punct de informare regional

În încheiere, Claudiu Mitrea a reafirmat angajamentul ADR NE de a fi un punct regional de informare și un catalizator al colaborării între toți actorii implicați.

„*ADR NE își dorește să fie un punct regional de informare, acel element de legătură care aduce laolaltă toți actorii invitați*”, a spus Claudiu Mitrea. Agenția se angajează să fie un sprijin constant pentru antreprenorii locali, oferind suport și oportunități de dezvoltare.

PANEL INVESTIȚII

III. MAPAREA OPORTUNITĂȚILOR DE INVESTIȚII ÎN JUDEȚUL SUCEAVA

SPEAKER - Andrei ALEXANDRU, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării

**TEMĂ: „Dezvoltare economică
prin cercetare științifică, inovare
și transfer tehnologic”**

Fonduri de coeziune și PNRR

Secretarul de Stat în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, Andrei Alexandru și-a început prezentarea abordând capitolul linii de finanțare, menționând fondurile alocate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și fondurile de coeziune. „PNRR alocă aproape 200 de milioane de euro pentru atragerea resursei umane specializate din străinătate, iar bugetul pentru această investiție a fost de 168 de milioane de euro. S-au semnat 163 de contracte de finanțare prin care cercetători de top din străinătate vin și desfășoară activitatea de cercetare în România”, a declarat Andrei ALEXANDRU, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării.

Centrele de competență și cofinanțarea proiectelor

Un alt aspect important menționat a fost investiția în Centrele de competență: „Centrele de competență reprezintă consorții operaționalizate în domeniul de cercetare asociate celor 5 misiuni ale Uniunii Europene, care sunt modalități noi de a aduce soluții concrete la unele din cele mai mari provocări ale societății actuale, cum ar fi adaptarea la schimbările climatice, sănătatea apei, sănătatea solului, orașele inteligente și neutre din punct de vedere climatic, fiind alocat un buget de aproximativ 25 de milioane de euro”, a explicat oficialul.

În prezent, se desfășoară o competiție de cofinanțare pentru proiecte în domeniile electric, de rețele și digital, câștigate în competiții europene, fiecare proiect beneficiind de 300.000 de euro.

Fondurile de coeziune și guvernanta în specializarea inteligentă

Secretarul de Stat a subliniat importanța fondurilor de coeziune, menționând că Ministerul Cercetării, împreună cu agențiile de dezvoltare regională, a finalizat o condiție favorizantă esențială pentru guvernanta în

domeniul specializării inteligente. „Această condiție favorizantă afectează aproape 8 miliarde de euro și este esențială pentru programul de creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare, programele regionale și programul de sănătate.”

Programe majore și resurse umane competente

În cadrul celor două programe gestionate, Ministerul va finanța inițiative precum un club de inteligență artificială, proiecte de infrastructură majoră în cercetare și proiecte de generare a energiei cu hidrogen. Programul de sănătate va include proiecte de genomică și tratament al cancerului cu laser.

Secretarul de Stat a mai evidențiat competența resurselor umane din zona Moldovei, subliniind rolul important al universităților din Suceava și Iași. „Avem oameni foarte competenți și fonduri suficiente pentru cercetare, iar acest trend va continua. Îmi exprim recunoștința față de toți partenerii și instituțiile implicate. Cu resursele umane și financiare disponibile, ne dorim ca aceste proiecte să aducă un plus de valoare economiei și societății noastre.”

SPEAKER - Paweł WAIS, Director al Departamentului de Dezvoltare Regională din Biroul Guvernatorului din regiunea Podkarpackie

TEMĂ: „Investiția și potențialul economic al Regiunii Podkarpackie și Strategia Carpatică”

Poziție strategică și infrastructură dezvoltată

Paweł Wais și-a început intervenția evidențind importanța cooperării economice regionale și a strategiilor macroregionale, subliniind poziția geografică avantajoasă a regiunii Podkarpackie, situată în sud-estul Poloniei, la granița cu Ucraina și Slovacia.

„Capitala regiunii Podkarpackie este în Rzeszów. Avem 2 milioane de locuitori și 210.000 de întreprinderi înregistrate. Localizarea noastră este bună pentru că avem o conexiune excelentă cu Estul și Vestul, datorită autostrăzii A4 și a unui proiect de autostradă nordică în Rzeszów.”

Un alt aspect esențial pentru regiunea Podkarpackie este dezvoltarea infrastructurii aeroportuare. „Aeroportul nostru deservește 1 milion de pasageri și este în continuă creștere. Este o șansă majoră pentru noi”, a afirmat Paweł Wais, evidențind potențialul de creștere economică și de conectivitate internațională.

Economie bazată pe inovație și industrie

Economia regiunii Podkarpackie se bazează pe patru domenii principale: industria aeronautică, industria auto, tehnologia informației și comunicațiilor (ICT) și industria chimică. „Economia noastră este bazată pe industrie. Avem o poziție puternică în acest tip de economie. Avem patru specializări: prima este aviația, a doua este industria auto, a treia este tehnologia informației și comunicațiilor, iar a patra este industria chimică”, a explicat Paweł Wais.

Un aspect notabil este clusterul industrial dezvoltat în Podkarpackie: „Avem două cluster auto majore și aproximativ 20.000 de companii care operează în aceste sectoare. Industria ICT joacă, de asemenea, un rol crucial, cu accent pe construcția de aeronave, turismul sustenabil, serviciile medicale și energia ecologică”.

Strategia Carpatică: O viziune macroregională

Strategia Carpatică este un proiect esențial pentru regiunea Podkarpackie, vizând crearea unei strategii

macroregionale pentru dezvoltarea și cooperarea regiunilor carpatice. „Acest proiect este dedicat creării unei strategii de cooperare macroregională pentru regiunile Carpaților. Este o șansă pentru noi să avem o poziție mai puternică în Uniunea Europeană”, a declarat Paweł Wais. Strategia Carpatică se axează pe trei componente principale: dezvoltarea economică a antreprenorilor, diversificarea resurselor și conservarea mediului, precum și dezvoltarea infrastructurii și a comunicării digitale. „Strategia Carpatică trebuie să fie dedicată economiei antreprenoriale, diversificării resurselor și rezervelor, și dezvoltării infrastructurii, inclusiv comunicării digitale”, a subliniat Paweł Wais.

Concluzii și perspective

În concluzie, Paweł Wais a evidențiat importanța cooperării internaționale și a susținerii regionale pentru succesul Strategiei Carpatice. „Sperăm să primim sprijin din partea regiunilor din România, precum Suceava, Maramureș și Brașov. Cred că acest concept va avea succes și putem să îl susținem împreună.”

Forumul Economic Regional Moldova 2024 a fost astfel o platformă esențială pentru prezentarea potențialului economic al regiunii Podkarpackie și pentru promovarea Strategiei Carpatice, subliniind importanța cooperării și a dezvoltării economice regionale într-un context european.

SPEAKER - Doina IACOBAN, Regional Consulting

TEMĂ: „Oportunități de finanțare a IMM-urilor inovatoare, prin adoptarea de tehnologii avansate – 2024-2027”

„Pentru mine astăzi, și cred că și pentru dvs., este un moment de bucurie pentru că este primul eveniment de sustenabilitate a proiectului de restaurare a Cazinoului”, a început prezentarea Doina Iacoban, care a subliniat importanța proiectului și a menționat implicarea mai multor instituții, printre care Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, Consiliul Județean Suceava și Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.

Parcul de la Cazinoul Vatra Dornei

Doina Iacoban a subliniat că parcul de la Cazinoul Vatra Dornei va aduce plus valoare regiunii, contribuind la dezvoltarea turismului și la atragerea de noi investiții. „Stațiunea Vatra Dornei va arăta altfel, iar organizația de management a destinației turistice Țara Dornelor va ridica ștacheta în dezvoltarea turismului.”

Abordare inovatoare

Doina Iacoban a adus în discuție bugetul impresionant al României pentru perioada 2024-2027, menționând că aproape 26 de miliarde de euro sunt alocate pentru 16

programe, dintre care Programul Regional are o abordare inovatoare, axată pe dezvoltare și promovare.

„Este esențial să scriem proiecte eficiente, justificate și de impact. Apelul de proiecte dedicat start-up-urilor inovatoare va fi lansat în luna iulie, iar finanțarea va acoperi 100% pentru regiunile slab dezvoltate”, a explicat Doina Iacoban, încurajând IMM-urile să adopte tehnologii avansate și să colaboreze cu universitățile pentru transferul de cunoștințe.

Doina Iacoban a încheiat cu un mesaj de optimism și unitate: „Moldova are potențial maxim. Trebuie să fim parteneri, să fim uniți, să nu ne descurajăm și să continuăm ceea ce s-a realizat în ultimii 14 ani. Trebuie să trăim mai bine!”

SPEAKER - Liliana AGHEORGHICESEI, președintele Patronatelor IMM SUCEAVA, Președinte al Federației Femeilor de Afaceri din Regiunea Nord-Est

TEMĂ: „Facilitarea investițiilor în comunitate și creșterea impactului social, prin măsuri de sprijin pentru viitorii antreprenori și înființarea de întreprinderi sociale în regiuni mai puțin dezvoltate”

Fonduri de coeziune și PNRR

În cadrul Panelului de Investiții al Forumului Economic Regional Moldova 2024, Liliana Agheorghicesei a intervenit pe tema facilitării investițiilor în comunitate și creșterea impactului social, prin măsuri de sprijin pentru viitorii antreprenori și înființarea de întreprinderi sociale în regiuni mai puțin dezvoltate.

Atragerea investițiilor și sprijinirea antreprenoriatului

Liliana Agheorghicesei a evidențiat demersurile Patronatelor IMM din județul Suceava în atragerea de investiții locale și înființarea de noi afaceri prin măsuri de sprijin pentru viitorii antreprenori:

„Urmărind dezvoltarea regiunii Nord-Est cât și a celorlalte regiuni mai puțin dezvoltate ale României, Patronatele IMM din județul Suceava inițiază și desfășoară acțiuni și activități diverse, care au ca scop atragerea de investiții locale prin măsuri de sprijin pentru viitorii antreprenori, și înființarea de noi afaceri locale”, a subliniat Liliana Agheorghicesei.

Cu o experiență de peste 15 ani în scrierea și implementarea proiectelor cu finanțare europeană, organizația continuă să aducă sprijinul necesar comunităților locale pentru încurajarea spiritului antreprenorial, creșterea și dezvoltarea mediului de afaceri local și regional, scăderea șomajului și creșterea gradului de ocupare.

Proiecte de dezvoltare finanțate din fonduri europene

Liliana Agheorghicesei a explicat că în perioada 2024-2027 vor fi implementate patru noi proiecte finanțate din fonduri europene prin intermediul programelor Educație și Ocupare și Incluziune și Demnitate Socială. Obiectivul general al acestor proiecte este integrarea pe

pieța muncii a persoanelor din grupuri vulnerabile din mediul urban și rural, precum și promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale.

„Prin intermediul activităților celor 4 proiecte vom contribui la dezvoltarea forței de muncă din domeniul economiei sociale, sprijinirea abilităților și aptitudinilor antreprenoriale și manageriale sociale, creșterea competitivității economice și dezvoltare durabilă la nivel local și Regional”, a mai declarat Liliana Agheorghicesei. Proiectele vor oferi finanțare pentru 123 de afaceri noi, întreprinderi sociale care vor angaja persoane din grupurile vulnerabile, cu finanțări cuprinse între 60.000 și 100.000 de euro, în funcție de numărul de angajați (minim 4 angajați).

Concluzie

Liliana Agheorghicesei a reafirmat angajamentul Patronatelor IMM din județul Suceava de a sprijini prin finanțări europene înființarea de noi afaceri atât la nivelul regiunii Nord-Est, cât și la nivel național, declarând: „Patronatele IMM din județul Suceava au trecut, încă de acum 15 ani, de la vorbe la fapte, sprijinind prin finanțări europene, înființarea de noi afaceri atât la nivelul regiunii Nord-Est cât și la nivel național.”

SPEAKER - Ștefan PURICI, Prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV)

TEMĂ: „Cooperarea transfrontalieră româno-ucraineană în condițiile războiului ruso-ucrainean și evoluțiilor post-război”

Context istoric

Prorectorul Ștefan Purici a început prin a evidenția faptul că anul acesta marchează 20 de ani de la demararea primelor proiecte transfrontaliere pe trilaterală România-Republica Moldova-Ucraina. Primele proiecte, finanțate prin fonduri PHARE, aveau bugete de 10-15 milioane de euro, comparativ cu cele de astăzi, care ajung la 80-100 de milioane de euro.

„Astăzi putem vorbi despre o cifră rotundă, pentru că se împlinesc 20 de ani de când au fost demarate primele proiecte transfrontaliere în cadrul parteneriatului România-Republica Moldova și România-Ucraina”, a declarat Ștefan Purici, Prorector al Universității Ștefan cel Mare din Suceava.

Cooperarea transfrontalieră în condiții de război

Ștefan Purici a menționat dificultățile întâmpinate în contextul războiului, subliniind că partenerii ucraineni au avut probleme majore în implementarea proiectelor din cauza lipsei resurselor și schimbărilor din echipele

de implementare, însă cu toate acestea, Serviciul Tehnic Comun al programului de cooperare România-Ucraina a depus eforturi remarcabile pentru a sprijini finalizarea proiectelor începute.

„Vreau să adresez mulțumiri și felicitări Serviciului Tehnic Comun al Programului de cooperare România-Ucraina, care prin eforturi considerabile a reușit să ajute partenerii ucraineni să finalizeze proiectele demarate în cadrul Programului 2014-2023, în ciuda lipsei resurselor și schimbărilor majore din echipele de implementare, cauzate de război”, a mai declarat Ștefan Purici, Prorector al Universității Ștefan cel Mare din Suceava

Propuneri pentru viitor

Prorectorul Ștefan Purici a sugerat organizarea de sesiuni de management al riscului pentru viitorii beneficiari, având în vedere riscurile ridicate asociate proiectelor în contextul actual. De asemenea, a propus o mai bună sinergie între proiectele deja realizate și noile direcții de finanțare, pentru a valorifica infrastructura și experiența acumulată.

„De multe ori, au fost implementate proiecte frumoase, s-au realizat lucruri importante, dar nu există o valorificare aplicată a acestor rezultate în cadrul noilor programe”, a evidențiat Prorectorul.

O altă problemă identificată a fost cofinanțarea necesară pentru proiectele transfrontaliere, sugerând că partea de cofinanțare a partenerilor ucraineni ar trebui să fie suportată de la bugetul Uniunii Europene pentru a evita stoparea proiectelor viitoare.

Prorectorul Ștefan Purici a concluzionat că, deși există provocări majore, experiența și colaborarea transfrontalieră din ultimii 20 de ani au adus beneficii semnificative. Acesta a mulțumit tuturor partenerilor și a subliniat importanța continuării acestor eforturi pentru a aduce un plus de valoare comunităților implicate.

SPEAKER - Adriana RAIA, Commercial Officer – Aeroportul Ștefan cel Mare Suceava

TEMĂ: „Dezvoltarea Aeroportului
Internațional „Ștefan cel Mare”
Suceava – între necesitate și
oportunitate”

Aeroportul: Catalizator al creșterii economice

Adriana Raia a mulțumit organizatorilor și publicului prezent, subliniind rolul esențial pe care aeroporturile îl joacă în economia globalizată de astăzi. *„Aeroporturile sunt structuri vitale, nu doar pentru transportul rapid, dar și pentru că sunt hub-uri catalizatoare ale creșterii economice regionale și promotori ai mobilității durabile.”*

Aeroportul „Ștefan cel Mare” Suceava deservește o populație de 2,5 milioane de locuitori, oferind o conexiune vitală atât în interiorul României, cât și dincolo de granițe. *„Am înregistrat un vârf de peste 100.000 de pasageri în 2020, iar finanțările europene și bugetele județene au fost esențiale pentru consolidarea și dezvoltarea infrastructurii noastre.”*

Investiții și creștere continuă

Investițiile în infrastructura aeroportuară au fost cruciale pentru creșterea și modernizarea Aeroportului Suceava. *„Am investit în echipamente moderne și mijloace aeroportuare pentru a asigura standarde înalte de siguranță și securitate”,* a explicat Adriana Raia. Aceasta a menționat că noile spații adăugate în aprilie și martie au simplificat călătoriile și au îmbunătățit conectivitatea, facilitând accesul la piețe mai mari de comerț și servicii.

Potențialul de trafic al Aeroportului Suceava este un factor cheie pentru dezvoltarea viitoare. *„Potențialul de trafic generează dezvoltarea viitoare a aeroportului și nevoia de a răspunde necesităților investiționale pentru a rămâne relevanți și competitivi în regiune.”*

Adaptabilitate și reziliență

În ciuda provocărilor aduse de pandemia de COVID-19 și de contextul geopolitic actual, Aeroportul Suceava a demonstrat o adaptabilitate remarcabilă. *„Am fost afectați de restricțiile pandemice și de turbulențele economice care au urmat, dar am reușit să asigurăm reziliența operațională”,* a subliniat Raia. Aceasta a evidențiat și importanța strategică a aeroportului, situat la granița NATO și Uniunea Europeană, în contextul conflictelor regionale.

În concluzie, Adriana Raia a accentuat importanța investițiilor continue în infrastructura aeroportuară pentru asigurarea creșterii economice și a mobilității regionale. *„Investițiile în infrastructura aeroportuară sunt vitale. Un kilometru de autostradă te duce doar un kilometru, dar un kilometru de pistă te duce oriunde”,* a concluzionat Raia, subliniind astfel potențialul nelimitat al dezvoltării aeroportuare.

**SPEAKER - Gheorghe GUTT, Director
General - Parcuri Industriale
Bucovina S.A.**

TEMĂ: „Parcuri Industriale Bucovina
– oportunități de investiții”

Profesorul Gheorghe Gutt a subliniat importanța parcurilor industriale din Bucovina, prezentând detalii despre parcul industrial de lângă Aeroport și despre oportunitățile de investiții disponibile. Acesta a menționat că Parcul Industrial Bucovina, cu sediul în orașul Siret, beneficiază de o poziție geografică strategică, situată în apropierea Aeroportului Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava.

„Avem 14 hectare de teren, dintre care 8 hale industriale de 500 m² fiecare, un parc expozițional de 5.000 m² și 7.500 m² destinați pentru noi investiții”, a explicat Gheorghe Gutt, subliniind potențialul mare pentru dezvoltare industrială în regiune.

Unul dintre proiectele recente este un contract semnat pentru reciclarea materialelor plastice, care va ocupa 10.000 m². „Este important să ne concentrăm pe investiții sustenabile, care să nu afecteze negativ mediul înconjurător”, a adăugat profesorul Gutt.

„Avem 14 hectare de teren, dintre care 8 hale industriale de 500 m² fiecare, un parc expozițional de 5.000 m² și 7.500 m² destinați pentru noi investiții”

Gheorghe Gutt a discutat și despre viitorul energiei, punând accent pe hidrogen ca soluție de combustibil. „Hidrogenul este combustibilul viitorului. În Europa, planurile naționale pentru hidrogen sunt deja în vigoare”, a afirmat cercetătorul, oferind exemple din Germania, unde hidrogenul este utilizat pe scară largă în industrie și transport.

„În Germania, există uzine de tractoare care funcționează cu hidrogen, iar în Statele Unite, un camion alimentat cu celule de combustie pe bază de hidrogen este deja operațional de câțiva ani”, a afirmat Gutt, subliniind potențialul imens al acestei tehnologii.

Profesorul a concluzionat că, pentru a atrage investitori, este esențial ca infrastructura și facilitățile oferite să fie la cel mai înalt nivel. „Investitorii au nevoie de condiții optime pentru a-și dezvolta afacerile. De aceea, este crucial să investim în infrastructură și să oferim facilități care să susțină creșterea economică”, a concluzionat Gheorghe Gutt.

SPEAKER - Adrian POPOIU, Primarul oraşului Siret

TEMĂ: „Siret Industrial & RDI Hub”

Edilul oraşului Siret, Adrian Popoiu a evidenţiat transformarea şi dezvoltarea oraşului Siret în ciuda numeroaselor provocări, cum ar fi războiul şi pandemia. *„Oraşul Siret este bine cunoscut şi nu are rost să repet istoria sa, ce am făcut la graniţă cu războiul, pandemia şi multe alte dificultăţi, dar am reuşit să trecem peste toate”,* a menţionat Adrian Popoiu.

După 1990, Siretul, ca întreaga Regiune de Nord-Est, a pierdut multe locuri de muncă. *„În 1989, Siretul avea 6.000 de locuri de muncă, acum avem de vreo 10 ori mai puţine”,* a adăugat oficialul. În încercarea de a revitaliza economia locală, între 2009 şi 2010, a fost creată o zonă economică specială de peste 20 de hectare, care a devenit un parc industrial în 2013-2014. În 2016, Parcul Industrial Siret a devenit operaţional, ocupând 25 de hectare.

„Am învăţat încet, încet că avem nevoie de infrastructură, forţă de muncă calificată şi alte resurse pentru a atrage investitori”, a subliniat primarul. Cu sprijinul Preşedintelui ROREG şi al Directorului General al ADR NE, Vasile Asandei, din 2016 au fost accesate fonduri europene pentru proiecte importante.

Realizările includ înfiinţarea unui Centru de Învăţare Permanentă şi a unei Şcoli Profesionale la Colegiul Laţcu-Vodă, recunoscute la nivelul Comisiei Europene. *„Există un apetit pentru cei care se pregătesc în Şcoala de Siret, iar acest proiect a fost oferit ca exemplu de bune practici”,* a explicat Popoiu. De asemenea, Parcul Industrial găzduieşte un Parc

„Am învăţat încet, încet că avem nevoie de infrastructură, forţă de muncă calificată şi alte resurse pentru a atrage investitori”

Ştiinţific şi Tehnologic, esenţial pentru cercetare şi inovare. *„Datorită acestor proiecte, agenţii economici au început să îşi îndrepte atenţia spre noi”,* a adăugat primarul.

În prezent, oraşul este aproape de a încheia un contract cu o firmă germană din domeniul automotive, care ar crea peste 600 de locuri de muncă. „Continuăm să atragem investitori în Parcul Industrial”, a concluzionat Adrian Popoiu.

PANEL INVESTIȚII

IV. CONLUCRAREA
ROMÂNIA – REPUBLICA MOLDOVA
PRIN REGIUNEA MOLDOVEI

**SPEAKER - Ion ȘTEFANOVICI,
președintele Centrului de Analiză și
Planificare a Dezvoltării Regionale
(C.A.P.D.R.)**

TEMĂ: „Platforma de cooperare
România – Republica Moldova:
Proiect CAPDR”

Este o onoare să vă vorbesc astăzi despre rolul crucial pe care Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CAPDR) îl joacă în Regiunea Extinsă a Moldovei, un spațiu vital pentru cooperarea dintre România și Republica Moldova.

CAPDR reprezintă un pilon central în consolidarea legăturilor economice și sociale între cele două țări. Prin inițiative strategice, sprijinim dezvoltarea durabilă și implementarea proiectelor transfrontaliere care aduc beneficii directe comunităților din ambele state.

Obiectivul Strategic MOLDOVA 2030, conturat în cadrul Forumului Economic Regional Moldova organizat în 2024 la Vatra Dornei, Suceava, reflectă viziunea noastră comună pentru viitor. Acest obiectiv pune accent pe integrarea europeană, creșterea economică și îmbunătățirea calității vieții pentru cetățenii din întreaga regiune.

Un exemplu concret al eforturilor noastre comune îl constituie proiectul „Bune practici și transfer de cunoștințe pentru întărirea capacității administrative în politica de dezvoltare regională între România și Republica Moldova”, depus de CAPDR împreună cu ADR Chișinău la BRCT Iași. Acest proiect reprezintă doar unul dintre numeroasele demersuri prin care ne propunem să întărim capacitatea administrativă și să promovăm schimbul de cunoștințe între cele două țări.

CAPDR se află într-o conlucrare directă cu Ministerele de resort de la București și Chișinău, sprijinind proiecte din zona administrației publice centrale și locale în domenii precum dezvoltare, investiții și proiecte europene, turism, economie, energie și cultură. Totodată, am stabilit raporturi de colaborare cu toate ADR-urile din Republica Moldova: ADR Chișinău, ADR Nord, ADR Centru, ADR Sud și ADR Găgăuzia, pe care le sprijinim nemijlocit prin ROREG și ADR Nord-Est, în colaborare cu Președintele ROREG și

Directorul General al ADR Nord-Est, dl Vasile Asandei. Ediția din 2024 a Forumului Economic Regional Moldova a statuat cooperarea în planul România-Republica Moldova-Ucraina, mutând centrul de greutate al acestei colaborări în Regiunea de Nord-Est a României prin realizarea unei platforme de lucru comune celor trei țări.

Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale nu doar planifică, ci și implementează soluții concrete pentru provocările comune, întărind legăturile istorice și culturale care ne unesc. Ne dedicăm transformării acestei regiuni într-un model de cooperare transfrontalieră, cu impact real asupra vieților cetățenilor.

Vă mulțumesc pentru atenție și aștept cu interes să continuăm această misiune de dezvoltare regională împreună.

Cu respect,

Ion ȘTEFANOVICI, Președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale

SPEAKER - Lucia MURSA – Consilier Economic în cadrul Ambasadei Republicii Moldova în România

TEMĂ: „Relațiile economice moldo-române. Prioritățile de cooperare bilaterală”

Lucia Mursa, consilier în cadrul Biroului comercial-economic al Ambasadei Republicii Moldova în România, a evidențiat importanța și diversitatea relațiilor economice dintre cele două țări în contextul participării la cea de-a XVIII-a ediție a Forumului Economic Regional Moldova 2024. În intervenția din cadrul Panelului de Investiții, Mursa a subliniat multiplele direcții de cooperare și dezvoltare care definesc parteneriatul moldo-român.

Relații comerciale strânse și în continuă dezvoltare

„România este cel mai important partener comercial și strategic al Republicii Moldova și avem cu această țară o agendă bilaterală foarte strânsă”, a declarat Mursa, evidențind proiectele comune în infrastructură, energie și servicii publice digitale, menționând că acestea sunt de „o prioritate majoră în cooperarea dintre cele două state.” Schimburile comerciale dintre Republica Moldova și România au înregistrat în 2023 un impresionant total de 2,7 miliarde dolari americani, fără a include regiunea transnistreană. Conform datelor statistice pentru primul semestru din 2024, peste 65% din exporturile moldovenești sunt destinate țărilor Uniunii Europene, aproape 32% dintre mărfurile moldovenești fiind exportate în România. În acest context, Lucia Mursa a subliniat necesitatea diversificării exporturilor moldovenești pe piața românească: „Ne dorim și întreprindem de fapt acțiuni, ca să diversificăm exporturile noastre pe piața din România.”

Investiții reciproce

Un aspect esențial al cooperării economice este concentrat în domeniul investițiilor. România ocupă primul loc în clasamentul principalilor investitori străini în Republica Moldova, cu 1609 companii românești înregistrate și investiții în capitalul social de peste 350 milioane euro. „România se află pe locul 1 în clasamentul principalilor investitori străini în Republica Moldova, după volumul investițiilor”, a precizat Lucia Mursa.

De asemenea, numărul firmelor moldovenești înregistrate în România este remarcabil. Peste 7000 de firme cu capital din Republica Moldova sunt active în România, reprezentând 3% din totalul firmelor cu capital străin din România, plasând Republica Moldova pe locul 34 între statele investitoare în România.

Realizări recente și proiecte în derulare

Lucia Mursa a subliniat și realizările recente în relațiile bilaterale: „După o pauză de 6 ani, în luna aprilie a acestui an, la București, a fost organizată cea de-a XII-a reuniune a Comisiei interguvernamentale moldo-română de colaborare economică.” Aceasta a reunit reprezentanții guvernamentali ai ambelor țări, discutând stadiul de implementare a proiectelor și trasând noi obiective de cooperare.

Proiecte majore de infrastructură

Lucia Mursa a detaliat câteva dintre proiectele majore în derulare, printre care construcția podului peste Prut între Ungheni (RO) și Ungheni (MD), alături de alte patru poduri rutiere, menționând că „aceste poduri vor contribui la fluidizarea traficului pentru camioanele noastre și nu numai, va spori comerțul și va integra Republica Moldova în rețeaua de drumuri europene.”

Potențial de dezvoltare și integrare europeană

În concluzie, Lucia Mursa a reafirmat potențialul și disponibilitatea Republicii Moldova de a oferi oportunități semnificative pentru investitori, subliniind domeniile strategice precum agricultura, electronica, IT, industria ușoară și energia regenerabilă. Sprijinul României este esențial pentru integrarea europeană a Moldovei:

„Sprijinul din partea României pe dimensiunea UE este foarte apreciat și suntem recunoscători pentru expertiza și cooperarea în diverse sectoare.”

Speaker - Andrei GRIȚCO, Secretar General al Ministerului Energiei din Republica Moldova

Temă: „Potențialul investițional al Regiunii Moldovei ca accelerator al tranziției energetice în Republica Moldova”

La Forumul Economic Regional Moldova 2024, Andrei Grițco, Secretar General al Ministerului Energiei din Republica Moldova, a subliniat importanța crucială a colaborării dintre România și Republica Moldova în domeniul energetic. Discursul său a evidențiat progresele semnificative realizate de Republica Moldova în sectorul energetic și a subliniat planurile ambițioase pentru viitor.

Modernizarea sectorului energetic

În deschiderea alocuțiunii sale, Grițco a declarat: „Energia nu este doar un pilon de bază pentru investiții, ci și inima dezvoltării economice și a securității naționale.” Aceasta a fost premisa care a ghidat Republica Moldova în procesul de modernizare a sectorului energetic în ultimii ani. Unul dintre pașii cruciali a fost tranziția de la o piață reglementată la una liberă în segmentul gazelor naturale, ceea ce a eliminat complet consumul de gaz rusesc pe malul drept al Nistrului. „Aceasta nu a fost doar o schimbare tehnică, ci și una strategică, care ne-a permis să ne diversificăm sursele de aprovizionare și să întărim independența energetică a Republicii Moldova”, a explicat oficialul.

Interconectarea cu sistemul european

Un alt aspect esențial discutat a fost dezvoltarea infrastructurii energetice prin interconectarea cu sistemul european. Proiectele de construcție a liniilor electrice aeriene Bălți-Suceava, Vulcănești-Isaccea și Strășeni-Ungheni-Gutinaș sunt în plină desfășurare. „Aceste proiecte nu sunt doar niște planuri pe hârtie; ele reprezintă fundamentul pentru un viitor energetic mai sigur și mai prosper”, a afirmat Grițco, exprimându-și gratitudinea față de România pentru sprijinul constant

și parteneriatul solid în realizarea acestor inițiative esențiale.

Promovarea surselor regenerabile

În ceea ce privește energia regenerabilă, Republica Moldova a lansat licitații pentru 105 MW de energie eoliană și 60 MW de energie solară. Aceste inițiative sunt esențiale pentru atingerea obiectivului de creștere a ponderii energiei electrice produse din surse regenerabile la 27% până în 2030. „*Imaginați-vă o Republică Moldova în care fiecare al treilea kilowatt-oră provine din surse curate și sustenabile*”, a atras atenția Secretarul General, subliniind importanța acestor măsuri pentru un viitor energetic sustenabil.

Inovație și tehnologie

Un proiect prezentat de Grițco a fost lansarea spațiilor de testare inovativă, cunoscute sub numele de Sandboxuri. Acestea vor oferi un mediu controlat pentru testarea și dezvoltarea noilor tehnologii energetice. „*Proiectul de lege în acest sens a fost deja aprobat de Guvern și urmează să fie examinat de Legislativ. Invit reprezentanții mediului de afaceri să exploreze aceste oportunități, care pot transforma ideile inovatoare în realitate*”, a spus Grițco, invitând la colaborare și inovație în sectorul energetic.

În încheiere, Andrei Grițco și-a exprimat optimismul pentru viitor și a mulțumit participanților pentru oportunitatea de a discuta despre viitorul energetic al regiunii. „*Aștept cu nerăbdare colaborările viitoare și sunt convins că împreună vom reuși să transformăm viziunea noastră în realitate*”, a conchis Grițco, subliniind angajamentul pentru un viitor energetic mai sigur și mai prosper pentru Republica Moldova și regiune.

**SPEAKER – Vladislav COCIU,
Vicepreședinte CALM și Primarul
orașului Ștefan Vodă, Republica
Moldova**

TEMĂ: „Experiențe pozitive,
oportunități și provocări actuale în
procesul de atragere a investițiilor
din Republica Moldova”

În cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024, desfășurat la Vatra Dornei, Vladislav Cociu, vicepreședinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) și primar al orașului Ștefan Vodă, a subliniat importanța dezvoltării economice și a cooperării regionale. Intervenția sa a evidențiat numeroase aspecte esențiale pentru progresul comunităților locale, punând accent pe necesitatea de a urmări direcții comune și de a consolida legăturile cu țările vecine, în special cu România și Ucraina.

Importanța cooperării transfrontaliere

„Odată ce vorbim despre consolidarea societății în a dezvolta economic țările pe care le reprezentăm, este foarte important să ne armonizăm cu acest concept geopolitic global, să urmăm direcții comune”, a declarat Vladislav Cociu care a evidențiat eforturile comune dintre Moldova și Ucraina încă din 1991, când a fost creat un „cordon comun” pentru a stimula dezvoltarea economică și cooperarea regională.

Dezvoltarea economică locală: Un exemplu din orașul Ștefan Vodă

Primarul orașului Ștefan Vodă a prezentat localitatea ca un model de dezvoltare economică locală, subliniind investițiile în agricultură și crearea de locuri de muncă. „Am reușit, în contextul războiului, să aducem o investiție nu doar în proiecte sociale, ci și în proiecte economice. A fost practic o fabrică de produse agricole cu o sută de angajați”, a afirmat Cociu, subliniind importanța acestor investiții pentru bunăstarea cetățenilor.

Crearea unei euroregiuni comune

Un alt punct central al discursului a fost propunerea creării unei euroregiuni comune, care să includă Moldova, Ucraina și România. „Lucrurile merg foarte bine și vă propunem să creăm o euroregiune comună. Este la un nivel inițial, dar noi mergem pe această cale în continuare”, a propus Vladislav Cociu, subliniind importanța continuării colaborării între cele trei țări. Necesitatea descentralizării și creșterii cooperării cu ADR. Cociu a subliniat și necesitatea descentralizării financiare și economice pentru administrațiile locale din Republica Moldova. „Trebuie să ne axăm mai mult pe descentralizarea financiară și economică. Neapărat să punem accentul pe creșterea cooperării cu ADR”, a subliniat Cociu. De asemenea, primarul orașului Ștefan Vodă a menționat provocările legate de legea achizițiilor publice și a solicitat o mai mare asistență din partea României în implementarea proiectelor transfrontaliere.

O privire spre viitor

„Vreau să vă mulțumesc, în special pentru implementarea proiectelor transfrontaliere. E vorba de asistență, de expertiză și de scrierea acestor proiecte, până la asigurarea sustenabilității acestor proiecte din partea statului”, a afirmat Cociu, evidențind deschiderea și dorința administrației locale de a învăța și de a colabora pentru a urma modelul de dezvoltare al României.

Discursul lui Vladislav Cociu a fost o pledoarie elocventă pentru cooperarea regională și dezvoltarea economică locală, subliniind că prin eforturi comune și o viziune unitară, comunitățile locale pot atinge prosperitatea și stabilitatea dorită. Forumul Economic Regional Moldova 2024 a fost astfel o platformă ideală pentru a reafirma angajamentele și a discuta direcțiile viitoare de dezvoltare.

SPEAKER - Ana GROZA – Director Executiv al Asociației Investitorilor Străini din Republica Moldova

TEMĂ: „Perspectiva investițiilor
străine directe în Republica
Moldova”

Ana Groza, Director Executiv al Asociației Investitorilor Străini din Republica Moldova, a prezentat în cadrul Panelului de Investiții de la FERM 2024 o analiză a investițiilor străine directe (ISD) din perioada 2012-2022. În această perioadă, ISD-urile au avut un impact esențial asupra economiei moldovenești, contribuind semnificativ pe direcția susținerii creării de noi locuri de muncă, creșterii veniturilor din vânzări și implicit a susținerii consolidării bugetului național, chiar și pe perioada crizelor externe precum criza financiară din 2015, pandemia și conflictul din Ucraina.

Evoluția întreprinderilor în perioada 2012-2022

În ultimul deceniu, numărul întreprinderilor din Republica Moldova a crescut constant, în ciuda unor crize economice majore. Criza financiară din 2015 a redus numărul întreprinderilor locale cu capital privat cu 5,1%, dar a afectat mai puțin întreprinderile cu ISD, care au scăzut doar cu 1,9%. Pandemia a avut un impact mai grav asupra întreprinderilor cu ISD, reducând numărul acestora, iar conflictul din Ucraina a descurajat investițiile străine. „În 2022, numărul întreprinderilor cu ISD a ajuns la 3.908, cel mai mic din ultimii zece ani. Între 2012 și 2022, ponderea întreprinderilor cu ISD a scăzut de la 8,5% la 6,2%, din cauza reducerii numărului companiilor cu capital mixt”, a declarat Ana Groza.

Structura și dimensiunea întreprinderilor

În 2022, întreprinderile moldovenești aveau, în medie, 8,5 angajați. Întreprinderile publice și cele cu participare publică erau cele mai mari, cu 92 și 97 de angajați. Întreprinderile cu ISD aveau, în medie, 20,8 angajați, iar cele locale private doar 5,8 angajați. Costul mediu lunar al forței de muncă în întreprinderile cu ISD era cu 74% mai mare decât în întreprinderile private locale. Întreprinderile mixte au raportat un cost mediu de 14,4 mii lei per angajat, iar întreprinderile străine 11,8 mii lei. Întreprinderile cu ISD au contribuit cu 15,7% la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Investițiile străine directe în Moldova

Investițiile străine directe globale au scăzut cu 12% în 2022, dar în Moldova au atins un record de 586,4 milioane USD, crescând cu 50% față de anul anterior. Acest lucru indică stabilitatea încrederii investitorilor străini în economia moldovenească. Investitorii din UE au dominat investițiile directe în Moldova, cu Cipru, Olanda, România, Marea Britanie și Bulgaria în top. Moldova a realizat în medie 6,4 proiecte Greenfield pe an între 2012 și 2022, rămânând în urma altor țări din regiune.

Contribuția întreprinderilor cu ISD la economia națională

Întreprinderile cu ISD au o contribuție semnificativă la economia Moldovei. Deși reprezintă doar 6,2% din numărul total de întreprinderi, ele creează 15,4% din locurile de muncă, 28,2% din veniturile din vânzări și 25,1% din impozitele pe venit. De asemenea, dețin 24,2% din activele imobilizate și contribuie la productivitatea și remunerarea muncii. În concluzie, întreprinderile cu ISD rămân esențiale pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova, demonstrând productivitate superioară și contribuind semnificativ la bugetul național și crearea de locuri de muncă, în ciuda provocărilor externe și crizelor economice.

Intervenția Anei Groza a evidențiat faptul că întreprinderile cu investiții străine directe (ISD) au jucat un rol esențial în economia Republicii Moldova în perioada 2012-2022, demonstrând reziliență în fața crizelor și contribuind semnificativ la crearea locurilor de muncă, veniturilor din vânzări și bugetului de stat. Deși reprezintă un procent redus din totalul întreprinderilor, acestea au o productivitate și o remunerare a muncii mult superioare, ceea ce ajută la creșterea nivelului de trai și la stabilitatea economică. Investițiile străine directe au continuat să crească, indicând încrederea investitorilor în potențialul economic al Moldovei.

SPEAKER – Mihai BÎLBA, Vicepreședintele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

**TEMĂ: „Rolul Camerei de Comerț
și Industrie a Republicii Moldova
în dezvoltarea relațiilor comerciale
bilaterale”**

În cadrul „Panelului de Investiții”, vicepreședintele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Mihai Bîlba, a evidențiat rolul instituției în dezvoltarea relațiilor comerciale bilaterale moldo-române. România este, conform vicepreședintelui CCI a RM, primul partener comercial și primul investitor străin al Republicii Moldova.

Expoziția „Republica Moldova Prezintă”

„Republica Moldova are o cooperare frumoasă cu România. Cel mai proaspăt exemplu este cea de a 4-a ediție a expoziției „Republica Moldova Prezintă”, organizată în Piața Sfatului din orașul Brașov, unde peste 40 de companii moldovenești și-au prezentat produsele și serviciile unui număr de peste 15.000 de vizitatori”, a declarat Mihai Bîlba. Pe parcursul celor trei zile de expoziție au fost inițiate peste 20 de contacte și acorduri de intenție între agenții economici din cele două state. Programul de sporire a capacităților managerilor Mihai Bîlba a evidențiat și importanța colaborării în domeniul dezvoltării capacităților manageriale: „Antreprenorii din Moldova și România au participat la evenimente comune, cum ar fi misiuni economice, forumuri, schimburi de experiențe. Din acest an, CCI a RM și colegii din Brașov au lansat Programul de Sporire a Capacităților Managerilor din Republica Moldova, care stabilesc contacte de afaceri cu antreprenori din România.”

Activitatea Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

Vicepreședintele CCI a Republicii Moldova a vorbit și

despre activitatea diversificată a instituției, subliniind rolul său în promovarea exporturilor, atragerea investițiilor și facilitarea comerțului internațional. *„Camera organizează târguri, expoziții, misiuni economice și alte evenimente de promovare. Oferă servicii de consultanță în diverse domenii, inclusiv fiscalitate, comerț internațional și marketing”,* a explicat vicepreședintele CCI, Mihai Bîlba.

Evenimente majore și cooperare

Printre evenimentele notabile organizate de CCI a Republicii Moldova se numără Expoziția națională „Fabricat în Moldova”, Concursul „Polobocul de Aur”, „Gala Businessului Moldovenesc” și „Academia Exportatorilor”. Mihai Bîlba a lansat și o invitație businessului român de a participa cu un stand comun la expoziția „Fabricat în Moldova”.

Relațiile comerciale actuale în cifre

În prezent, Republica Moldova și România au semnat 185 de tratate în diverse domenii. Pe parcursul anului 2023, România s-a clasat pe locul 1 printre partenerii comerciali ai Republicii Moldova la nivel mondial, cu o pondere de 21,4% din valoarea comerțului total. Valoarea comerțului exterior al Republicii Moldova cu România a fost de 2,7 miliarde USD, înregistrând o scădere de 5,8% comparativ cu anul 2022, în principal din cauza reducerii importurilor de mărfuri românești.

În finalul intervenției sale, vicepreședintele CCI, Mihai Bîlba, a mulțumit organizatorilor evenimentului – Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CAPDR) – pentru oportunitatea de a promova inițiativele economice ale Republicii Moldova. *„Evenimentul a reunit experți, lideri și factori de decizie pentru a discuta planificarea și cooperarea necesară în vederea atingerii obiectivelor strategice stabilite pentru Moldova 2030”,* a concluzionat Mihai Bîlba.

Discursul vicepreședintelui CCI a evidențiat încă o dată importanța colaborării strânse dintre România și Republica Moldova, subliniind necesitatea de a continua și extinde inițiativele de cooperare economică și comercială pentru a atinge obiectivele strategice ale ambelor țări.

PANEL INVESTIȚII

**V. CONLUCRAREA ADR-URILOR DIN
REGIUNEA EXTINSĂ A MOLDOVEI PE
LINIA MINISTERELOR DEZVOLTĂRII DE LA
BUCUREȘTI ȘI CHIȘINĂU**

SPEAKER - Ion ȘTEFANOVICI,
Președinte al Centrului de Analiză și
Planificare a Dezvoltării Regionale
(C.A.P.D.R.)

TEMĂ: „Proiect comun:
CAPDR – ADR Chișinău”

Ion Ștefanovici, Președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.) a susținut o intervenție cu privire la proiectul comun între Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.) și Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Chișinău.

În cadrul intervenției, Ion Ștefanovici a evidențiat faptul că *„Rezultatele în ADR-urile mai vechi din Republica Moldova, cum este cel din NORD (ADR Nord), vorbesc de la sine. Un alt exemplu este ZEL Ungheni, cu o expertiză extrem de relevantă pentru Republica Moldova care trebuie recuperată și folosită adecvat în contextul de preaderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.”*

Ion Ștefanovici, Președintele C.A.P.D.R. a subliniat importanța colaborării între Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.) și Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Chișinău prin proiectul *„Bune practici și transfer de cunoștințe pentru întărirea capacității administrative în politica de dezvoltare regională între România și Republica Moldova” (REG RO-MD)*. Acest proiect urmărește întărirea capacității administrative a ADR Chișinău, instituție nou creată, și facilitează transferul de experiență și bune practici din partea partenerului român.

Proiectul se încadrează în Programul Interreg Europe 2021-2027, o inițiativă cofinanțată de Uniunea Europeană care sprijină guvernele locale și regionale în elaborarea și implementarea unor politici eficiente de dezvoltare. Acesta urmărește să creeze un mediu propice pentru schimbul de soluții și bune practici în domeniul dezvoltării regionale, promovând cooperarea interregională și crearea de oportunități pentru învățare și partajare de resurse.

Ion Ștefanovici a subliniat că Forumul Economic Regional Moldova este *„un context extrem de favorabil” și a descris invitații din partea ADR-urilor ca fiind „oameni care schimbă lucrurile”* adăugând că *„La ei se raportează instituțiile când e vorba de administrație publică, de universități și, în general, de mediul educațional, de sănătate și așa mai departe, toate trec ca finanțare la ADR-uri.”*

Ion Ștefanovici a mai explicat că ADR-urile sunt entități vitale în procesul de implementare a politicilor de dezvoltare regională în Uniunea Europeană: *„Uniunea Europeană funcționează prin ADR-uri.”*

Proiectul nostru comun va facilita accesul ADR Chișinău la experiența practică și la cunoștințele necesare pentru a cunoaște și înțelege îndeaproape Exercițiul financiar 2021-2027:

„Ne dorim ca proiectul nostru să fie finanțat și după aceea să-i dăm drumul la treabă: să ajutăm ADR Chișinău să intre rapid în tot ce înseamnă „bucătărie internă” pe Exercițiul financiar 2021-2027”, a concluzionat Președintele C.A.P.D.R.

SPEAKER - Vasile ASANDEI, Președinte ROREG și Director General ADR NE

TEMĂ: „Consolidarea relațiilor dintre
România și Republica Moldova
prin conlucrarea Agențiilor pentru
Dezvoltare Regională”

Vasile Asandei, Președintele ROREG și Director General ADR NE, și-a început prezentarea marcând importanța consolidării relațiilor dintre România și Republica Moldova prin intermediul Agențiilor pentru Dezvoltare Regională. Prezentarea sa a evidențiat rolul important al colaborării regionale în contextul integrării europene a Republicii Moldova. Colaborarea ADR-urilor din Regiunea Extinsă a Moldovei, în coordonare cu Ministerele Dezvoltării de la București și Chișinău, este fundamentală pentru succesul acestui proces.

Amplificarea colaborării regionale și integrarea europeană

În contextul intensificării colaborării regionale și a parcursului către integrarea europeană, România și Republica Moldova se află într-o etapă de dezvoltare și consolidare a relațiilor instituționale. Agențiile pentru Dezvoltare Regională (ADR) joacă un rol important în acest proces, având în componența lor experți cu o vastă experiență.

Aceste Agenții facilitează schimbul de cunoștințe, resurse și bune practici între cele două țări, contribuind la dezvoltarea capacităților instituționale și la accelerarea progresului regional.

Lecțiile învățate din procesul aderării României, o resursă valoroasă pentru Republica Moldova

Experiențele anterioare ale României în procesul de aderare la Uniunea Europeană oferă lecții valoroase și perspective utile pentru Republica Moldova.

„România și-a asumat anumite obligații prin procesul de integrare, care ar fi putut fi negociate mai eficient. Totuși, pentru acest lucru este necesară o pregătire riguroasă”, a subliniat Vasile Asandei.

România își asumă responsabilitatea de a sprijini activ Republica Moldova pe drumul său către aderarea la Uniunea Europeană.

„Republica Moldova va intra în perioada de pregătire, care presupune un traseu de negociere, structurat pe capitole, pe obiective de aderare”, a declarat Vasile Asandei. Acest suport se manifestă prin proiecte de cooperare, programe de dezvoltare locală și asistență tehnică, toate având scopul de a fortifica capacitățile instituționale ale Republicii Moldova și de a accelera progresul regional.

„Mă bucur să fim în această echipă completă cu Agențiile

pentru Dezvoltare Regională din Republica Moldova”, a remarcat Vasile Asandei, Președintele ROREG și Director General ADR NE. Acesta a amintit de experiențele anterioare de colaborare, cum ar fi proiectul de Twinning „Dezvoltarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova”, în cadrul căruia a cunoscut instituțiile din țara vecină și a fost impresionat de determinarea colegilor moldoveni de a acumula cunoștințe și de a realiza lucrurile cât mai bine și eficient.

Importanța asistenței și învățării Active

În perioada de pregătire pentru integrarea europeană, Republica Moldova va beneficia de sprijinul României prin diverse proiecte de asistență și cooperare. România a beneficiat, la rândul ei, de proiecte similare înainte de aderare, colaborând cu parteneri din Germania, Marea Britanie, Italia, Grecia, Spania și Franța.

„Am constatat că această nevoie de învățare este extrem de actuală”, a subliniat Vasile Asandei. În Programul Regional 2021-2027, România a alocat resurse financiare pentru capitolul învățare, pentru a sprijini beneficiarii din diverse sectoare, inclusiv primării, consilii județene, instituții publice și private. Asandei recomandă prioritizarea unei învățări active, adaptată nevoilor și realităților din Republica Moldova și resurselor disponibile din UE, pentru a crea un mix adecvat care să asigure accesul la programele și finanțările necesare.

Directorul General ADR NE și-a exprimat satisfacția pentru parteneriatul fructuos de până acum și a reiterat deschiderea și disponibilitatea de a oferi Republicii Moldova asistență și sprijin continuu. Echipa formată din 250 de experți în cadrul ADR NE și 50 de specialiști la cele două Birouri de Cooperare Transfrontalieră este pregătită și deschisă să sprijine Republica Moldova în drumul său către integrarea europeană.

Concluzie

Într-un context regional în continuă schimbare, colaborarea dintre România și Republica Moldova prin intermediul Agențiilor pentru Dezvoltare Regională reprezintă un exemplu de succes al cooperării instituționale și al sprijinului reciproc prin schimbul de experiențe și bune practici.

SPEAKER - Daniel SURDU, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

TEMĂ: „Dezvoltarea prin Acordul România – Moldova, ajutor în implementarea programului „Satul European 2”

Secretarul de Stat Daniel Surdu a explicat pentru început că, în calitatea sa de factor decizional în cadrul Ministerului Dezvoltării, a participat la negocierea și semnarea unui Acord de sprijin financiar semnificativ, în valoare de 100 de milioane de euro, pe care România l-a oferit Republicii Moldova pentru a sprijini eforturile acesteia în perioada de preaderare la Uniunea Europeană. Oficialul a subliniat implicarea sa directă în Programul Național de Dezvoltare Locală „**Satul European**” din Republica Moldova, care are ca scop dezvoltarea comunităților rurale.

Daniel Surdu a detaliat: „Am fost direct implicat în Programul Național de Dezvoltare Locală „**Satul European**” din Republica Moldova. Pentru a supraveghea implementarea acestui acord, am efectuat vizite în Republica Moldova, unde se pregătește lansarea programului „**Satul European 2**”, pe care îl consider de o importanță majoră.”

Evitarea greșelilor anterioare făcute de România în implementarea proiectelor

Un aspect important al colaborării dintre cele două țări este evitarea greșelilor anterioare în implementarea proiectelor, în special în sectorul de apă și canalizare. Experiența lui Daniel Surdu ca fost Director al Asociației Intercomunitare Apă-Canal este utilă în oferirea de asistență tehnică și consultanță pentru Republica Moldova, asigurând astfel o utilizare eficientă a fondurilor europene.

„În condițiile în care cooperăm activ și ținem o legătură strânsă cu Republica Moldova, vom putea evita greșelile făcute de România în implementarea proiectelor și programelor din sectorul de apă și canalizare.

Cunosc problemele cu care ne-am confruntat la nivelul țării în ceea ce privește accesul la fondurile europene, astfel încât ținem să îi ajutăm pe frații noștri de peste Prut pentru a implementa corect programele și proiectele pe care le au în acest sector.

Între ministerele din cele două țări am creat grupuri de

lucru care să colaboreze direct și concret pe subiectele ce trebuie rezolvate eficient în această direcție”, a precizat Daniel Surdu, Secretar de Stat în Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

Vizitele de monitorizare efectuate de oficialii români au evidențiat necesitatea unor investiții suplimentare în acest domeniu pentru a asigura condiții adecvate pentru educația copiilor.

Angajamentul Ministerului Dezvoltării de a sprijini Republica Moldova

„Tot în cadrul acestui Acord este inclusă Modernizarea și dotarea Grădinițelor, pentru care avem în discuție aplicarea pentru o nouă tranșă. În vizita de monitorizare am observat o nevoie acută de investiții în domeniul educației, fiind esențială modernizarea infrastructurii educaționale.

Din partea Ministerului Dezvoltării există toată deschiderea spre o foarte bună colaborare între România și Republica Moldova”, a mai declarat Daniel Surdu.

Ministerul Dezvoltării din România își menține angajamentul de a sprijini Republica Moldova prin intermediul grupurilor de lucru create pentru a colabora direct și eficient pe subiectele de interes.

SPEAKER - Sergiu BRÎNZĂ – Director ADR Chișinău

TEMĂ: „Drumul Republicii Moldova
către aderare și importanța
consolidării competențelor
instituționale”

Prin intermediul alocuțiunii sale, Directorul ADR Chișinău a evidențiat importanța momentului actual în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și a strategiei de dezvoltare a Republicii Moldova. Acesta a subliniat că, odată cu direcționarea resurselor financiare, o parte semnificativă a fondurilor va fi alocată Agențiilor pentru Dezvoltare Regională (ADR), rolul acestora fiind de mare importanță în drumul către integrarea europeană.

Consolidarea competențelor instituționale

În cadrul discuțiilor, Sergiu Brînză a subliniat necesitatea consolidării competențelor instituțiilor pentru a evita erorile comise de România în trecut. *„Este esențial să accelerăm procesul de formare pentru a capacita administrațiile locale, astfel încât acestea să dobândească expertiza necesară în redactarea și implementarea proiectelor.”* Directorul ADR Chișinău a menționat că experiența și expertiza echipei sunt importante în acest proces.

Directorul Agenției pentru Dezvoltare Regională a mai evidențiat importanța inițiativelor educaționale. *„Educația este esențială pentru a forma oameni care să ne sprijine în următorii șase ani, până în 2030, astfel încât lucrurile să progreseze rapid și să atingem obiectivele stabilite pentru Moldova 2030.”* Directorul ADR Chișinău a reiterat importanța colaborării și a transferului de experiență, exprimându-și încrederea că împreună cu Ion Ștefanovici - președintele C.A.P.D.R. va face demersurile necesare pentru inițierea unui proiect educațional.

Recunoașterea și organizarea parteneriatelor

Directorul Sergiu Brînză a mulțumit pentru oportunitatea de a participa la Forumul Economic Regional Moldova ce a avut loc la Vatra Dornei și a remarcat prezența numeroșilor primari din Republica Moldova. *„Sunt deosebit de încântat să constat prezența unui număr mare de primari din Republica Moldova, mulți dintre aceștia având parteneriate și înfrățiri cu omologii lor din România.”* Acesta a subliniat necesitatea de a recunoaște și contabiliza aceste parteneriate într-un mod mai organizat.

În concluzie, Sergiu Brînză a remarcat importanța derulării rapide a activităților pentru a aduce beneficii atât pentru România, cât și pentru Republica Moldova. *„Sper că activitățile noastre se vor derula rapid și eficient, aducând beneficii atât pentru România, cât și pentru Republica Moldova.”*

SPEAKER - Maria PRISACARI, Director al Agenției pentru Dezvoltare Regională (ADR) Nord

Mesajul Mariei Prisacari –
Director ADR Nord: „Acordăm
suport și o importanță
deosebită dezvoltării urbelor ca
pol de creștere prin programe
de revitalizare urbană”

În cadrul „Panelului de investiții” al Forumului Economic Regional Moldova 2024, Maria Prisacari, Director al Agenției pentru Dezvoltare Regională (ADR) Nord, a oferit o imagine clară și detaliată a conceptului de dezvoltare regională și a impactului său asupra îmbunătățirii calității vieții în toate regiunile Republicii Moldova.

În acest context, Maria Prisacari a făcut precizarea că „ADR Nord, instituție de management al regiunii de dezvoltare Nord, acoperă o treime din teritoriul Republicii Moldova, fiind înființată în 2009.” Agenția colaborează strâns cu autoritățile publice locale și alți actori regionali pentru a aduce valoare adăugată și pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor din regiune.

Programe și proiecte de dezvoltare

Directorul Agenției de Dezvoltare Regională (ADR) Nord, a subliniat importanța platformelor de dialog între principalii actori din domeniul dezvoltării regionale pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din regiunile Republicii Moldova.

Directorul ADR Nord a subliniat că dezvoltarea regională este o prerogativă a Republicii Moldova, iar potrivit acesteia: „Împreună cu autoritățile publice centrale, locale și regionale, printr-un efort participativ, contribuim la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din regiunile Republicii Moldova prin intermediul Programelor de dezvoltare regională și a proiectelor specifice.”

Maria Prisacari a evidențiat sprijinul partenerilor de dezvoltare, în special al României, care a permis schimbări semnificative în domeniul dezvoltării regionale. „Datorită sprijinului partenerilor de dezvoltare, în ultimii ani au avut loc schimbări semnificative în domeniul dezvoltării regionale, în ceea ce privește cadrul strategic și legislativ.” Aceste modificări au inclus aprobarea unor modificări la legea privind dezvoltarea regională și Hotărârea de Guvern privind implementarea acestei legi, precum și elaborarea unei noi strategii de dezvoltare regională până în 2028.

Maria Prisacari a menționat implementarea politicii polilor de creștere și a Programului Național de Dezvoltare Locală „**Satul European**”. „Toate acestea contribuie la implementarea diverselor proiecte, începând cu sectorul apă și canalizare și continuând cu domenii strategice precum infrastructura de suport pentru afaceri și turism.” Strategia națională de dezvoltare regională până în anul 2028 se bazează pe o nouă paradigmă de dezvoltare, axată pe competitivitate.

Suținerea coeziunii și dezvoltării infrastructurii edilitare

Directorul ADR Nord a evidențiat importanța dezvoltării urbane ca poluri de creștere și prin programe de revitalizare urbană. „Acordăm suport și o importanță deosebită dezvoltării urbelor ca centre pol de creștere și prin programe de revitalizare urbană.” De asemenea, a remarcat atenția acordată domeniilor apă și canalizare, sanitar, eficientizării energetice a clădirilor publice și altor necesități.

Directorul ADR Nord, Maria Prisacari, a subliniat deschiderea ADR Nord pentru a facilita dialogul dintre partenerii din România și autoritățile publice locale, mediul de afaceri și de cercetare. „Suntem deschiși pentru a facilita dialogul dintre partenerii din România și autoritățile publice locale, de pe ambele malurile ale Prutului, precum și cu mediul de afaceri și de cercetare.”

SPEAKER - Ion PÎNZARI, Director al Agenției pentru Dezvoltare Regională (ADR) Centru

Tema: „Dezvoltarea regională în Regiunea Centru a Republicii Moldova, importanța proiectelor de infrastructură și cooperarea internațională”

Regiunea de Dezvoltare Centru, scurtă descriere

În deschidere, Ion Pînzari, Director al Agenției pentru Dezvoltare Regională (ADR) Centru, a realizat o scurtă prezentare privind importanța și dimensiunea Regiunii de Dezvoltare Centru din Republica Moldova.

„Când vorbim despre Regiunea de Dezvoltare Centru din Republica Moldova, vorbim despre cea mai mare regiune din țară, care acoperă 31% din teritoriul național, include 13 raioane, peste 500 de localități și are o populație de aproximativ 700 de mii de locuitori”, a declarat Ion Pînzari.

Acesta a subliniat și un aspect mai puțin favorabil: „Doar 15% din Produsul Intern Brut (PIB) al țării este realizat în Regiunea de Dezvoltare Centru, iar în jur de 60% este concentrat în municipiul Chișinău.”

Cooperare și rezultate notabile

Directorul Agenției pentru Dezvoltare Regională (ADR) Centru a menționat că în anul 2022, „Guvernele de la Chișinău și București au semnat Acordul privind reglementarea construirii unor apeducte: 4 puncte de subtraversare a râului Prut, sistem de furnizare a apei din România în Republica Moldova.”

În continuarea acestui Acord, în 2024 a avut loc prima subtraversare a apei potabile de la Iași către satul Măcărești din Raionul Ungheni. „Localitatea din Republica Moldova a beneficiat de aproximativ 400 de tone de apă de la Iași”, a mai adăugat Ion Pînzari.

Proiecte de dezvoltare

Continuând prezentarea despre proiectele de infrastructură, Ion

Pînzari a adus în atenție un proiect de mare anvergură: „De la punctul de traversare Măcărești, alte 15 localități din raioanele Ungheni și Nisporeni vor beneficia de apă potabilă.”

Acesta a subliniat și semnarea unui grant suplimentar: „Am semnat un grant suplimentar în valoare de 15 milioane de euro pentru îmbunătățirea infrastructurii de apă din Moldova centrală.”

Directorul ADR Centru a explicat că acest proiect face parte dintr-o inițiativă mai mare, cu o valoare totală de peste 40 de milioane de euro, implementată de ADR Centru în raioanele Strășeni și Călărași. „Pentru a vă da seama de anvergura acestui proiect, proiectul de 40 de milioane de euro în Republica Moldova este echivalentul bugetului din 3-4 ani al ADR Centru”, a punctat Pînzari. În încheiere, acesta a reamintit că ADR Nord, Centru și Sud împlinesc în acest an 15 ani de activitate, menționând faptul că în toți acești ani au beneficiat de o bună colaborare.

SPEAKER - Nicolae HRISTOV, Directorul Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud)

TEMĂ: „Planificare strategică privind dezvoltarea regională și importanța colaborării internaționale pentru atingerea obiectivelor în procesul de integrare europeană”

Nicolae Hristov, Directorul Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) a subliniat faptul că dezvoltarea regională reprezintă o componentă esențială pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor și pentru stimularea creșterii economice sustenabile.

„În centrul viziunii noastre pentru dezvoltarea regională stă modernizarea infrastructurii esențiale, necesare pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor și pentru crearea unui mediu propice creșterii economice sustenabile”, a explicat Hristov, Directorul ADR Sud.

Suportul Uniunii Europene

Un element central al discursului a constat în expunerea beneficiilor rezultate din suportul Uniunii Europene, care este esențial pentru accelerarea și alinierea proiectelor la standardele europene.

„Aceste demersuri beneficiază de suportul Uniunii Europene, a cărei asistență este vitală pentru accelerarea proiectelor și alinierea acestora la standardele și practicile europene”, a explicat Hristov. Directorul ADR Sud a continuat să argumenteze că obiectivul strategic de integrare europeană este pilonul central al tuturor inițiativelor ADR Sud: „Eforturile noastre de dezvoltare sunt profund ancorate în obiectivul strategic de integrare europeană, care ghidează toate inițiativele și proiectele noastre.”

Nicolae Hristov a evidențiat, de asemenea, importanța colaborării cu instituțiile locale, naționale și europene pentru a asigura coeziunea și armonizarea politicilor regionale cu valorile Uniunii Europene. „Colaborarea

strânsă cu instituțiile locale și naționale, precum și cu partenerii europeni, este fundamentală pentru a asigura coeziunea și armonizarea cu politicile și valorile Uniunii Europene, deschizând astfel o cale pentru inovație, stabilitate și progres comun.”

Angajament pentru dezvoltare durabilă

În încheiere, Nicolae Hristov a reafirmat angajamentul ADR Sud pentru o dezvoltare incluzivă și sustenabilă, care să fie în armonie cu obiectivele de integrare europeană. „Ne reafirmăm angajamentul față de o dezvoltare incluzivă și sustenabilă, orientată spre integrarea europeană, asigurându-ne că avansăm în direcția propusă și îndeplinim obiectivul strategic Moldova 2030”, a conchis Directorul ADR Sud.

SPEAKER - Tatiana DONCEVA, Directorul Agenției pentru Dezvoltare Regională Găgăuzia (ADR Găgăuzia)

Mesaj: „Suntem încă la început, așa că avem multe de învățat de la colegii și partenerii noștri de dezvoltare”

Despre Regiunea de Dezvoltare Găgăuzia

Tatiana Donceva a început prin a oferi o imagine de ansamblu asupra regiunii Găgăuzia, situată în sudul Republicii Moldova. „Regiunea noastră este de mică întindere în Republica Moldova. Regiunea de dezvoltare a Găgăuziei este situată în sudul Republicii Moldova și are o populație de aproximativ 140.000 de persoane”, a punctat Donceva. Regiunea include trei raioane: Comrat, Ceadâr-Lunga și Vulcănești, totalizând 26 de localități.

Activitatea ADR Găgăuzia

Tatiana Donceva a evidențiat faptul că ADR Găgăuzia funcționează doar de 8 ani, timp în care a aliniat direcțiile activității sale cu strategiile naționale de dezvoltare regională. „Direcțiile activității noastre sunt în conformitate cu Strategiile naționale de dezvoltare regională, avem propriul program personal și am elaborat 5 Programe Regional Sectoriale cu sprijinul partenerilor de dezvoltare”, a explicat directorul ADR Găgăuzia.

Implementarea proiectelor se concentrează pe dezvoltarea economică, infrastructura de sprijin pentru afaceri și turism, infrastructura edilitară și eficientizarea energetică a clădirilor publice, în conformitate cu Programul național de dezvoltare urbană.

Proiecte de investiții și colaborări internaționale

Donceva a menționat despre un proiect major de investiții pentru construirea unei noi stații de epurare în municipiul Comrat, finanțat de Banca Mondială. „În

plus, în regiune se implementează un mare proiect de investiții pentru construirea unei noi stații de epurare, extrem de necesară în municipiul Comrat, finanțată de Banca Mondială”, a precizat Tatiana Donceva.

Sprijin și învățare continuă

Tatiana Donceva a evidențiat sprijinul oferit de partenerii din România, Polonia și Germania pentru îmbunătățirea competențelor angajaților în vederea dezvoltării regionale. „Partenerii noștri din România, Polonia, Germania oferă sprijin pentru îmbunătățirea competențelor angajaților în vederea dezvoltării regionale”, a afirmat Directorul ADR Găgăuzia.

În încheiere, Donceva a recunoscut că ADR Găgăuzia este încă la începutul drumului său și a exprimat dorința de a învăța de la colegii și partenerii de dezvoltare: „Suntem încă la început. Avem multe de învățat de la colegii și partenerii noștri de dezvoltare.”

SPEAKER - Natalia IEPURĂȘ, Administrator Principal al Zonei Economice Libere (ZEL) Ungheni

TEMĂ: „Rolul și importanța
Zonelor Economice Libere
(ZEL) în Republica Moldova”

Natalia Iepuraș, Administrator Principal al Zonei Economice Libere (ZEL) Ungheni, a oferit o prezentare detaliată a rolului și importanței zonelor economice libere în Republica Moldova.

Aceasta a explicat că ZEL Ungheni administrează 12 subzone, cu o suprafață totală de 145.2 hectare, situate în două regiuni ale Republicii Moldova (Centru și Nord). Aceste subzone includ municipiul Ungheni (4 subzone), comuna Zagarancea, raionul Ungheni (2 subzone), municipiul Soroca (2 subzone), municipiul Hâncești, orașul Nisporeni (2 subzone) și comuna Tuzara, raionul Călărași.

Rolul și facilitățile zonelor economice libere

Natalia Iepuraș a oferit clarificări despre natura zonelor economice libere: „Poate vă întrebați ce sunt zonele economice libere, așa încât precizez pe scurt faptul că sunt teritorii delimitate din punct de vedere economic de restul teritoriului Republicii Moldova, unde agenților economici sau investitorilor străini și autohtoni li se oferă un regim preferențial pentru activitatea lor de întreprinzători.” Facilitățile și avantajele oferite includ facilități fiscale și vamale, deși legislația europeană ar putea diminua aceste facilități.

Natalia Iepuraș a subliniat importanța acestor facilități pentru investitori: „Aceste facilități sunt importante pentru investitorii care au ales să investească la noi, și cum s-a discutat de multe ori, trebuie să înțelegem așteptările lor. Este esențial să negociem și să susținem mediul de afaceri pentru a sprijini și a dezvolta producția în Republica Moldova.”

Colaborarea cu ADR-urile

Natalia Iepuraș a evidențiat colaborarea strânsă cu ADR-urile prin intermediul Autorităților Publice Locale (APL-uri): „Vreau să le mulțumesc colegilor de la ADR-uri pentru frumoasa colaborare pe care o avem prin intermediul APL-urilor.” Această colaborare a permis obținerea finanțării necesare pentru infrastructura edilitară esențială atragerii investitorilor.

Administratorul ZEL Ungheni a anunțat planuri de colaborare cu ADR Centru pentru subzona din Călărași: „Anul acesta ajungem la ADR Centru, menționez că am văzut proiectele lor și vom ajunge în special pentru subzona din Călărași.” Natalia Iepuraș a subliniat importanța sprijinului partenerilor pentru obținerea finanțării necesare, recunoscând că administrațiile locale nu au capacitatea financiară deplină pentru a implementa proiectele necesare.

PANEL INVESTIȚII VI. ROMÂNIA – UCRAINA

SPEAKER - Loredana STĂNCULESCU **– Consul general al României la** **Cernăuți**

TEMĂ: „Conexiuni strategice
între România și Ucraina”

În cadrul Forumului Economic Regional Moldova, **Loredana Stanculescu, Consulul general al României la Cernăuți**, a subliniat importanța colaborării internaționale și sprijinului Uniunii Europene în contextul actual de criză și dezvoltare regională. În intervenția sa, Consulul României la Cernăuți a elogiat eforturile depuse de autoritățile locale și a accentuat relevanța proiectelor de infrastructură în zona de frontieră.

„Aș dori, ca pe această cale, să îl felicit pe domnul Ion Ștefanovici și pentru organizarea acestui eveniment, pentru multitudinea experților prezenți în această sală, instituții extraordinar de importante. Mă bucur să văd totodată alături de noi și un reprezentant al Comisiei Europene. Este atât de multă nevoie de acest sprijin al Uniunii Europene și al fondurilor din Uniunea Europeană”, a declarat Loredana Stănculescu.

Proiecte transfrontaliere

Loredana Stănculescu a punctat proiectele transfrontaliere care au drept scop dezvoltarea regiunilor Ivano-Frankivsk și Cernăuți. „Consulatul General al României la Cernăuți se concentrează pe proiecte transfrontaliere. Ivano-Frankivsk și Cernăuți, ca și regiune, au fost susținute permanent”, a subliniat Consulul.

Unul dintre aspectele esențiale ale intervenției a fost referirea la deschiderea noilor puncte de trecere a frontierei. „Am participat la deschiderea celor două puncte de trecere a frontierei de la Diakivți, în zona Botoșaniului, și cel de la Crasna, în zona Sucevei. Sunt două puncte de trecere a frontierei extrem de importante în contextul actual”, a afirmat aceasta. În contextul crizelor recente, facilitarea trecerii persoanelor și mărfurilor devine vitală pentru ambele state.

Colaborare în vremuri dificile

Loredana Stănculescu a subliniat importanța colaborării continue în fața crizelor

internaționale, afirmând că „am încercat să gestionăm situațiile de criză” într-o manieră colaborativă.

Consulul a evidențiat colaborarea strânsă și eficientă cu autoritățile ucrainene, mai ales în perioade de criză. „În momente de criză ne confruntăm cu situații dificile, așa cum a fost perioada 24 februarie, dar am reușit să gestionăm aceste situații și să găsim soluțiile cele mai bune pentru ambele state.”

Concluzie

În concluzie, Loredana Stănculescu și-a exprimat recunoștința față de organizatorii Forumului și față de toți cei implicați în eforturile de dezvoltare și colaborare internațională. „Mulțumesc tuturor celor implicați în acest forum și faptul că mi-ați dat ocazia să fiu alături de domniile voastre astăzi după atât de multă vreme”, a încheiat consulul României la Cernăuți.

Intervenția sa a subliniat importanța solidarității internaționale și a colaborării în dezvoltarea regională, reafirmând angajamentul României de a susține proiectele de infrastructură și inițiativele de cooperare cu Ucraina și Uniunea Europeană.

SPEAKER - Vasile ASANDEI, Președinte ROREG și Director General ADR NE

TEMĂ: „Colaborarea transfrontalieră și reziliența”

În cadrul „Panelului Investiții”, Vasile Asandei, Director General ADR NE, a transmis un mesaj referitor la importanța colaborării dintre România și Ucraina și despre reziliența necesară în fața provocărilor actuale.

„Mulțumesc pentru răbdarea pe care ați avut-o cu mine astăzi. Am vorbit de multe ori, dar colaborarea cu Ucraina, cu prietenii și partenerii noștri din Ucraina reprezintă o preocupare pentru noi și o bucurie să putem fi alături de ei”, a transmis Directorul General ADR NE, Vasile Asandei în debutul mesajului său.

Experiența și înțelegerea profundă

Vasile Asandei a subliniat importanța experienței și învățăturilor acumulate în timpul vizitelor sale în Ucraina.

„Am făcut trei vizite în Ucraina și am cunoscut mai multe administrații de acolo. Domnul Tatusiak Serbiy este un prieten vechi. Am văzut și acolo o determinare și un potențial foarte, foarte mare”, a remarcat Directorul General ADR NE, arătându-și aprecierea pentru partenerii săi ucraineni.

De asemenea, a subliniat că integrarea Ucrainei în Uniunea Europeană este un obiectiv esențial și o speranță pentru viitor.

„Există o perspectivă, un orizont și acela este integrarea Ucrainei în Uniunea Europeană și a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, lucru care sper că se va întâmpla într-un timp relativ scurt.”

Lecțiile de reziliență

Un punct central al intervenției a fost reziliența extraordinară a Ucrainei în fața dificultăților.

„Cred că noi avem de învățat de la prietenii și vecinii noștri ucraineni cum putem rezista unor încercări aproape la limită, cum putem trece prin crize și drame teribile și

cum putem continua să supraviețuim”, a declarat Vasile Asandei, subliniind lecțiile valoroase pe care România le poate învăța din experiența Ucrainei.

Parteneriate și proiecte comune

Directorul General al ADR NE a evidențiat importanța proiectelor transfrontaliere și colaborărilor internaționale.

„Avem de asemenea un parteneriat foarte larg cu alte instituții, organisme și țări, pentru că UE a fost o regiune rămasă în urmă cu multe provocări de dezvoltare. Am încercat să implementăm proiecte în parteneriat cu instituții din alte țări”, a afirmat Vasile Asandei, explicând eforturile de a crea rețele de relații care să aducă dezvoltare.

În plus, Directorul General al ADR NE a vorbit despre conceptul de „constelație de actori” o rețea de entități care colaborează eficient pentru a depăși provocările.

„Noi trebuie să creăm o constelație. O constelație de actori care își cunosc foarte bine atribuțiile, responsabilitățile, care știu că se pot baza pe ceilalți actori din constelație, care au o relație de încredere, o relație practică și de durată.”

Un alt aspect important abordat de Vasile Asandei a fost necesitatea de a fi nu doar rezilienți, ci și antifragili

„Provocările și schimbările pot apărea oricând. De aceea este important să fim rezilienți și mai mult de atât să fim antifragili, să încercăm să trecem prin situații de criză și să ieșim mai întăriți de acolo”, a explicat Vasile Asandei, evidențiind necesitatea de a învăța din crize și de a ieși mai puternici.

Directorul General ADR NE și-a încheiat intervenția cu un mesaj de solidaritate și sprijin pentru Ucraina.

„Încă o dată, dragi prieteni din Ucraina, vă asigur de suportul nostru, de sprijinul nostru, atât cât vom putea. Vă împărtășim experiența și învățăturile noastre prin care am trecut, inclusiv lucrurile la care trebuie să spunem nu sau greșelile pe care le-am făcut. Vă mulțumesc!”

Intervenția sa a subliniat importanța colaborării, a rezilienței și a învățării continue în fața provocărilor, oferind un exemplu inspirațional de leadership și angajament în dezvoltarea regională și integrarea europeană.

SPEAKER – Cezar GROZAVU - Director executiv al Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră Suceava

TEMĂ: „Îmbunătățirea
infrastructurii
transfrontaliere din zona de
graniță dintre România și
Ucraina”

Cezar Grozavu, Director executiv al Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră Suceava, a susținut în cadrul „Panelului Investiții”, Modulul VI – România - Ucraina, o prezentare documentată pe experiența BRCT Suceava cu privire la importanța cooperării transfrontaliere și provocările actuale în acest domeniu.

„Sunt onorat să fiu aici și vă mulțumesc pentru invitație. Este o plăcere să împărtășesc din experiența mea, atât în domeniul dezvoltării regionale, cât și al cooperării transfrontaliere”, și-a început prezentarea Cezar Grozavu.

Lecțiile de dezvoltarea regională

Directorul executiv al Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava, a evidențiat progresul realizat în regiunile de dezvoltare din România, subliniind importanța unui studiu de caz relevant.

„În regiunea de dezvoltare nord-vest, am reușit, în decursul unei perioade de programare, să avansăm semnificativ, depășind alte regiuni din țară și din Europa. Este un studiu de caz foarte important pentru noi și unul care poate fi aplicat și în cooperarea cu vecinii noștri din Ucraina”, a specificat Cezar Grozavu.

Provocările cooperării transfrontaliere

Intervenția sa a atins punctele critice ale cooperării transfrontaliere, mai ales în contextul actual al războiului și al restricțiilor din Ucraina.

„Granițele, războiul și efectele sale, legea marțială, restricțiile actuale, lipsa resurselor umane și mobilizarea pe front sunt doar câteva dintre provocările majore. Lista problemelor în implementarea unui proiect poate fi mult mai lungă și mai complexă”, a explicat Cezar Grozavu..

Chiar dacă există foarte multe impedimente, Cezar Grozavu a subliniat angajamentul de a fi alături de beneficiarii din Ucraina.

„Nu ne reținem de la niciun efort să fim alături de beneficiarii noștri din Ucraina. Vreau să mulțumesc Consulatului pentru asistența acordată, care ne-a permis să facem vizite de monitorizare atât în România, cât și în Ucraina”, a continuat directorul executiv al BRCT SV.

Rolul fondurilor europene

În contextul utilizării fondurilor europene, acesta a menționat importanța acestor resurse pentru dezvoltarea comunităților de pe ambele părți ale graniței.

„Așteptările sunt foarte mari față de aceste fonduri și noi încercăm, cu sume relativ mici, să avem proiecte relevante care să aducă schimbări concrete. Acest forum reușește să aducă la aceeași masă actori importanți care vor juca un rol crucial în dezvoltarea regiunilor”, a menționat Cezar Grozavu.

Perspective și așteptări

Cezar Grozavu a mai prezentat și colaborarea strategică și aprofundată cu Ucraina, care aspiră la integrare și dezvoltare, subliniind că parteneriatele solide dintre entitățile românești și ucrainene sunt cruciale pentru succesul proiectelor comune. Această colaborare consolidată este fundamentală pentru maximizarea impactului inițiativelor și pentru atingerea obiectivelor comune de dezvoltare regională.

„Vreau să aveți un insight direct de la invitații noștri din Ucraina, de la Agenția de Dezvoltare Regională și administrația din Cernăuți. Este esențial să înțelegem provocările lor și cum putem ajuta la atingerea obiectivelor comune de integrare europeană”, a conchis directorul executiv al Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava.

Prezentarea acestuia a evidențiat nu doar provocările majore cu care se confruntă cooperarea transfrontalieră în contextul actual, ci și angajamentul și speranța pentru un viitor mai bun prin colaborare și utilizarea eficientă a fondurilor europene.

SPEAKER – Mykola KUTSAK, Președintele Consiliului Raional Cernăuți

TEMĂ: „Cooperarea transfrontalieră
și perspectivele viitorului”

Mykola Kutsak, Președintele Consiliul Raional Cernăuți, a început expunerea din cadrul „Panel Investiții” evidențind importanța relațiilor economice și sociale dintre România, Ucraina și Republica Moldova, subliniind necesitatea continuării și intensificării cooperării transfrontaliere în contextul actual.

Relații economice și sociale puternice

Mykola Kutsak a subliniat în mesajul său bogăția de idei și informații aduse de eveniment.

„Ziua de astăzi a fost foarte plină, plină de emoții, plină de informații și absolut plină de noi contacte, care sunt foarte importante pentru noi”, a menționat acesta.

Mykola Kutsak a adus în discuție relațiile pozitive stabilite între regiunea Cernăuți și diverse raioane din România și Republica Moldova.

„În Cernăuți, am stabilit relații economice și sociale pozitive cu raioanele Suceava, Botoșani și Iași. Aceste legături au fost esențiale pentru realizarea unor proiecte importante finanțate de Uniunea Europeană”, a adăugat Președintele Consiliului Raional Cernăuți.

Proiecte de dezvoltare și infrastructură

În intervenția sa, acesta a evidențiat diverse proiecte de dezvoltare realizate în colaborare cu parteneri din România și Moldova.

„Am realizat multe proiecte pentru banii de la Uniunea Europeană: proiecte medicale, sociale, culturale, economice și infrastructurale. Unul dintre acestea, aflat în dezvoltare, este îmbunătățirea infrastructurii de transport”, a subliniat Mykola Kutsak.

Nevoia de colaborare continuă

În contextul actual geopolitic, Mykola Kutsak a accentuat importanța colaborării continue și a sprijinului reciproc.

„În acest nou context geopolitic, avem nevoie de colaborare și sprijin mai mult ca niciodată. Rusia este un ocupant în Ucraina, și în acest caz, ajutorul

militar din partea României și a altor țări europene este esențial”, a declarat Președintele Consiliului Raional Cernăuți.

Președintele Consiliului Raional Cernăuți, a subliniat și necesitatea de a reconstrui și dezvolta Ucraina, menționând că „Trebuie să reconstruim și să dezvoltăm țara noastră. Vorbim despre colaborarea în domeniile economice, sociale și culturale, dar și în educație și știință.”

Perspective pentru viitor

În încheierea mesajului, Mykola Kutsak a subliniat importanța continuării cooperării, exprimându-și speranța pentru un viitor mai bun.

„Sunt absolut sigur că, împreună, vom realiza multe activități benefice pentru țările noastre. În particular, putem colabora în domeniile educației, economiei și culturii. Forumul nostru trilateral Ucraina-România-Moldova are un potențial imens.

„Vă mulțumim pentru atenție și Slavă Ucrainei! Mulțumesc mult!”, a încheiat Președintele Consiliului Raional Cernăuți, reafirmând angajamentul față de cooperarea transfrontalieră și dezvoltarea regională.

SPEAKER – Vasyl LYAKHOVYCH, Președintele Camerei de Comerț Cernăuți

**TEMA: „Solidaritate și
colaborare pentru viitor”**

Vasyl Lyakhovych, președintele Camerei de Comerț din Cernăuți, a început intervenția prin a lăuda cooperarea și sprijinul acordat de România și Republica Moldova în aceste vremuri dificile, pentru Ucraina. Prezentarea sa a subliniat importanța solidarității și colaborării transfrontaliere pentru dezvoltarea regională și integrarea europeană.

„Participanți, stimați colegi! În primul rând, vă mulțumesc sincer și din toată inima pentru ajutorul pe care îl oferiți Ucrainei și poporului ucrainean în aceste momente dificile”, a început prezentarea Vasyl Lyakhovych, exprimându-și recunoștința față de sprijinul continuu.

Provocările Ucrainei și solidaritatea internațională

Președintele Camerei de Comerț din Cernăuți a reflectat asupra impactului devastator al războiului asupra Ucrainei și a mulțumit comunității internaționale pentru sprijinul acordat.

„Din păcate, Ucraina trece acum printr-un război care aduce suferințe inimaginabile. Dar, cu ajutorul prietenilor noștri din România și Moldova, reușim să ne menținem speranța și să ne mobilizăm pentru reconstruire.”

Relații puternice și proiecte de dezvoltare

Un aspect esențial al intervenției sale a fost importanța relațiilor puternice și a cooperării în realizarea proiectelor transfrontaliere.

„Avem relații foarte bune, care ne-au ajutat enorm în cadrul realizării proiectelor europene. Aceste legături sunt esențiale pentru creșterea și dezvoltarea regiunilor noastre”, a subliniat președintele Camerei de Comerț din Cernăuți.

Vasyl Lyakhovych a menționat și rolul său în diverse consorții și organizații internaționale care sprijină dezvoltarea Ucrainei.

„Eu mă aflu în diverse consorții de organizații, precum și

în internaționalul agro-cluster. Aceste structuri sunt foarte importante pentru creșterea și dezvoltarea țării noastre.”

Integrarea europeană și echilibrul regional

Un alt punct central al prezentării a fost integrarea europeană a Ucrainei și necesitatea unei guvernări echilibrate care să îmbine interesele statului cu cele ale business-ului și ale societății civile.

„Cea mai importantă întrebare pentru mine, ca unul dintre activiștii acestei țări, este integrarea europeană a Ucrainei. Guvernarea trebuie să fie echilibrată, implicând toate părțile – centrul, regiunea și domeniul teritorial – pentru a atinge o dezvoltare armonioasă.”

Mesaj de speranță și unitate

Președintele Camerei de Comerț din Cernăuți a încheiat cu un mesaj de speranță și unitate. *„Sunt sigur că doar uniți vom putea depăși pericolele de astăzi. Am văzut solidaritate și înțelegere, iar acest lucru îmi dă încredere că împreună putem construi un viitor mai bun. Vreau încă o dată să vă doresc toate cele bune. Dumnezeu să binecuvânteze toate popoarele care sunt aici. Numai când suntem uniți, avem o putere foarte mare. Mulțumesc!”*

SPEAKER – Igor BABAIAN – Președintele Agenției de Dezvoltare Durabilă și Integrare Europeană „Euroregiunea Dunărea de Jos”

TEMĂ: „Investiții între România și
Ucraina”

Igor Babaiian, Președintele Agenției de Dezvoltare Durabilă și Integrare Europeană „Euroregiunea Dunărea de Jos”, a subliniat importanța investițiilor transfrontaliere dintre România și Ucraina în cadrul „*Forumului Economic Regional Moldova 2024*”. Mesajul său a evidențiat necesitatea extinderii investițiilor în infrastructură, energie, agricultură, tehnologie și servicii pentru stimularea creșterii economice și întărirea relațiilor bilaterale.

Rolul investițiilor în dezvoltarea transfrontalieră

Investițiile transfrontaliere reprezintă un flux divers de capital, expertiză și resurse materiale și umane între România și Ucraina. Acestea vizează modernizarea infrastructurii de transport și logistică, crearea de locuri de muncă și reducerea disparităților economice regionale. De asemenea, ele includ proiecte de cooperare transfrontalieră, cum ar fi parcurile industriale comune și parteneriatele public-private, susținute de instituții internaționale precum Banca Mondială și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). „*Investițiile sunt esențiale pentru stimularea creșterii economice, crearea de noi locuri de muncă și întărirea relațiilor bilaterale*”, a declarat Igor Babaiian.

Euroregiunea Dunărea de Jos: Un cadru propice pentru cooperare

Euroregiunea Dunărea de Jos, care include părți din România, Ucraina și Moldova, oferă un cadru strategic pentru dezvoltarea investițiilor. Cooperarea regională facilitează colaborarea între autoritățile locale și regionale, promovând o abordare integrată a dezvoltării. Proiectele comune în infrastructura de transport, protecția mediului și turismul sunt esențiale pentru stimularea inovației și dezvoltării economice.

Babaiian a afirmat că „*Euroregiunea Dunărea de Jos reprezintă o oportunitate imensă pentru integrarea regională și atragerea de investiții strategice.*”

Impactul războiului din Ucraina asupra investițiilor

Războiul din Ucraina a generat provocări semnificative,

dar și oportunități de restructurare și refacere economică. Infrastructura avariata și incertitudinea politică au redus atractivitatea pentru investitori. Cu toate acestea, sprijinul internațional și programele de asistență tehnică și finanțare sunt cruciale pentru revitalizarea economiei ucrainene.

„*Chiar și în fața adversităților, războiul a deschis oportunități de investiții în sectoare esențiale, precum infrastructura și energia*”, a menționat Igor Babaiian.

Tranzitul de cereale ucrainene prin România

România a jucat un rol vital în facilitarea tranzitului de cereale ucrainene în timpul războiului, oferind o linie de export crucială. Portul Constanța și coridoarele de transport sigure au asigurat accesul cerealelor ucrainene la piețele internaționale. Colaborarea regională a demonstrat solidaritatea și angajamentul față de stabilitatea pieței alimentare globale.

Perspectiva dezvoltării investițiilor post-război

Reconstrucția Ucrainei reprezintă o oportunitate economică majoră pentru investitorii din România și din întreaga lume. Investițiile în infrastructură, agricultură, tehnologie și energie sunt esențiale pentru stabilitatea și prosperitatea regională. Succesul acestor eforturi va depinde de cooperarea eficientă între guvernul ucrainean, investitori străini, organizații internaționale și țările vecine, inclusiv România.

„*Investițiile în reconstrucția Ucrainei reprezintă nu doar un act de solidaritate, ci și o oportunitate economică majoră pentru investitorii din România și din întreaga lume*”, a concluzionat Igor Babaiian.

Concluzii

În finalul intervenției, angajamentul față de dezvoltarea durabilă și prosperitatea regiunii rămâne o prioritate, iar investitorii și partenerii internaționali sunt invitați să se alăture eforturilor de reconstrucție și dezvoltare.

PANEL INVESTIȚII

VI. MESAJE

Gheorghe CÂRCIU, secretar de stat al Departamentului pentru Români de Pretutindeni

„Comunitățile de români din afara
granițelor reprezintă o prioritate
strategică a Guvernului României”

Forumul Economic Regional Moldova, o platformă esențială

În mesajul său, Gheorghe Cârciu a subliniat faptul că „Forumul Economic Regional Moldova reprezintă o platformă esențială pentru dialogul constructiv și colaborarea între actori economici, autorități publice și societatea civilă. În contextul actual, marcat de schimbări rapide și complexe la nivel global, este crucial să identificăm soluții inovatoare și durabile pentru a stimula creșterea economică și pentru a asigura prosperitatea comunităților noastre.”

Provocările economice ale Europei de Sud

Secretarul de stat al Departamentului pentru Români de Pretutindeni a adus în atenție provocările și oportunitățile economice specifice Europei de Sud, o regiune de o importanță strategică și cu un potențial de dezvoltare remarcabil. El a menționat că Europa de Sud se confruntă cu diverse provocări economice, de la adaptarea la noile realități ale pieței globale până la necesitatea de a implementa politici de dezvoltare sustenabilă, evidențiind oportunitățile extraordinare generate de diversitatea resurselor, talentul antreprenorial și spiritul inovator al regiunii.

„Promovarea afacerilor locale reprezintă un pilon fundamental pentru dezvoltarea durabilă. Sprijinind întreprinderile mici și mijlocii, inovarea și inițiativele antreprenoriale locale, putem crea un mediu economic dinamic și rezilient. Investițiile în educație, formare profesională și infrastructură sunt cruciale pentru a oferi antreprenorilor instrumentele necesare pentru a prospera și a contribui la bunăstarea comunităților noastre”, a declarat Gheorghe Cârciu.

Comunitățile de români din afara granițelor o prioritate strategică

De asemenea, oficialul a salutat românii de pretutindeni participanți la eveniment: „Comunitățile de români din afara granițelor reprezintă o prioritate strategică a Guvernului României, iar misiunea instituției noastre este de a susține drepturile și interesele românilor de peste hotare. Prin proiectele pe care le derulăm la nivelul Departamentului ne dorim să sprijinim organizațiile și asociațiile românilor de pretutindeni în vederea stabilirii unui parteneriat eficient care să urmărească promovarea identității naționale.”

Programe de sprijin dedicate, finanțări nerambursabile și granturi

Secretarul de stat al Departamentului Românilor de Pretutindeni a anunțat lansarea unei serii de programe de sprijin dedicate, finanțări nerambursabile și granturi pentru proiectele dezvoltate de românii din comunitățile istorice și diaspora. „Ne dorim să vedem cât mai multe din ele implementate, care să inspire tinerele generații și să promoveze valorile și tradițiile românești”, a adăugat secretarul de stat al Departamentului pentru Români de Pretutindeni.

În încheiere, Gheorghe Cârciu a subliniat importanța unității și solidarității în aceste vremuri zbuciumate: „Am credința că vom reuși împreună, românii de pretutindeni, să ducem mai departe această nobile misiune. Și acum trăim vremuri zbuciumate în care e important să ne ajutăm și să luptăm pentru păstrarea și dezvoltarea identității noastre etnice și lingvistice.”

„Forumul Economic Regional Moldova 2024” a fost un prilej important pentru consolidarea legăturilor economice și culturale, iar intervenția lui Gheorghe Cârciu a fost un moment de referință, oferind o viziune clară și optimistă asupra viitorului românilor de pretutindeni.

SPEAKER - Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO, reprezentantă a Secției pentru Uniunea Economică și Monetară și Coeziunea Economică și Socială din cadrul Comitetului European

TEMĂ: „Politica de coeziune, principalul instrument de investiție european”

Importanța politicii de coeziune în Uniunea Europeană

În deschiderea mesajului său, Maria del Carmen Barrera Chamorro, reprezentantă a secției pentru uniunea economică și monetară și coeziunea economică și socială a mulțumit pentru invitație, subliniind importanța acestui forum: „Mulțumesc foarte mult pentru invitația de a fi aici. Este o mare plăcere. Este o experiență pentru mine. Sper că în viitor vom întări relația dintre acest forum, un forum important, și domeniul specific de activitate al Comitetului Economic și Social.” Barrera Chamorro a continuat prin a evidenția rolul său în cadrul Comitetului Economic și Social European, menționând contribuțiile sale la politicile de redresare și reziliență ale Uniunii Europene.

Politica de coeziune, un pilon esențial al UE

Un punct central al intervenției l-a reprezentat politica de coeziune a Uniunii Europene, descrisă de Carmen Barrera Chamorro drept „principalul instrument de investiție european, reprezentând aproximativ o treime din bugetul anual al Uniunii Europene. Această politică vizează reducerea disparităților economice, sociale și teritoriale în cadrul Uniunii Europene, jucând un rol crucial în atenuarea efectelor crizelor actuale și în oferirea de asistență regiunilor afectate de conflicte, precum cele care au primit refugiați din Ucraina.”

Necesitatea implicării partenerilor sociali și ai societății civile

Pentru a maximiza eficacitatea politicii de coeziune, a subliniat importanța implicării partenerilor sociali și a organizațiilor societății civile: „Este esențială implicarea partenerilor sociali și ai organizațiilor societății civile la toate nivelurile în statele membre, prin acorduri de parteneriat adecvate.” Barrera Chamorro a accentuat faptul că astfel de parteneriate sunt vitale pentru adaptarea politicilor și fondurilor la realitățile locale și regionale, asigurând o utilizare eficientă și relevantă a resurselor disponibile.

Protejarea IMM-urilor și sustenabilitatea lor

„În acest scop, instrumentele europene standard existente, cum ar fi Fondul Social European, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune și Mecanismul pentru o Tranzitie Justă, ar trebui să fie utilizate într-un mod inovator, dar simplu, astfel încât IMM-urile să poată accesa cu ușurință finanțarea și să obțină condiții de credit favorabile pe termen lung.”

Totodată, Comitetul Economic și Social European subliniază importanța finanțării marilor companii pentru a atinge obiectivele de convergență, accentuând rolul crucial al tehnologiilor strategice. Recent, a fost propus noul instrument STEP (Platforma pentru Tehnologii Strategice pentru Europa), destinat să sprijine aceste tehnologii, consolidând astfel competitivitatea și inovația în întreaga Uniune Europeană.

Fonduri suplimentare pentru regiunile de graniță

În contextul extinderii UE, Barrera Chamorro a subliniat necesitatea fondurilor suplimentare pentru regiunile de la granița cu țările candidate, precum și pentru regiunile statelor membre actuale afectate de schimbările din Uniune.

„Pentru a pregăti statele candidate să implementeze pe deplin instrumentele politicii de coeziune în viitor, politica de asistență pre-aderare ar trebui să fie mai bine adaptată la punctele forte, provocările și nevoile regiunilor respective, precum și regiunilor de la granița cu statele membre europene.”

Concluzii și perspective

În încheiere, Barrera Chamorro a anunțat adoptarea iminentă a unei rezoluții de către Comitetul Economic și Social European, intitulată „Nimeni nu trebuie lăsat în urmă pentru o politică de coeziune incluzivă și participativă în sprijinul coeziunii sociale, economice și teritoriale.” Această rezoluție subliniază rolul crucial al politicii de coeziune în menținerea unității Europei și în promovarea unei dezvoltări echitabile și durabile pentru toate regiunile.

SPEAKER - NADER Shebl Wahba ELGENDY, Șeful secției consulare din cadrul Ambasadei Egiptului în România

TEMĂ: „Relația economică
egipteano-română”

Șeful secției consulare din cadrul Ambasadei Egiptului în România, Nader Shebl și-a început expunerea prin a-și exprima recunoștința față de organizatori și a evidențiat frumusețea României și ospitalitatea poporului român: *„În primul rând, aș dori să mulțumesc organizatorilor pentru că ne-au oferit oportunitatea de a fi aici cu voi astăzi. De fapt, acesta este al patrulea meu an aici în România și am senzația că nu am terminat încă de explorat frumusețea acestei țări. Felicitări pentru că aveți o patrie atât de uimitoare, cu o natură și vreme minunată și, cel mai important, oamenii cei mai calzi și cei mai buni întâlniți vreodată.”*

Diplomația economică, un pod între națiuni

Nader Shebl a subliniat rolul esențial al diplomației economice în literatura diplomatică de astăzi, menționând că aceasta are rădăcini adânci în istoria relațiilor internaționale: *„Diplomația economică este un termen vibrant în literatura diplomatică de astăzi, dar de fapt, se întoarce în timp. Întreaga relație diplomatică și fundamentul relațiilor consulare au început pentru a proteja și a asigura interesele economice între țări. Mișcarea capitalului și a bunurilor are loc la fel de natural ca mișcarea ființelor umane. S-a întâmplat în trecut, se întâmplă în prezent și va continua să se întâmple în viitor. Rolul nostru ca diplomați este să evidențiem oportunitățile potrivite pentru persoanele potrivite și să le conectăm, deoarece, așa cum am spus, relațiile și interesele economice sunt foarte importante și au un rol foarte important în întărirea legăturilor între țări, națiuni și oameni.”*

Oportunități de cooperare în turismul medical

Un domeniu de interes major pentru Egipt este turismul medical, unde țara a înregistrat progrese semnificative, în special în tratarea hepatitei C. *„Egiptul a înființat cel mai mare complex turistic din țară, în cadrul implementării directivelor Excelenței Sale, Președintele Republicii Arabe Egipt. [...] Egiptul a dezvoltat o expertiză în tratarea*

hepatitei C la nivel global”.

Programul Tour NQ pentru pacienții europeni este un exemplu elocvent, oferind tratament accesibil în Egipt: *„Egiptul a lansat programul Tour NQ pentru pacienții europeni, care pot petrece o săptămână în Egipt și pot vizita țara. În același timp, primesc tratament pentru virus la tarife între 5.000 și 8.000 de dolari, în comparație cu poate peste 70.000 de dolari în alte părți.”*

Energia verde și hidrogenul verde

Șeful secției consulare a evidențiat și potențialul imens al Egiptului în domeniul energiei, inclusiv energia verde și hidrogenul verde. *„Există, de asemenea, multe domenii de interes pentru cooperarea economică bilaterală între cele două țări, cum ar fi domeniul energetic, energia verde, panourile solare, noi proiecte și noul trend de care toată lumea vorbește acum, hidrogenul verde.”* Nader Shebl deschide noi oportunități de investiții și colaborare între Egipt și România, contribuind la dezvoltarea sustenabilă a ambelor țări.

Concluzii și perspective

În încheiere, Nader Shebl și-a exprimat regretul că nu a avut suficient timp pentru a discuta în detaliu toate oportunitățile de investiții și cooperare economică, dar a subliniat angajamentul de a continua acest dialog: *„Din păcate, avem puțin timp să discutăm mai mult despre oportunitățile de investiții și economice pe care Egiptul le poate oferi sau despre care se poate vorbi în Egipt. Dar din nou, aș dori să-mi exprim recunoștința și mulțumirile pentru că mi-ați oferit această oportunitate și pentru că ne-ați ajutat astăzi.”*

Forumul Economic Regional Moldova 2024 a reușit astfel să aducă în atenție nu doar frumusețea României, ci și potențialul vast de colaborare economică și investițională cu Egiptul, subliniind importanța diplomației economice în construirea unor relații solide și prospere între națiuni.

SPEAKER - Mateja HORVVAT, Șeful secției consulare în cadrul Ambasadei Croației în România

TEMĂ: „Cooperarea economică
româno-croată”

În cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, organizat la Vatra Dornei, a fost prezentă și Mateja Horvvat, șeful secției consulare în cadrul Ambasadei Croației în România. Mesajul său a subliniat importanța acestui eveniment în facilitarea cooperării economice internaționale și în deschiderea de noi oportunități de afaceri și investiții între țări.

Importanța Forumului Economic

Mateja Horvvat a început prin a mulțumi organizatorilor pentru invitație și pentru organizarea unui forum atât de important: *„Aș dori să mulțumesc organizatorilor pentru invitație, precum și pentru organizarea unui forum atât de interesant și informativ. Este o mare plăcere să fiu aici astăzi, așa că vă mulțumesc.”*

Oportunități de investiții și afaceri internaționale
Secretarul Ambasadei Croației a evidențiat rolul esențial al forumului în identificarea oportunităților de investiții și în consolidarea afacerilor la nivel internațional: *„Acest eveniment prezintă o mare oportunitate pentru consolidarea și conectarea afacerilor la nivel internațional, dar și pentru identificarea oportunităților de investiții.”* Prin astfel de întâlniri, se deschid noi perspective de colaborare economică între țări, ceea ce contribuie la dezvoltarea economică globală.

Facilitarea cooperării economice

Mateja Horvvat a subliniat și angajamentul său, în calitate de reprezentant al Croației în România, de a promova astfel de evenimente care contribuie la crearea de noi parteneriate economice: *„Ca reprezentant al Republicii Croația în România, mă asigur că evenimentele precum acesta vor deschide noi oportunități de cooperare economică între țări, făcându-l astfel o cauză foarte valoroasă.”*

Concluzii

În încheiere, Mateja Horvvat a reiterat valoarea Forumului pentru dezvoltarea relațiilor economice internaționale: *„Forumul Economic Regional Moldova 2024”* s-a dovedit a fi un eveniment esențial pentru discuții și colaborări internaționale, Horvvat subliniind încă o dată importanța dialogului și a cooperării între națiuni pentru dezvoltarea sustenabilă și prosperă a economiilor globale.

PANEL SĂNĂTATE

Interviu cu Moderatorul Panelului de Sănătate din cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024, Adriana MIHALAȘ, Secretar General al Colegiului Medicilor București

Temă: „Sănătatea pe termen scurt”

Adriana MIHALAȘ, Secretar General al Colegiului Medicilor din Municipiul București a oferit un interviu revistei economice Moldova Invest realizat prin prisma rolului de moderator dar și organizator principal al Panelului de Sănătate din cadrul Forumului Economic Regional Moldova.

În calitate de dvs. de moderator, dar și artizan al Panelului de Sănătate, ne puteți spune pe ce criterii ați configurat Panelul de Sănătate în cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024, ediția XVIII?

Am configurat panelul pe baza nevoilor stringente ale sistemului de sănătate din regiune, prioritizând subiecte precum autonomia fiziokinetoterapeuților și formarea de specialiști în recuperare cardiorespiratorie. Am selectat experți relevanți din domeniu pentru a adresa provocările și oportunitățile curente, asigurându-ne că discuțiile vor avea un impact concret asupra politicilor regionale.

Care au fost concluziile discuțiilor și formatul de lucru al Forumului?

Discuțiile au subliniat necesitatea unei colaborări mai strânse între unitățile medicale și autoritățile locale, precum și importanța dezvoltării unor soluții inovative pentru a compensa deficitul de personal medical. În special, propunerea pentru gărzi comune și utilizarea telemedicinii au fost bine primite. Am ajuns la concluzia că este crucial să atragem și să reținem specialiști în regiune prin măsuri de delegare și detașare.

Ce așteptări aveți pe viitor, cum ar trebui să se configureze respectivele discuții în planul proiectelor și acțiunilor cu impact scurt, mediu și lung?

Pe termen scurt, ne dorim să implementăm inițiativele discutate, cum ar fi formarea de formatori și organizarea cursurilor de urgență. Pe termen mediu, ne propunem să stabilim parteneriate solide cu instituții academice și să atragem finanțări europene pentru echipamente și infrastructură. Pe termen lung, vizăm transformarea zonei Humor într-o stațiune de excelență în recuperare respiratorie, un proiect ce va necesita implicare continuă și sprijin din partea tuturor părților interesate.

Raport - Panelul de Sănătate din cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024

I. Tematici dezbătute:

1. Autonomia fiziokinetoterapeuților:

- Prezentări susținute de Dana Stanca, președintele

Colegiului Fizioterapeuților din România, Cezar Strugariu, președintele Colegiului Fizioterapeuților Suceava și Adrian Miulescu, manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie.

- Discuții asupra noului context legislativ și impactul asupra practicienilor.

2. Formarea de fizioterapeuți specializați:

- Colaborarea cu rectorul USV, Mihai Dimian, și UMF București pentru formarea primei generații de fizioterapeuți specializați în recuperare cardiorespiratorie.

II. Sesiuni pentru managerii de spital:

1. Prezentări și proiecte:

- Managerul Spitalului Județean de Urgență "Sfântul Ioan cel Nou" din Suceava, Alexandru Calancea, a prezentat o „hartă” a nevoilor din județul Suceava.
- Propuneri pentru organizarea de gărzi comune și utilizarea eficientă a telemedicinii.

2. Finanțare și resurse umane:

- Adrian Miulescu, managerul Institutului Național de Recuperare Medicină Fizică și Balneoclimatologie, a abordat tema modalităților alternative de finanțare a spitalelor.
- Propuneri pentru aducerea medicilor din centrele universitare și integrarea medicilor rezidenți.

III. Sesiunea de medicină de urgență:

1. Inițiative și proiecte de formare:

- Lansarea cursurilor de urgență pentru personal medical și non-medical, în colaborare cu UMF Iași și CMMB București.
- Deschiderea unui centru de formare de formatori în medicina de urgență, cu sprijin din fonduri UE.

IV. Proiecte sociale și educaționale:

1. Centre educaționale și de recuperare:

- Proiecte pentru deschiderea centrelor multifuncționale de educație și a centrelor de recuperare pentru dependenții de droguri și alcool.

V. Colaborări și nevoi viitoare:

1. Sprijin pentru proiecte viitoare:

- Identificarea de parteneri pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor discutate.
- Necesitatea de a stabili legături cu reprezentanții ai transportului și turismului pentru îmbunătățirea serviciilor în județ.

PANEL SĂNĂTATE

I. ORGANIZAREA ȘI COORDONAREA „SISTEMELOR MEDICALE JUDEȚENE”

**SPEAKER - Dr. ALEXANDRU
CALANCEA, Manager al Spitalului
Clinic Județean de Urgență „Sf. Ioan
cel Nou” de la Suceava**

TEMĂ: „O nouă reformă a sistemului
medical românesc”

Dr. Alexandru Calancea, manager al Spitalului Clinic Județean „Sf. Ioan cel Nou” de la Suceava, a subliniat în cadrul Panelului de Sănătate necesitatea unei reforme profunde a sistemului medical românesc, concentrându-se pe patru domenii esențiale: managementul resurselor umane, complementaritatea sistemului medical de stat și privat, educația medicală a populației și organizarea medicală județeană.

A. Managementul resurselor umane

1. Organizarea strategică a rezidențiatului în funcție de nevoile medicale.
2. Distribuția echitabilă a resursei umane între județe și instituții medicale.
3. Plata performanței în funcție de activitatea și instituția de desfășurare.

B. Sistemul medical de stat și privat:

Complementaritate între cele două sisteme.

- Analiză temeinică a nevoilor medicale ale populației.
- Contractarea anuală a tuturor nevoilor medicale, atât de la stat cât și de la privat, pentru a acoperi integral cerințele județului.
- Serviciile medicale cu plată rămân pentru cei care optează pentru această modalitate.

C. Educația medicală a populației:

1. Introducerea educației medicale ca materie obligatorie în școli.
2. Promovarea serviciilor medicale preventive și de recuperare.

D. Organizarea și coordonarea medicală județeană:

Crearea sistemelor medicale județene presupune:

- Numirea unui coordonator al sistemului medical județean.
- Elaborarea unei hărți detaliate a nevoilor medicale.
- Implementarea unui plan strategic de investiții.
- Stabilirea protocoalelor de colaborare între diversele instituții medicale.
- Asigurarea continuității medicale zonale prin gărzile comune între spitale alăturate.

„România este țara cu cele mai mari cheltuieli pentru sănătate „din propriul buzunar” extra asigurare de sănătate!”, a declarat Dr. Alexandru Calancea.

Dr. Calancea a subliniat importanța unei reforme bine gândite și implementate pentru a asigura un sistem medical eficient și accesibil pentru toți cetățenii.

PANEL SĂNĂTATE

II. MEDICINĂ DE URGENȚĂ - ÎNTRE PRACTICA ACTUALĂ ȘI EDUCAȚIA PERMANENTĂ

SPEAKER - Prof. Univ. Habil. Dr. Diana CIMPOEȘU, Medic șef UPU-SMURD la Spitalul Clinic Județean de Urgență Sf. Spiridon Iași

TEMĂ: „Medicina de urgență - între practica actuală și educația permanentă”

La Panelul de Sănătate, în cadrul modului „Medicină de urgență - între practica actuală și educația permanentă”, Prof. Univ. Habil. Dr. Diana CIMPOEȘU, Medic șef UPU-SMURD la Spitalul Clinic Județean de Urgență Sf. Spiridon Iași și Coordonator SMURD pentru Regiunea Nord-Est, a adus în discuție evoluția și impactul modelului SMURD. Tema discursului a fost: „Medicina de urgență - între practica actuală și educația permanentă”.

Un sistem integrat și eficient

„Am dezvoltat un sistem de-a lungul mai multor decenii, care a debutat încă din anii 90. Modelul SMURD România a luat contur la Târgu Mureș, apoi s-a extins în județe precum Bihor, Sibiu, Cluj, Timișoara, Craiova, Constanța, Iași, Hunedoara, București și întreaga țară”, a declarat Diana Cimpoeșu.

Sistemul SMURD, bazat pe colaborarea dintre Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, este compus din Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare, utilizând resurse de la Inspectoratele pentru Situații de Urgență și având o bază aeriană solidă. Această colaborare a fost esențială în adaptarea și dezvoltarea sistemului pentru a răspunde nevoilor specifice ale României.

„Acest sistem este bazat pe colaborarea dintre Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, având în componență Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare (SMURD)”, a explicat Diana Cimpoeșu.

Obstacole și progrese

În ciuda inițialei rezistențe întâmpinate, în special din partea serviciilor de ambulanță și a sindicatelor, sistemul SMURD a fost recunoscut ca un model integrat de urgență până în 2006. Resursele semnificative investite între 2007 și 2014 au culminat cu înființarea Departamentului pentru Situații de Urgență, care a unificat diverse servicii de urgență sub o singură entitate.

„Întâmpinată inițial cu rezistență, eforturile noastre ne-au determinat să colaborăm cu pompierii, aliniindu-ne la practicile din multe alte țări europene”, a remarcat dr. Cimpoeșu.

Răspuns la Pandemia COVID-19

Modelul SMURD și-a demonstrat eficiența în mod deosebit în timpul pandemiei COVID-19, reușind să

gestioneze un număr impresionant de pacienți și să răspundă prompt nevoilor de urgență. Cu aproximativ 4,5 milioane de pacienți anual, dintre care 25% necesită internare, complexitatea și importanța sistemului sunt evidente.

„Sistemul de urgență diferă semnificativ de alte secții medicale datorită nevoii constante de organizare și răspuns rapid la diverse situații de urgență”, a subliniat medicul Cimpoeșu.

Recunoaștere internațională și formare profesională

Medicina de urgență din România a fost apreciată de Societatea Europeană de Medicină de Urgență (EUSEM) și alte organizații internaționale pentru calitatea și performanța sa. Studenții și rezidenții beneficiază de o pregătire practică intensă, învățând de la profesioniști activi în domeniu.

„Societatea Europeană de Medicină de Urgență (EUSEM) și organizațiile științifice și profesionale internaționale au apreciat medicina de urgență din România pentru calitatea și performanța sa”, a afirmat Diana Cimpoeșu.

Pregătirea pentru situații de criză

Sistemul de urgență din România este pregătit să facă față unor diverse scenarii de criză, de la dezastru natural și conflicte, până la accidente industriale majore. Pregătirea populației și a echipajelor de intervenție este esențială pentru gestionarea eficientă a consecințelor oricărui eveniment negativ.

„Pregătirea unui sistem pentru a face față consecințelor conflictelor, dezastrului natural, schimbărilor climatice și dezastrului provocate de om este aproape identică”, a explicat medicul Cimpoeșu.

Evoluția sistemului de urgență din România a fost marcată de ani de dedicație și colaborare, stabilind un exemplu demn de urmat pentru alte sisteme europene. Prin adoptarea celor mai bune practici internaționale, România a reușit să creeze un sistem robust și eficient, pregătit să răspundă nevoilor societății moderne.

„Construcția și evoluția noastră în dezvoltarea sistemului de urgență din România a fost marcată de ani de dăruire și colaborare. Am reușit să stabilim un sistem robust de urgență, care să răspundă nevoilor actuale ale societății românești”, a concluzionat dr. Cimpoeșu.

SPEAKER - Dr. MARIAN STANCU, Director Medical interimar al Serviciului Județean de Ambulanță Suceava

TEMĂ: Situația Parcului auto al Serviciului Județean de Urgență Suceava

Dr. Marian Stancu este specializat în medicină de familie și medicină de urgență. În prezent, ocupă funcția de Director Medical interimar în cadrul Serviciului Județean de Ambulanță Suceava, unde activează din 2019. A exercitat temporar atribuțiile de Manager General interimar al aceleiași instituții în perioada mai-iunie 2024. De asemenea, din 1 ianuarie 2019, este angajat ca medic specialist, specialitatea Medicină de Familie la stația centrală a Serviciului Județean de Ambulanță Suceava. Anterior, a fost medic rezident în medicină de urgență la Spitalul Județean de Urgență „Sf. Pantelimon” Focșani și a activat în cadrul SMURD Iași.

În deschiderea prezentării, Dr. Stancu a adus în atenție situația actuală a ambulanțelor din cadrul Serviciului Județean de Ambulanță Suceava. Acesta a punctat că multe dintre aceste vehicule se află într-o stare avansată de uzură și au parcurs deja peste 1.000.000 de kilometri, devenind ineficiente și costisitoare de întreținut. „Parcul auto mult îmbătrânit și uzat consumă mult din resursa financiară a SAJ”, a precizat Dr. Stancu. Problemele majore includ lipsa încălzirii pe timp de iarnă și a aerului condiționat pe timp de vară, ceea ce face dificilă desfășurarea activităților zilnice.

Aceste deficiențe tehnice au un impact direct asupra calității serviciilor medicale. Dr. Stancu a explicat cum ambulanțele uzate nu numai că duc la costuri de întreținere ridicate, dar și la un număr insuficient de vehicule disponibile în anumite momente, deoarece multe dintre ele sunt trimise în service. Situația actuală afectează negativ timpul de răspuns și calitatea îngrijirii pacienților.

O altă problemă adusă în atenție a fost starea infrastructurii sediilor SAJ, în special cel din Vatra Dornei. În prezent, doar parterul clădirii a fost renovat, iar etajul rămâne impracticabil.

Dr. Stancu a subliniat necesitatea atragerii fondurilor pentru reabilitarea completă a sediilor, precizând că, deși cererile de finanțare au fost înaintate Ministerului Sănătății încă din 2016, acestea nu au fost aprobate.

„La sediul din Vatra Dornei, clădirea existentă este renovată doar la nivelul parterului, tot din sponsorizări”, a explicat Stancu. Planurile includ amenajarea unei săli pentru cursuri de perfecționare a personalului SAJ, în contextul în care, în prezent, există doar o sală mică la sediul central.

Extinderea rețelei de stații

Un alt aspect evidențiat a fost deschiderea de noi stații de ambulanță pentru a îmbunătăți acoperirea și a reduce timpul de răspuns. Recent, au fost deschise două stații noi în județ, la Moldovița și Liteni (Dolhasca).

„Intenționăm să deschidem încă 2-3 stații noi pentru a reduce semnificativ timpul de ajungere a ambulanțelor la pacienți”, a declarat Dr. Stancu. Aceste noi stații sunt importante pentru a asigura accesul rapid la servicii de urgență în zonele rurale și greu accesibile ale județului.

Prezentarea Dr. Marian Stancu a oferit o imagine reală și detaliată a provocărilor cu care se confruntă Serviciul Județean de Ambulanță Suceava, marcând necesitatea modernizării parcului auto și extinderii infrastructurii medicale.

Necesitatea identificării a unor noi resurse de finanțare

Serviciul Județean de Ambulanță Suceava se confruntă cu constrângeri financiare majore, depinzând exclusiv de finanțarea de la Ministerul Sănătății. Dr. Stancu a subliniat necesitatea unei finanțări suplimentare și a identificării altor surse de venituri pentru a înlocui flota actuală de ambulanțe. „Am discutat despre posibilitatea sponsorizării externe pentru achiziția de noi ambulanțe”, a menționat Stancu.

Renovarea și modernizarea infrastructurii sediilor SAJ

PANEL SĂNĂTATE

III. METODE DE FINANȚARE A SPITALULUI PUBLIC

SPEAKER - Adrian MIULESCU, Manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie

TEMĂ: „Metode alternative de finanțare a spitalelor publice”

Într-un context în care cerințele pentru servicii medicale cresc, iar resursele sunt limitate, este vital să explorăm și să implementăm metode inovatoare de finanțare pentru a asigura sustenabilitatea și eficiența spitalelor publice. Adrian Miulescu, manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie a abordat acest subiect în cadrul expunerii sale, subliniind importanța diversificării surselor de finanțare pentru spitalele publice.

Parteneriate public-private (PPP)

Parteneriatele public-private reprezintă o metodă viabilă de finanțare, prin care sectorul privat contribuie cu capital și expertiză managerială, iar sectorul public asigură reglementarea și accesibilitatea serviciilor. PPP-urile pot finanța construcția de noi infrastructuri medicale, modernizarea echipamentelor și dezvoltarea de programe inovatoare de tratament.

„Parteneriatele public-private oferă o soluție eficientă pentru dezvoltarea infrastructurii medicale și îmbunătățirea serviciilor oferite pacienților”, a declarat Adrian Miulescu. Fonduri structurale și de coeziune ale Uniunii Europene „Accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale Uniunii Europene reprezintă o oportunitate semnificativă pentru modernizarea infrastructurii spitalelor publice, implementarea tehnologiilor avansate și formarea profesională a personalului medical”, a declarat Adrian Miulescu.

Aceste fonduri pot fi utilizate pentru proiecte de anvergură care să aducă spitalele publice la standarde internaționale.

Donații și sponsorizări

Donațiile și sponsorizările din partea sectorului privat, ONG-uri și filantropi pot reprezenta surse importante de finanțare. Transparența și responsabilitatea în gestionarea acestor fonduri sunt esențiale pentru a menține încrederea donatorilor.

„Transparența în utilizarea donațiilor este crucială pentru a asigura continuitatea și creșterea acestor contribuții”, a subliniat managerul Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie.

Crowdfunding și inițiative comunitare

Crowdfunding-ul permite spitalelor să lanseze campanii

pentru finanțarea proiectelor specifice și să implice direct comunitatea. „Acest model nu doar că aduce resurse financiare, dar și crește gradul de conștientizare și implicare a comunității”, a explicat Adrian Miulescu.

Venituri din servicii adiționale

„Spitalele publice pot genera venituri suplimentare prin oferirea de servicii adiționale, cum ar fi centre de diagnostic privat, servicii de reabilitare sau programe de wellness”, continuă mesajul managerul institutului. Veniturile obținute pot fi reinvestite în infrastructura și serviciile spitalului public, contribuind astfel la îmbunătățirea constantă a acestora.

Obligațiuni pentru sănătate (health bonds)

Emiterea de obligațiuni pentru sănătate poate atrage investiții semnificative din partea sectorului privat și al investitorilor instituționali, asigurând resurse pentru proiectele critice de infrastructură și tehnologie. „Această metodă de finanțare poate facilita accesul la capitalul necesar pentru modernizarea și extinderea capacităților spitalicești”, a menționat Adrian Miulescu

Eficiențizarea costurilor și managementul resurselor

Eficiențizarea costurilor și managementul resurselor interne sunt cruciale pentru sustenabilitatea financiară a spitalelor publice. Implementarea de sisteme moderne de management și digitalizarea proceselor pot reduce costurile operaționale și elibera resurse pentru investiții strategice.

„Eficiențizarea costurilor nu doar că reduce presiunea financiară, dar și îmbunătățește calitatea serviciilor oferite”, a subliniat Adrian Miulescu.

Concluzie

Metodele alternative de finanțare reprezintă soluții viabile pentru a asigura viitorul spitalelor publice. Diversificarea surselor de finanțare și adoptarea unor modele inovatoare pot îmbunătăți calitatea și accesibilitatea serviciilor medicale pentru toți cetățenii. Continuarea explorării și implementării acestor metode va contribui la un sistem de sănătate mai robust și mai eficient.

SPEAKER - Valentin Ioan STAN, Managerul Spitalului Municipal Vatra Dornei

TEMĂ: „Sănătatea mentală în
context transfrontalier”

Valentin Ioan Stan, managerul Spitalului Municipal Vatra Dornei a evidențiat, în expunerea sa din cadrul „*Panelului Sănătate*”, importanța unității ca un centru sanitar esențial pentru comunitate și a detaliat proiectele realizate și în derulare care contribuie la dezvoltarea continuă a instituției.

Rolul și capacitatea Spitalului Municipal Vatra Dornei

Spitalul Municipal Vatra Dornei este o unitate sanitară cu paturi de utilitate publică care oferă asistență medicală preventivă și curativă pentru pacienții internați și cei din ambulatoriu. „*Spitalul asigură servicii pentru o populație de aproximativ 42.040 locuitori, acoperind cazurile din zece comune și orașe din Bazinul Dornelor, precum și pentru peste 100.000 de turiști anual*”, a declarat Valentin Ioan Stan. Cu o capacitate de 183 de paturi pentru spitalizare continuă, 25 de paturi pentru internări de zi și 10 paturi pentru însoțitori, spitalul își îndeplinește rolul de centru medical esențial în regiune.

Proiecte finalizate și realizări notabile

În cadrul Forumului, managerul spitalului a prezentat și realizările recente ale instituției: „*printre proiectele finalizate se numără reabilitarea Secției Obstetrică-Ginecologie, cu o valoare totală de 1.986.168 lei, și modernizarea și dotarea ambulatoriului, inclusiv achiziția de aparatură medicală, cu o valoare de 13.230.307,86 lei.*” De asemenea, spitalul a beneficiat de finanțare de 8.610.949,79 lei pentru protejarea sănătății populației în contextul pandemiei COVID-19 și a dezvoltat capacitatea instituțională pentru îngrijiri paliative și la domiciliu.

Aceste proiecte au avut un impact semnificativ asupra îmbunătățirii serviciilor medicale oferite de spital și au contribuit la creșterea calității asistenței medicale în regiune.

Proiecte în derulare și viitoare inițiative

Valentin Ioan Stan a evidențiat și proiectele aflate în derulare care vizează continuarea dezvoltării spitalului. Printre acestea se numără proiectul de reducere a riscului de infecții nosocomiale, cu o valoare de 15.031.554,81 lei, destinat achiziției de echipamente și materiale pentru prevenirea infecțiilor. „*Alte inițiative includ cabinete de planificare familială, un proiect important pentru îmbunătățirea sănătății reproductive, și modernizarea sistemelor informatice și infrastructurii digitale, cu o valoare de 2.935.766,30 lei, care include implementarea sistemului de eHealth și telemedicină*”, a menționat Ioan Stan. De asemenea, se află în lucru un studiu de fezabilitate pentru extinderea și construirea unui nou corp al spitalului, care va aduce îmbunătățiri semnificative în capacitatea și calitatea serviciilor medicale.

Concluzie

Participarea managerului Spitalului Municipal Vatra Dornei la „*Forumul Economic Regional Moldova 2024*” a fost o ocazie excelentă pentru a prezenta realizările și planurile de viitor ale instituției. „*Spitalul nostru joacă un rol crucial în asigurarea sănătății comunității și a turiștilor din regiune*”, a încheiat Valentin Ioan Stan, managerul Spitalului Municipal Vatra Dornei. Cu proiecte ambițioase și o viziune clară pentru dezvoltare, Spitalul Municipal Vatra Dornei se dovedește a fi un pilon important al sănătății în Țara Dornelor.

SPEAKER - Adrian COSINSCHI, Manager al Spitalului Municipal Câmpulung Moldovenesc

TEMĂ: „Metode de finanțare a spitalelor publice”

În expunerea din cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, Dr. Cosinschi Adrian, manager al Spitalului Municipal Câmpulung Moldovenesc, a adus în prim-plan o problemă semnificativă în sistemul de sănătate publică: dificultățile întâmpinate de spitalele mici și mijlocii în contextul legislației actuale. „*De ce nu și SMM?*”, a fost întrebarea pe care a ridicat-o, subliniind necesitatea unei structuri dedicate pentru spitalele mici și mijlocii (SMM) care să răspundă nevoilor specifice ale acestora.

Impactul reglementărilor actuale

Dr. Cosinschi a descris cum reglementările curente afectează spitalele mici, oferind ca exemplu zona montană a județului Suceava, unde se află trei spitale mici, iar lipsa gărzilor în specialitățile pediatrie și obstetrică-ginecologie creează o stare de risc permanent. „*Consecința concretă a acestor reglementări este că în zona de munte a județului Suceava unde funcționează trei spitale mici: municipale Vatra Dornei (183 paturi de spital) și Câmpulung Moldovenesc (246) și orășenesc Gura Humorului (113), nu mai funcționează gărzi în specialitățile pediatrie și obstetrică-ginecologie, constituind o stare de risc permanent crescut în gestionarea urgențelor materno-infantile*”, a explicat Dr. Cosinschi Adrian.

Această situație este exacerbată de distanțele considerabile până la spitalele mari, adăugând dificultăți suplimentare pentru populația locală.

Propunerea unei soluții

Pentru a aborda aceste probleme, Dr. Cosinschi a propus crearea unei unități administrative autonome pentru zona de munte. Conform managerului instituției sanitare, acest teritoriu, cu o populație de peste 150.000 locuitori și mai bine de 500 de paturi de spital, ar putea beneficia de o „*nouă unitate administrativă, autonomă sanitară*”, care să gestioneze urgențele materno-pediatrie.

„*Prin simplificare, Zona de Munte, un teritoriu extins și îndepărtat de spitalele mai mari din județ, cu o populație cumulată de peste 150.000 locuitori și cu peste 500 de paturi de spital ale spitalelor locale, ar întruni argumente statistice suficiente pentru a fi asimilată cu o nouă unitate*

administrativă, autonomă sanitar, care să-și poată gestiona independent urgențele materno-pediatrie”, menționează Adrian Cosinschi, subliniind că acest model ar putea reduce solicitările asupra Spitalului Județean.

Provocările financiare și legislative

Un aspect crucial al acestei propuneri este cadrul legislativ și susținerea financiară necesară. Dr. Cosinschi a recunoscut că „*valoarea costurilor pentru a acoperi plata medicilor ce efectuează gărzi nu poate fi suportată individual de către nici un spital local*.” În plus, motivarea medicilor specialiști este esențială. Medicul a propus ca bonusurile stimulative să depășească nivelul plății gărzilor efectuate în propriul spital și să includă decontarea cheltuielilor de deplasare.

Rolul Spitalului Municipal Câmpulung Moldovenesc

Printre opțiunile pentru sediul gărzilor zonale, Dr. Cosinschi consideră că Spitalul Municipal Câmpulung Moldovenesc este un candidat potrivit datorită poziției sale strategice și dotărilor existente. „*Spitalul Municipal Câmpulung Moldovenesc, prin poziționarea sa geografică centrală și cu cele mai multe paturi de spital, ar putea candida pentru desfășurarea gărzilor zonale*”, a remarcat dr. Cosinschi, menționând și funcționarea unui compartiment ATI și existența unui heliport SMURD.

Concluzie

Dr. Cosinschi a încheiat cu un apel la autoritățile sanitare și administrative județene pentru a lua în considerare propunerile sale, menționând că „*intenționăm să ne exprimăm preocuparea pentru rezolvarea unei probleme de sănătate publică de mare impact*.” Soluțiile prezentate reflectă o viziune clară asupra necesității reformelor în sistemul de sănătate, menținând în centrul atenției nevoile pacienților din zonele defavorizate.

Dr. Cosinschi Adrian a subliniat importanța acestor schimbări pentru îmbunătățirea accesului la îngrijire medicală în zonele montane și defavorizate, aducând în discuție un subiect crucial pentru viitorul sistemului de sănătate publică.

PANEL SĂNĂTATE

IV. TRANSFORMAREA
REGIUNII MOLDOVA ÎN
CENTRU DE EXCELENȚĂ
CARDIORESPIRATORIE

În cadrul „Panelului Sănătate”, modulul „Transformarea Regiunii Moldova în centru de excelență cardiorespiratorie”, Conf. Dr. Paraschiva Postolache, Șeful Secției Clinice de Recuperare Medicală Respiratorie a Spitalului Clinic de Recuperare Iași, a subliniat rolul esențial al recuperării respiratorii în cadrul sistemului medical românesc. Discursul a fost intitulat: „Reabilitarea/Recuperarea Respiratorie în România”.

Istoria Reabilitării Respiratorii în România

„În România, conceptul de reabilitare/recuperare medicală a apărut în lumea medicală în 1922, iar cea pulmonară a început să se dezvolte în 1970”, a explicat medicul Paraschiva Postolache. În acel an, Direcția de Sănătate Publică din Iași și cea din Cluj au atras atenția Ministerului Sănătății asupra necesității acestui tip de asistență medicală, care a dus la construirea spitalelor de recuperare din Iași și Cluj, dotate cu programe standardizate de recuperare respiratorie.

Contribuția Iașului la dezvoltarea domeniului recuperării respiratorii

„La Iași, Clinica de Recuperare Cardio-Pulmonară din cadrul Spitalului Clinic de Recuperare, înființată la inițiativa Prof. Univ. Dr. Ioan Lungu, a avut o contribuție importantă de la începutul activității acestui spital”, a menționat Dr. Postolache. Înființată cu 144 de paturi, clinica a fost împărțită în 2008 în Secția Clinică Recuperare Medicală Respiratorie și Secția Clinică Recuperare Medicală Cardiovasculară, continuând să joace un rol esențial în managementul bolilor pulmonare cronice.

Progresul științific și recunoașterea internațională

Recuperarea respiratorie (RR) este acum o componentă esențială în gestionarea bolilor pulmonare cronice, aplicată precoce pentru a ameliora simptomele și a preveni exacerbările. „Expertiza științifică și experiența clinică internațională au oferit numeroase dovezi despre eficiența RR, bazate pe studii controlate randomizate,

SPEAKER - Conf. Dr. Paraschiva Postolache, Șeful Secției Clinice de Recuperare Medicală Respiratorie – Spitalul Clinic de Recuperare Iași

TEMĂ: „Reabilitarea/Recuperarea Respiratorie în România”

meta-analize și ghiduri elaborate de organizații precum American College of Chest Physicians și European Respiratory Society”, a afirmat medicul Postolache.

Inițiative și realizări în România

Anul 2006 a marcat o etapă semnificativă în evoluția RR prin publicarea Declarației comune ATS/ERS privind RR și înființarea Grupului de Lucru de Reabilitare Respiratorie al Societății Române de Pneumologie (SRP). „Scopul Grupului de Lucru a fost dezvoltarea RR la standarde internaționale, promovarea acestuia în centrele universitare și spitalele regionale și implementarea orientărilor ERS/ATS”, a explicat profesorul Postolache. Grupul de Lucru, fondat la inițiativa sa și cu sprijinul conducerii SRP, a jucat un rol esențial în organizarea și dezvoltarea secțiilor de RR în toată țara.

Activități și extindere națională

Grupul de Lucru de Reabilitare Respiratorie al SRP a desfășurat activități intense, organizând conferințe, simpozioane și cursuri anuale în diverse orașe din România. „Grupul s-a dezvoltat odată cu creșterea numărului de medici, asistente medicale, fizioterapeuți și alte cadre medicale implicate în RR”, a evidențiat Conf. Dr. Paraschiva Postolache. În prezent, există departamente de RR în orașe precum Iași, București, Timișoara și Constanța, consolidând importanța acestei specialități în managementul bolilor pulmonare.

Importanța continuă a recuperării respiratorii

Paraschiva Postolache a subliniat că RR a devenit un concept esențial pentru managementul corect al pacienților cu boli pulmonare obstructive cronice, restrictive și mixte, contribuind semnificativ la creșterea calității vieții și a supraviețuirii pacienților. „RR nu doar că redă mobilitatea și restabilește funcția optimă a sistemelor anatomice, dar și îmbunătățește considerabil calitatea vieții pacienților”, a concluzionat Paraschiva Postolache.

PANEL SĂNĂTATE

**V. PARTENERIATUL CU
INSTITUȚIILE DETERMINANTE
ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII
UNITĂȚII SANITARE**

În cadrul „*Forumului Economic Regional Moldova 2024*”, Adrian Miulescu, manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie a ținut să nuanțeze importanța parteneriatelor strategice și beneficiile acestora.

Importanța parteneriatelor strategice

Colaborarea eficientă între diverse instituții guvernamentale, de învățământ și cercetare, ONG-uri este esențială pentru a asigura servicii medicale de înaltă calitate, accesibile și sustenabile. Parteneriatele permit abordarea problemelor de sănătate dintr-o perspectivă holistică și integrată, oferind soluții mai eficiente și adaptate nevoilor pacienților.

„*Colaborarea strategică este cheia pentru a dezvolta soluții eficiente și adaptate nevoilor pacienților*”, a subliniat Adrian Miulescu.

Colaborarea cu autoritățile guvernamentale

„*Colaborarea cu autoritățile guvernamentale este esențială pentru stabilirea unor politici și reglementări care să sprijine activitatea unităților sanitare. Aceste parteneriate permit accesarea finanțărilor și granturilor necesare dezvoltării și modernizării infrastructurii medicale*”, a explicat managerul institutului. Printr-o cooperare strânsă cu autoritățile, spitalele pot beneficia de resurse suplimentare și de un cadru legislativ favorabil dezvoltării.

Parteneriatul cu instituțiile de învățământ și cercetare

Instituțiile de învățământ și cercetare joacă un rol crucial în avansarea cunoștințelor medicale și formarea profesională a personalului medical. Colaborarea cu universități și centre de cercetare asigură o pregătire continuă și de înaltă calitate a cadrelor medicale. Aceste parteneriate contribuie la dezvoltarea unor programe educaționale inovatoare și la promovarea cercetării în domeniul medical.

„*Formarea continuă a personalului medical este vitală*

SPEAKER - Adrian MIULESCU, Manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie

TEMĂ: „*Colaborarea cu instituțiile determinante: Cheia eficienței în sănătate*”

pentru a asigura servicii de calitate, iar colaborarea cu instituțiile academice ne permite să rămânem în fruntea inovației medicale”, a menționat Adrian Miulescu.

Implicarea organizațiilor non-guvernamentale și comunitare

ONG-urile și organizațiile comunitare sunt parteneri valoroși în abordarea problemelor de sănătate la nivel local. Aceste organizații oferă suport în implementarea programelor de prevenție, educație și suport pentru pacienți. Prin colaborarea cu ONG-urile, spitalele pot extinde gama de servicii oferite și pot ajunge mai eficient la diverse grupuri de populație, inclusiv cele vulnerabile.

Colaborarea internațională

Parteneriatele internaționale permit adoptarea bunelor practici și participarea la inițiative globale de sănătate. Prin colaborarea cu instituții și organizații din alte țări, spitalele pot învăța din experiențele altora și pot implementa soluții testate și eficiente.

„*Aceste parteneriate contribuie la îmbunătățirea standardelor de îngrijire și la dezvoltarea unor rețele globale de suport și inovație în domeniul sănătății. Participarea la inițiative globale și adoptarea bunelor practici internaționale sunt esențiale pentru a oferi pacienților noștri cele mai bune soluții de tratament*”, a afirmat Miulescu.

Concluzie

Colaborarea cu diverse instituții determinante este esențială pentru a asigura eficiența și sustenabilitatea serviciilor medicale. Parteneriatele strategice cu autoritățile guvernamentale, instituțiile de învățământ și cercetare, ONG-uri și parteneri internaționali oferă oportunități valoroase pentru dezvoltarea infrastructurii, formarea continuă a personalului și implementarea soluțiilor inovatoare în domeniul sănătății. Diversificarea și întărirea acestor parteneriate sunt pași cruciali pentru un sistem de sănătate mai robust și mai eficient.

PANEL SĂNĂTATE

**VI. ECONOMIA SOCIALĂ ÎN
ECONOMIA CIRCULARĂ :
STAKEHOLDER SAU INVESTITOR**

**Speaker - Protosinghel
Alexandru MOROȘAN, Director al
Departamentului Farmaceutic
Arimateea al Sectorului de Asistență
Socială și Medicală al Arhiepiscopiei
Sucevei și Rădăuților**

TEMĂ: „Îngrijire de urgență pentru copiii din regiunea transfrontalieră”

În cadrul „Panelului de Sănătate”, modulul *„Economia socială în economia circulară: stakeholder sau investor”*, Protosinghel Alexandru Moroșan, asistent universitar drd., director al Departamentului Farmaceutic Arimateea al Sectorului de Asistență Socială și Medicală al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, a adus în discuție perspective esențiale privind îngrijirea socială și economică. Tema discursului a fost: *„Îngrijire de urgență pentru copiii din regiunea transfrontalieră.”*

Necesitatea abordării universale și transculturale a economiei

Protosinghel Alexandru Moroșan a subliniat importanța abordării universale a aspectelor economice, remarcând că acestea trebuie să fie integrate într-un context mondial, transcultural și interconfesional: *„Aspectele din domeniul economic trebuie abordate în domeniul universal, mondial, transcultural și interconfesional.”*

De asemenea, a fost evidențiată dinamica evoluției tehnologiilor și impactul cercetărilor actuale asupra dezvoltării durabile și a sustenabilității economice, subliniind că aceste schimbări influențează în mod continuu toate nivelurile societății.

Rolul Bisericii în îngrijirea socială

Referindu-se la implicarea Bisericii în domeniul serviciilor sociale, Alexandru Moroșan a subliniat devotamentul constant al Bisericii din Bucovina față de locuitorii județului Suceava. Beneficiarii, fie că sunt copii, tineri sau vârstnici din medii defavorizate, au nevoie de stabilitate și sustenabilitate în serviciile sociale primite. El a remarcat că: *„Societatea românească în general nu are o educație a voluntariatului și a susținerii cauzelor sociale.”*

Aceasta lacună în educația socială determină dificultăți în susținerea, promovarea și dezvoltarea serviciilor sociale.

Economia socială ca soluție durabilă

Protosinghel Alexandru Moroșan a propus economia socială ca soluție pentru sustenabilitatea serviciilor sociale și reintegrarea beneficiarilor în comunitate explicând că,

atunci când economia socială este corelată cu un concept de economie circulară, aceasta poate aduce beneficii semnificative în protejarea mediului și în eficientizarea digitală și energetică:

„Economia socială contribuie la reducerea inegalităților, promovează incluziunea socială și poate oferi soluții durabile pentru problemele economice și sociale actuale.”

Proiecte și inițiative comunitare

În cadrul Asociației Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, Protosinghel Alexandru Moroșan a evidențiat serviciile și proiectele în curs de desfășurare, printre care a menționat:

- *Serviciul de Îngrijiri medico-sociale la domiciliu*
- *Cabinetul de Medicină de familie*
- *Proiecte precum „Îngrijirea bătrânilor neajutorați”, „Un Crăciun pentru fiecare” și „Caravana medicală”*

Aceste inițiative sunt menite să susțină și să dezvolte comunitatea locală, punând accent pe importanța economiei sociale.

Proiectul Arimateea, o abordare inovatoare

SC Arimateea ASR SRL este un proiect inovator ce promovează valorificarea vegetației spontane și cultivarea în scopuri medicale și terapeutice, manufacturând rețete consacrate mănăstirești și dezvoltând noi formule terapeutice. Protosinghel Alexandru Moroșan a explicat că scopul final al acestui proiect este unul social, veniturile generate fiind redirecționate către cercetare și dezvoltare sau în serviciile sociale existente: *„Punem în valoare patrimoniul vegetal al Bucovinei și oferim produse de calitate și formule terapeutice clasic-inovative.”*

În încheiere, Protosinghel Alexandru Moroșan a subliniat importanța accentuării beneficiilor sociale și comunitare în cadrul cooperativelor și întreprinderilor sociale, în loc de maximizarea profitului. Acesta a reamintit rolul vital al economiei sociale în construirea unei economii mai echitabile și mai reziliente, în contextul provocărilor economice și sociale actuale.

SPEAKER - Cristina-Luana ZBRANCA, Manager al Spitalului de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc

TEMĂ: „Colaborarea dintre spitalele de psihiatrie și centrele post-cură în tratamentul adicțiilor”

În cadrul „Panelului de Sănătate”, modulul „Îngrijire de urgență pentru copiii din regiunea transfrontalieră”, Cristina-Luana Zbranca, medic primar psihiatrie și manager al Spitalului de Psihiatrie din Câmpulung Moldovenesc, a abordat temele: „Colaborarea dintre spitalele de psihiatrie și centrele post-cură în tratamentul adicțiilor” și „Activitatea echipei mobile a Spitalului de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc.”

Problemele de conștientizare a fenomenului

„Pacienții unității noastre care au fost beneficiari ai serviciilor Centrului Rezidențial „Izvorul Tămăduirii” Bacău au înregistrat o evoluție semnificativ mai favorabilă în follow-up decât cei care urmează doar programe de recuperare strict medicale”, a declarat medicul psihiatru Cristina-Luana Zbranca. Totuși, numărul acestor pacienți este redus, situându-se sub 10% din totalul pacienților care solicită tratament pentru adicție în unitatea lor.

Managerul Spitalului de Psihiatrie din Câmpulung Moldovenesc a subliniat că această statistică reflectă un fenomen mai larg de conștientizare eronată a tulburărilor adictive în rândul populației. Mulți consideră adicțiile ca fiind condiții cu care te naști și care sunt în afara controlului personal. Această percepție greșită contribuie la un număr redus de pacienți care beneficiază de programele de recuperare post-cură.

Necesitatea unei noi paradigme educaționale

„Trebuie stimulată responsabilizarea individului în fața acestui flagel: să reorientăm focusul pe adicție ca pe o condiție auto-provocată: fenomenul dependenței NU 'ni se întâmplă', ci noi îl 'întâmplăm'; Noi controlăm adicția, nu invers”, a subliniat Cristina-Luana Zbranca. Medicul a evidențiat importanța campaniilor de informare pentru a educa publicul despre diferențele

dintre consumul social și recreațional de substanțe și consumul nociv, cu potențial adictiv.

Activitatea echipei mobile a Spitalului de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc

În cadrul aceleiași intervenții, medicul Zbranca a descris activitatea echipei mobile a Spitalului de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc. Echipa mobilă, formată din asistent social, asistent medical, psiholog și preot, își desfășoară activitatea cu o dedicare deosebită.

Necesitatea unei reforme

„Activitatea echipei mobile este limitată de aspecte de tip administrativ: regimul de utilizare a cardului de sănătate, imposibilitatea decontării deplasărilor și a costurilor medicației cu contribuție personală pentru pacienți”, a explicat medicul psihiatru Cristina Zbranca. Majoritatea pacienților beneficiari ai serviciilor echipei mobile sunt extrem de limitați financiar, ceea ce complică și mai mult misiunea echipei.

Aceste dificultăți administrative nu sunt unice pentru Spitalul de Psihiatrie Câmpulung Moldovenesc, ci sunt întâmpinate de orice serviciu mobil de asistență medicală din țară. Medicul Zbranca a evidențiat necesitatea unei reforme administrative care să permită o mai mare flexibilitate și susținere pentru echipele mobile de asistență, astfel încât acestea să își poată desfășura activitatea fără constrângeri financiare și logistice.

Intervenția medicului Cristina-Luana Zbranca a pus în lumină atât necesitatea colaborării mai strânse între spitalele de psihiatrie și centrele post-cură pentru a îmbunătăți tratamentul adicțiilor, cât și provocările administrative pe care le întâmpină echipele mobile de asistență. Educația corectă a publicului și reformele administrative sunt esențiale pentru a avansa în lupta împotriva adicțiilor și pentru a oferi un sprijin real și eficient pacienților.

În cadrul „Panelului de Sănătate” al FERM 2024, modulul „*Economia socială în economia circulară: stakeholder sau investitor*”, preotul Liviu Burlacu, director fondator al Centrului de zi „*Izvorul Tămăduirii*” Bacău, a făcut o incursiune în activitatea de recuperare și reabilitare socială pentru persoane dependente de alcool/drog și alte substanțe, a oferit o prezentare detaliată a instituției pe care o conduce. Tema intervenției sale a avut ca obiect: „Centrul Rezidențial *Izvorul Tămăduirii* Bacău”.

O abordare holistică și personalizată

Fondat în cadrul Asociației Socio-Medicale „Siloam” – Mănăstirea Buna Vestire - Tisa Silvestri, Bacău, acest centru oferă o abordare holistică și multidimensională în tratamentul dependențelor, unică în România. La baza programului terapeutic al Centrului „Izvorul Tămăduirii” se află modelul „Minnesota”, cunoscut pentru succesul său în tratarea dependențelor. Acest model abordează toate cele patru dimensiuni ale ființei umane: biologică, psihologică, socială și spirituală. Prin această abordare, centrul oferă un tratament complet și profund, adaptat nevoilor fiecărui individ.

Servicii și facilități

Potrivit directorului, Centrul operează atât într-un regim rezidențial, cât și în cadrul unui centru de zi, situat pe Calea Romanului Nr. 37, Bacău. Clădirea rezidențială dispune de 14 camere modern echipate, săli de consiliere psihologică și spirituală, și facilități pentru recreere și studiu. Centrul de zi, găzduit într-o casă parohială renovată, oferă spații dedicate terapiei de grup, consilierii individuale și activităților ocupaționale. Coordonatorul și directorul de programe al centrului, Pr. Liviu Burlacu a evidențiat rolul echipei formată din consilieri spirituali, psihologi, terapeuți ocupaționali și voluntari, care asigură un suport continuu și specializat pentru beneficiari. Echipa are o experiență vastă, de peste 11 ani, în tratarea dependențelor și oferirea de suport familiilor celor afectați.

Programul terapeutic Minnesota: O abordare

SPEAKER - Preot Liviu BURLACU, fondator și director al Centrului de zi „Izvorul Tămăduirii” Bacău

TEMĂ: „Centrul Rezidențial *Izvorul Tămăduirii* Bacău”

completă și inovativă pentru tratamentul dependențelor

Centrul *Izvorul Tămăduirii* din Bacău folosește Programul Terapeutic Minnesota, recunoscut pentru abordarea sa holistică și eficiența în tratarea dependențelor. Acesta include:

- Educație despre alcoolism și abinență totală: Educația oferă pacienților cunoștințe despre efectele nocive ale dependențelor, subliniind importanța abinenței totale.
- Explorarea spiritualității: Pacienții sunt încurajați să-și dezvolte spiritualitatea prin diverse practici, oferind suport moral și emoțional.
- Terapie ocupațională: Activitățile practice și creative dezvoltă abilități noi și îmbunătățesc stima de sine, promovând lucrul în echipă.
- Consilierea psihologică individuală și de grup: Consilierea oferă suport emoțional și tehnici de schimbare a comportamentelor, creând un sentiment de comunitate.
- Suport comunitar și dezvoltare personală: Grupurile de suport și activitățile de dezvoltare personală ajută la menținerea recuperării pe termen lung și la construirea unui viitor stabil și sănătos.

Parteneriate și campanii de prevenție

Preotul Liviu Burlacu a evidențiat faptul că Centrul *Izvorul Tămăduirii* colaborează cu Asociația Alcoolicilor Anonimi din România și alte instituții locale precum D.G.A.S.P. Bacău, Inspectoratul Școlar Bacău și Spitalul Județean Bacău. Împreună, au desfășurat numeroase campanii de prevenție și informare în comunitate, școli, licee și penitenciare, contribuind la educarea și sprijinirea persoanelor afectate de diverse dependențe.

De la înființarea sa în martie 2011, Centrul „*Izvorul Tămăduirii*” a evoluat continuu, adaptându-se nevoilor comunității și extinzându-și serviciile. Cu o echipă dedicată și parteneriate solide, centrul rămâne angajat în misiunea sa de a oferi speranță și vindecare celor ce luptă împotriva dependențelor.

PANEL SĂNĂTATE

VII. ROLUL FIZIOTERAPEUTULUI ÎN CONTEXTUL NOILOR MODIFICĂRI LEGISLATIVE

SPEAKER - Adrian MIULESCU, Manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie

TEMĂ: „Rolul fizioterapeutului
în contextul noilor modificări
legislative”

În cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, Adrian Miulescu, manager al Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie a evidențiat în expunerea sa importanța fizioterapeuților în lumina noilor modificări legislative. *„Fizioterapeuții joacă un rol esențial în sistemul de sănătate, iar aceste schimbări legislative au accentuat importanța profesiei lor”, a precizat Adrian Miulescu.*

Noile modificări legislative au adus o recunoaștere sporită a fizioterapeuților în sistemul de sănătate. Prin reglementarea clară a competențelor și responsabilităților, fizioterapeuții sunt acum mai bine poziționați să contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate a pacienților. *„Această recunoaștere nu doar că validează munca noastră, dar și consolidează încrederea pacienților în serviciile oferite”, a explicat managerul Institutului Național de Recuperare Medicală Fizică și Balneoclimatologie.*

Accesul extins la servicii de calitate

Legislația recentă a facilitat accesul pacienților la servicii de fizioterapie de calitate. Acum, pacienții pot beneficia de intervenții mai rapide și mai eficiente, fără a mai întâmpina bariere birocratice. Acest lucru este esențial pentru recuperarea post-traumatică și pentru tratamentul afecțiunilor cronice, unde intervenția timpurie poate face o diferență semnificativă.

Autonomia profesională

Noile legi au conferit fizioterapeuților o autonomie profesională mai mare. Acest aspect permite profesioniștilor să ia decizii informate și să aplice cele mai potrivite tehnici terapeutice fără a aștepta aprobări suplimentare. *„Autonomia profesională îmbunătățește calitatea tratamentului și sporește satisfacția și*

motivația fizioterapeuților”, a menționat Adrian Miulescu.

Colaborarea interdisciplinară

Legislația recentă încurajează colaborarea interdisciplinară între fizioterapeuți și alți specialiști din domeniul medical. *„Această abordare integrată este benefică pentru pacienți, asigurând un tratament holistic și coordonat. Fizioterapeuții contribuie cu expertiza lor specifică la planurile de tratament complexe, îmbunătățind astfel rezultatele pentru pacienți”, a explicat Adrian Miulescu.*

Educația continuă și dezvoltarea profesională

Modificările legislative au impus standarde mai ridicate pentru educația și formarea continuă a fizioterapeuților. Acest lucru garantează că profesioniștii sunt mereu la curent cu cele mai noi descoperiri și tehnici din domeniu, ceea ce se traduce în servicii mai eficiente și mai sigure pentru pacienți.

Impactul economic pozitiv

O mai bună reglementare și integrare a fizioterapiei în sistemul de sănătate au și un impact economic pozitiv. Prin prevenirea complicațiilor și promovarea unei recuperări rapide, fizioterapeuții contribuie la reducerea costurilor medicale pe termen lung și la creșterea productivității populației. Adrian Miulescu a concluzionat astfel: *„modificările legislative recente au întărit statutul și rolul fizioterapeutului, deschizând noi oportunități pentru îmbunătățirea serviciilor de sănătate.”*

Este esențial să continuăm să susținem aceste schimbări pozitive și să colaborăm pentru a asigura un sistem de sănătate eficient și accesibil tuturor.

SPEAKER - Cezar STRUGARIU, Președinte al Colegiului Fizioterapeuților din Suceava și Botoșani

TEMĂ: „Statutul fizioterapeutului în
România”

În cadrul „Panelului de Sănătate”, modulul **„Rolul fizioterapeutului în contextul noilor modificări legislative”**, profesorul drd. Cezar Vasile Strugariu, președintele Colegiului Fizioterapeuților din Suceava și Botoșani, a evidențiat importanța pe care o are profesia de fizioterapeut în cadrul sistemului de sănătate românesc. Intervenția sa a fost intitulată: **„Statutul fizioterapeutului în România”**.

Cadru legal și rolul în domeniul sănătății

„Profesia de fizioterapeut se exercită, pe teritoriul României, în condițiile prezentei legi 229/2016”, a declarat Cezar Strugariu, subliniind importanța legislației în definirea și reglementarea profesiei. Fizioterapeuții sunt responsabili de evaluarea, planificarea și implementarea programelor de recuperare care îmbunătățesc sau restabilesc funcțiile motorii umane, cresc capacitatea de mișcare, calmează durerile și tratează sau previn problemele fizice asociate cu diverse afecțiuni.

Servicii și activități specifice

„Fizioterapeutul furnizează servicii conexe actului medical, pentru dezvoltarea, menținerea și restabilirea capacității de mișcare și a abilității funcționale ale persoanelor, la nivel maxim posibil”, a explicat profesorul. Aceasta implică un rol activ pe toată durata vieții pacienților, indiferent dacă problemele de mișcare sunt cauzate de îmbătrânire, leziuni sau alte afecțiuni.

„În sensul prezentei legi, fizioterapeutul este absolventul de studii universitare, posesor al unui titlu oficial de calificare în fizioterapie”, a subliniat președintele Colegiului Fizioterapeuților din Suceava și Botoșani. Acest aspect garantează un standard ridicat de educație și competență în domeniu, fiind esențial pentru

aplicarea corectă a activităților specifice sub prescripție medicală.

Cezar Strugariu a detaliat activitățile specifice exercitate de fizioterapeuți sub prescripția medicului specialist:

- **Examinarea somatofuncțională:** Utilizarea observației și a tehnicilor specifice pentru evaluarea stării pacientului.
- **Elaborarea planului fizioterapeutic:** Stabilirea nevoii de intervenție și crearea unui plan detaliat de tratament.
- **Asistență terapeutică și profilactică:** Prevenirea alterării funcțiilor și limitarea restricțiilor de activitate.
- **Asistență de recuperare:** Tratamentul patologiilor variate ale sistemelor neuro-musculo-scheletic, cardiovascular, respirator și altele.
- **Aplicarea activităților de fizioterapie:** Exerciții terapeutice, terapie manuală, hidrokinetoterapie, electroterapie și alte tehnici specifice.

Domenii de activitate și colaborare

Fizioterapeuții pot activa atât în sistemul public, cât și în cel privat, oferind servicii de calitate ca titulari sau asociați ai cabinetelor independente. „Fizioterapeutul își desfășoară activitatea în baza competențelor profesionale, în colaborare cu furnizori de servicii de îngrijiri medicale, asistență socială și baze de tratament din sistemul balnear”, a declarat acesta, evidențiind importanța colaborării interdisciplinare.

Discursul lui Cezar Vasile Strugariu la Forumul Economic Regional Moldova 2024 a subliniat rolul esențial al fizioterapeuților în îmbunătățirea sănătății și calității vieții pacienților din România. Cu o pregătire solidă și competențe diversificate, fizioterapeuții contribuie semnificativ la recuperarea și menținerea funcționalității motorii, consolidând astfel importanța acestei profesii în sistemul de sănătate.

PANEL SĂNĂTATE

VIII. MEDICINA DE FAMILIE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

SPEAKER - Conf. Univ Luminița SUVEICĂ – Asociația Medicilor de Familie din Republica Moldova

TEMĂ: „Medicina de familie în Republica Moldova: Etape de dezvoltare și provocări”

În cadrul Panelului “Sănătate”, modulul „**Medicina de familie în Republica Moldova**”, conferențiarul universitar dr. Suveică Luminița, expert în sănătate publică, a reprezentat Asociația Medicilor de Familie din Republica Moldova, realizând o analiză a etapelor pe care le-a cunoscut ramura medicinei de familie în Republica Moldova. Intervenția a avut ca temă: „*Medicina de familie în Republica Moldova: Etape de dezvoltare și provocări*”.

Scurt istoric:

Medicina de familie, fiind una dintre cele mai vechi specialități medicale, are rădăcini adânci în istoria umanității. Pe măsură ce medicina a evoluat și s-a diversificat, în perioada postbelică, specialitățile medicale au început să domine peisajul medical. Această specializare excesivă a dus la cheltuieli ridicate și la dificultăți financiare pentru sistemele de sănătate, a atras atenția Luminița Suveică.

Prin urmare, necesitatea unei abordări integrative, caracteristică medicinei de familie, a devenit din nou evidentă.

Etapile și actele normative ale implementării medicinei de familie în Republica Moldova

Implementarea medicinei de familie în Republica Moldova a fost un proces complex, marcat de numeroase etape și acte normative esențiale. Acestea au stabilit cadrul legal și au definit direcțiile strategice pentru dezvoltarea acestei specialități medicale.

Declarația de la Alma Ata (1978) a pus bazele unui sistem de sănătate orientat spre prevenție și îngrijire primară. Declarația de la Astana (2018) a reafirmat aceste principii pentru contextul modern.

În 1988, Moldova a început pregătirea medicilor de familie. Ordinul MS Nr. 40 (1993) a oficializat specialitatea "Medic generalist/de familie". Carta de la Ljubljana (1996) a promovat medicina de familie în Europa.

Hotărârea Guvernului R.M. nr. 668 (1997) a stabilit direcțiile de dezvoltare a asistenței medicale. Hotărârea nr. 1134 (1997) a subliniat importanța asistenței medicale primare în Moldova. Ordinul MS nr. 200 (1997) și Ordinul MS Nr. 163 (1998) au continuat reformele medicinei primare.

Ordinul MS Nr. 370/177-a (2005) a reglementat prescrierea medicamentelor compensate. Ordinul MS Nr. 477 (2005) a organizat staționările de zi, iar Ordinul MS Nr. 489/215 (2005) a stabilit tratamentul ambulatoriu pentru boli cronice.

Educația în medicina de familie

Luminița Suveică a abordat în continuare tema educației și formării continue a medicilor de familie care reprezintă un pilon esențial pentru asigurarea calității serviciilor medicale în Republica Moldova. Aceasta include mai multe aspecte importante:

- Fortificarea capacităților profesionale: Medicii de familie trebuie să își dezvolte continuu competențele profesionale pentru a oferi îngrijiri de calitate pacienților. Aceasta implică participarea la cursuri de perfecționare, conferințe și workshop-uri.
- Implicarea rezidenților în activități de cercetare: Implicarea medicilor rezidenți în proiecte de cercetare medicală contribuie la dezvoltarea cunoștințelor și la aplicarea practică a noilor descoperiri, îmbunătățind astfel calitatea îngrijirilor medicale.
- Achiziționarea competențelor relevante: Este esențial ca medicii de familie să dețină competențe specifice pentru a aborda diverse probleme de sănătate în cadrul AMP. Acestea includ competențe în diagnosticare, tratament și prevenție.
- Dotarea unităților de AMP cu echipamente moderne: Pentru a oferi îngrijiri de calitate, unitățile de asistență medicală primară trebuie să fie dotate cu echipamente moderne, cum ar fi otoscopul, oftalmoscopul și aparatura pentru ecografii. Aceste echipamente permit diagnosticarea precisă și tratamentul eficient al pacienților.

„În Republica Moldova, consolidarea rolului medicinei de familie se va realiza prin reforme continue și cooperare internațională, îmbunătățind calitatea serviciilor prin dezvoltarea profesională a medicilor, dotarea cu echipamente moderne și implementarea unor politici eficiente. Astfel, medicina de familie va rămâne un pilon esențial în sistemul de sănătate”, a conchis Luminița Suveică.

PANEL SĂNĂTATE

IX. EMERGENCY CARE FOR CHILDREN OF CROSS-BORDER REGION

SPEAKER - Ingrid BUCȘĂ, Șef al Secretariatului Tehnic Comun din cadrul Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră

TEMĂ: „Asistență medicală de urgență pentru copiii din regiunea Transfrontalieră”

Ingrid Bucșă, șef al Secretariatului Comun Interreg NEXT România-Ucraina, și-a început mesajul din cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, prezentând bune practici din programul ENI CBC 2014-2020, evidențiind rezultatele obținute în sectorul sănătății și subliniind importanța colaborării transfrontaliere pentru îmbunătățirea serviciilor medicale. Un exemplu elocvent al acestui succes este proiectul **„Asistență medicală de urgență pentru copiii din regiunea Transfrontalieră.”**

Proiectul intitulat **„Asistență medicală de urgență pentru copiii din regiunea Transfrontalieră”** s-a desfășurat în orașele Suceava (județul Suceava, România) și Cernăuți (regiunea Cernăuți, Ucraina). Inițiativa a fost condusă de „Spitalul Clinic de Copii” din Cernăuți, în parteneriat cu Spitalul de Urgență „Sf. Ioan cel Nou” din Suceava.

Obiectivele principale ale proiectului au fost îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor pentru cele două spitale partenere, creșterea competențelor profesionale ale personalului medical și introducerea telemedicinii transfrontaliere. Scopul final a fost creșterea accesibilității asistenței medicale de urgență pentru copiii din regiunea transfrontalieră și îmbunătățirea calității serviciilor medicale oferite.

„Colaborarea transfrontalieră ne permite să împărtășim resurse și cunoștințe, îmbunătățind astfel calitatea serviciilor medicale pentru toți copiii din regiune”, a declarat Ingrid Bucșă.

Rezultatele obținute în urma implementării proiectului au fost impresionante. Beneficiile directe ale serviciilor de sănătate îmbunătățite au ajuns la aproximativ 1.598.000 de persoane. În plus, proiectul a inclus reabilitarea și echiparea unei unități medicale, precum și instruirea a 72 de cadre medicale din România și Ucraina.

Grupurile țintă ale proiectului au inclus aproximativ 313.000 de copii din regiunile Cernăuți și Suceava, alături de cei 72 de reprezentanți ai personalului medical.

„Prin implementarea telemedicinii la nivel local și transfrontalier, proiectul a contribuit la creșterea calității serviciilor medicale pe termen lung. Această inovație tehnologică permite specialiștilor să colaboreze mai eficient, să ofere consultații la distanță și să răspundă rapid la urgențele medicale”, a explicat Ingrid Bucșă.

Telemedicina: un pas înainte

Introducerea telemedicinii a fost unul dintre punctele forte ale proiectului. Aceasta a permis îmbunătățirea semnificativă a accesului la servicii medicale de specialitate, reducând timpul de așteptare și costurile asociate deplasărilor. Pacienții din zonele rurale și izolate au beneficiat astfel de consultații și tratamente de înaltă calitate, fără a fi necesară deplasarea la centrele urbane.

„Telemedicina ne-a oferit posibilitatea să depășim barierele geografice și să oferim îngrijire medicală de urgență copiilor din ambele regiuni”, a menționat șefa Secretariatului Comun Interreg NEXT România-Ucraina.

Proiectul **„Asistență medicală de urgență pentru copiii din regiunea Transfrontalieră”** demonstrează cum colaborarea transfrontalieră și utilizarea tehnologiilor moderne pot aduce îmbunătățiri semnificative în sectorul sănătății. Bunele practici și rezultatele obținute subliniază importanța parteneriatelor strategice pentru dezvoltarea unor servicii medicale de înaltă calitate, accesibile tuturor. Continuarea acestor inițiative va contribui la un sistem de sănătate mai robust și mai eficient, beneficiind atât copiii, cât și comunitățile din întreaga regiune.

PANEL SĂNĂTATE

X. SĂNĂTATEA MENTALĂ ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER

SPEAKER - Evelina GHERGHELEGIU, Șef al Departamentului Relații Externe și Integrare Europeană în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

TEMĂ: „Sănătatea mentală în
context transfrontalier”

Prin intermediul mesajului său, Evelina Gherghelegiu, șef al Departamentului Relații Externe și Integrare Europeană în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, a prezentat, în cadrul „*Forumului Economic Regional Moldova 2024*”, instituția de învățământ superior, evidențiind realizările și direcțiile de dezvoltare pe termen mediu.

Universitatea, fondată în 1945, se bucură de o istorie de excelență în educația medicală și farmaceutică. USMF oferă programe diverse, inclusiv cinci programe de licență, trei programe integrate, șapte programe de master, 46 de programe de doctorat și 50 de specialități postuniversitare.

Prezentarea USMF

„În cei aproape 79 de ani de activitate, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a reușit să creeze o istorie de excelență nu doar în țară, ci și peste hotare. Aici au fost puse bazele învățământului superior medical și farmaceutic și a fost consolidată medicina autohtonă, instituția oferind cel mai prietenos mediu de studiu pentru tinerii ambițioși, curajoși, curioși și pasionați pentru cercetare și inițiative în sănătatea mentală”, a declarat Evelina Gherghelegiu.

Dezvoltarea unui centru universitar de sănătate mintală

Un punct central al prezentării a fost inițiativa de dezvoltare a unui centru universitar de sănătate mintală. Acest centru va asigura pregătirea continuă a studenților, medicilor și specialiștilor din domeniul sănătății mintale, contribuind la îmbunătățirea calității serviciilor integrate de sănătate mintală la nivel național și regional.

„*Proiectul Tineretul MINDFUL: Promovarea Rezilienței și Împuternicirii Sănătății Mintale*

reflectă angajamentul nostru de a avansa în acest domeniu vital”, a subliniat Evelina Gherghelegiu. „*Universitatea va monitoriza cu diligență dezvoltarea inițiativelor de sănătate mintală, asigurând prioritate satisfacției părților interesate.*”

Impactul și aplicarea cunoștințelor dobândite

Participarea la Forumul Economic Regional Moldova 2024 a fost o oportunitate valoroasă pentru delegații USMF de a obține informații actualizate despre oportunitățile cooperare din regiunea extinsă a Moldovei, de a interacționa cu experți și lideri din domeniu și de a stabili relații profesionale durabile. Aceste experiențe și cunoștințe vor fi utilizate pentru a îmbunătăți programele de dezvoltare regională și de cooperare pe proiecte cu finanțare europeană ale universității.

„*Participarea la acest forum ne-a permis să obținem perspective valoroase și să ne consolidăm relațiile profesionale. Aceste interacțiuni vor fi esențiale pentru dezvoltarea economică și inovația în cadrul universității noastre*”, a menționat Evelina Gherghelegiu.

Concluzii și perspective

Prin participarea activă la acest eveniment, USMF „Nicolae Testemițanu” își consolidează poziția de reper al excelenței în educația medicală și farmaceutică. Universitatea continuă să contribuie semnificativ la formarea noii generații de profesioniști, promovând inovația și dezvoltarea în sănătatea mintală și alte domenii esențiale.

„*Universitatea noastră se angajează să rămână un centru de excelență în educația medicală și farmaceutică. Prin eforturile noastre neobosite, vom continua să modelăm viitorul sănătății și să oferim cea mai bună pregătire pentru noile generații de profesioniști*”, a concluzionat Evelina Gherghelegiu.

SPEAKER - Roxana SLEMCO, Director al Centrului Regional de Studii Nord-Est, din cadrul ADR Nord-Est

TEMĂ: „Proiectul Descoperă Nord-Est - Platformă de colaborare și instruire pentru promovarea turismului regiunii Nord-Est România”

Roxana Șlemco, director executiv al Centrului Regional de Studii Nord-Est, ADR, și-a început expunerea din cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024” prezentând „Proiectul Descoperă Nord-Est – Platforma de colaborare și instruire pentru promovarea turismului regiunii Nord-Est România”, un proiect care vizează promovarea potențialului turistic al regiunii. „Regiunea de Nord-Est este o regiune nedescoperită, iar promovarea turismului regional integrat poate transforma vizitele scurte în sejururi prelungite”, a subliniat directorul CRS NE.

În cadrul proiectului au fost realizate multiple inițiative care au contribuit la creșterea vizibilității și atractivității regiunii. Printre acestea se numără organizarea a nouă ediții ale „Galei Turismului Regional Descoperă Nord-Est” și lansarea campaniei „Regiunea mea în Europa”. De asemenea, portalul www.descoperanordest.ro și pagina de Facebook asociată oferă informații detaliate despre obiectivele turistice, trasee, cazare, restaurante și evenimente culturale din întreaga regiune.

Ruta Voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt

Un exemplu de succes al inițiativelor promovate este „Ruta Voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt”, o rută de turism cultural circular care reunește obiective istorice, culturale și naturale legate de marele domnitor. Lansată în 2019, ruta trans-frontalieră România-Republica Moldova conectează 20 de obiective din România și 9 din Republica Moldova. „Reconectează comori istorice, culturale și naturale și spune povestea marelui domnitor. Proiectul beneficiază de finanțare prin Be.Cultour și utilizează soluții inovative pentru promovare”, a explicat Roxana Șlemco.

The Bison Land's Heritage România

Acest proiect inovativ, „The Bison Land's Heritage România”, conectează Cetatea Neamț și Mănăstirea Neamț cu patrimoniul natural și cultural din Ținutul Zimbrului. Inițiativele includ amenajarea de trasee turistice, tururi ghidate, evenimente culinare recreative și o aplicație de Vânătoare de Comori cu realitate

augmentată. „EcoBrunch: Evenimente culinare și recreative – conectare patrimoniu gastronomic, tradiții folclorice și meșteșugari locali” reprezintă un punct central al acestui proiect.

Digital Nomads Platform, România

„Digital Nomads Platform România” vizează atragerea nomazilor digitali, oferind pachete turistice personalizate bazate pe principiul gamificării. „Turistul va intra în rolul unui personaj istoric și va avea acces la experiențe personalizate. Platforma co-creează și organizează experiențe în colaborare cu operatorii locali, adresându-se specialiștilor din domeniul TIC și familiilor lor”, a explicat Roxana Șlemco.

Stephen's Route site update Republica Moldova

Actualizarea site-ului rutei Ștefan cel Mare în Republica Moldova implică o platformă digitală care permite turiștilor să își creeze propriul traseu. „Fiecare turist va fi conectat digital la toate locațiile traseului, trăind o experiență autentică și remarcabilă”, a adăugat directorul CRS NE.

ECoolTour Platform Republica Moldova

ECoolTour este o platformă inovativă care generează rute turistice personalizate pe baza preferințelor utilizatorului. Aceasta facilitează planificarea completă a sejurului, de la obiective turistice la cazare și restaurante. „Utilizatorii pot să plătească totul prin platformă și să ofere feedback, contribuind la diversificarea experienței turistice”, a explicat Roxana Șlemco.

În concluzie, „Proiectul Descoperă Nord-Est” demonstrează că prin educație, parteneriate și utilizarea tehnologiei inovative, potențialul turistic al regiunii poate fi valorificat pe deplin, oferind turiștilor experiențe autentice și contribuind la dezvoltarea durabilă a regiunii. „Aceste inițiative nu doar că dezvoltă oferta turistică, dar și activează comunitatea locală, generând bunăstare și coeziune socială”, a concluzionat directorul CRS NE.

SPEAKER – Mihaela COCÎRȚĂ, Director Executiv - OMD Țara Dornelor

TEMĂ: „Sustenabilitatea, motorul dezvoltării locale - Soluții și practici pentru comunități reziliente”

Prin intermediul expunerii sale, Mihaela Cocîrță, Director Executiv al Organizației de Management al Destinației (OMD) Țara Dornelor, a subliniat, în cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, importanța dezvoltării durabile și a colaborării locale pentru avansarea regiunii. „Țara Dornelor are un potențial de dezvoltare deosebit, iar OMD reprezintă un pas crucial în valorificarea acestuia prin proiecte multiple și integrarea unor soluții inovatoare”, a declarat Mihaela Cocîrță.

OMD Țara Dornelor: un parteneriat public-privat esențial

Organizația de Management al Destinației Țara Dornelor a fost înființată în 2023 ca un parteneriat public-privat cu statut de utilitate publică, având scopul de a colabora cu administrațiile locale și agenții economici din zonă pentru a dezvolta și promova regiunea. „Construirea unei organizații de management al destinației nu este un proces facil”, a explicat Mihaela Cocîrță, „dar modelele internaționale dovedesc necesitatea unei astfel de structuri pentru a asigura dezvoltarea sustenabilă și coordonată a destinației.”

Consultarea și strategia de dezvoltare

Pentru a crea o organizație relevantă, care să răspundă nevoilor comunității și să se alinieze tendințelor actuale din turism, au fost consultați „reprezentanți ai administrațiilor locale, agenți economici din sectorul HoReCa, personalul calificat în turism, precum și instituțiile relevante”, a explicat directorul executiv al OMD. Cercetările realizate au evidențiat că turismul responsabil nu este doar o oportunitate economică, ci și un catalizator pentru creșterea și dezvoltarea comunității locale.

Viziunea pentru o destinație sustenabilă

La baza strategiei de dezvoltare a destinației Țara Dornelor stă o viziune clară: „dezvoltarea unei destinații a experiențelor autentice, destinate turiștilor responsabili, unde patrimoniul local este protejat și dezvoltarea se axează pe principii sustenabile și gestionarea eficientă a resurselor”, a afirmat Mihaela Cocîrță. Obiectivul principal al OMD este de a crea un mediu favorabil dezvoltării comunității locale, asigurând totodată reziliența destinației și promovând o economie circulară.

Pilonii dezvoltării durabile

Printre pilonii esențiali ai dezvoltării susținute în cadrul OMD se numără „colaborarea inter-instituțională și public-privată, dezvoltarea infrastructurii turistice, organizarea spațiului teritorial, protejarea patrimoniului local, educare și sensibilizare, precum și promovarea prin marketing și comunicare.”

Aceste elemente sunt cruciale pentru asigurarea unui impact pozitiv asupra regiunii și alinierea la standardele internaționale de turism responsabil.

O oportunitate unică pentru viitorul regiunii

Țara Dornelor se află într-un moment oportun pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă a destinației. „Este o ocazie unică de a uni forțele comunităților din Țara Dornelor și de a crea împreună un viitor responsabil, unde patrimoniul moștenit este prețuit și comunitatea prosperă în armonie cu mediul înconjurător”, a conchis Mihaela Cocîrță.

Pentru mai multe informații despre inițiativele OMD și pentru a afla cum puteți contribui la dezvoltarea regiunii, contactați Organizația de Management al Destinației Țara Dornelor. Acesta este momentul perfect pentru a sprijini și a participa la transformarea Țării Dornelor într-o destinație ecoturistică de succes.

SPEAKER - Pr. Gabriel HEREA, curator la Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei

**TEMĂ: „Vernisajul expoziției
Simboluri tradiționale pe ouăle
încondeiate din Bucovina”**

Părintele Gabriel Herea care este și curator la Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei, și-a început intervenția în cadrul „Panelului Turism” prezentând prima ediție a expoziției „Simboluri tradiționale scrise pe ouăle încondeiate din Bucovina”, o expoziție de o importanță culturală deosebită.

„Expoziția noastră prezintă o colecție unică de 149 de ouă încondeiate, organizate tematic pe motive agrare, pastorale, tehnice, zoomorfe, fitomorfe și metafizice”, a explicat Părintele Herea. Aceste ouă, care datează din perioada 1950-2004, sunt expuse public pentru prima dată, la Vatra Dornei.

O tradiție perpetuată de peste 70 de ani

Această inițiativă este organizată de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, împreună cu Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei, în cadrul proiectului muzeal Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei. Expoziția reprezintă o împlinire a eforturilor doamnei profesor Lucreția Hariuc, care de peste 70 de ani a contribuit la perpetuarea și dezvoltarea tradiției încondeierii ouălor în Bucovina.

Născută în 1939 în comuna Vama, Lucreția Hariuc a învățat arta scrierii ouălor de la familie. După absolvirea Liceului Pedagogic de fete din Gura Humorului, s-a căsătorit și s-a mutat în comuna Vatra Moldoviței, unde a lucrat ca învățătoare și director al Căminului Cultural. „Pe măsură ce faima ouălor încondeiate de elevele mele trecea hotarele țării, am făcut naveta la Suceava pentru a iniția în arta scrierii ouălor pe elevele Școlii Populare de Artă”, a povestit doamna Hariuc.

O colaborare fructuoasă

După pensionare, Lucreția Hariuc și-a continuat activitatea didactică la Școala Specială din Câmpulung

Moldovenesc. În 2003, în aceeași școală a fost titularizat tânărul preot Gabriel Herea, pe disciplina religie ortodoxă. Între cei doi s-a legat o prietenie bazată pe pasiunea pentru hermeneutică și dorința de a transmite cunoștințele strămoșești.

„Așa a luat ființă colecția de ouă încondeiate pe care o prezentăm astăzi pentru prima dată la Centrul Muzeal 'Cazinoul Băilor' din Vatra Dornei”, a continuat părintele Herea. Această colecție este rezultatul muncii și dedicării celor doi, fiind un testament al valorilor culturale și tradiționale ale Bucovinei.

Un apel pentru perpetuarea tradiției

Expoziția este un apel public către artistele populare ce încondeiază ouă în Bucovina, invitându-le să se implice în perpetuarea acestei arte străvechi. „Invităm artiștii populari să propună proiecte de autor care să facă parte din programul expozițional al Centrului Muzeal 'Cazinoul Băilor' din Vatra Dornei. Expoziția poate fi vizitată în perioada iulie – octombrie 2024, de miercuri până vineri, între orele 12 și 16. Pentru vizite de grup organizate în afara programului, se pot face programări”, a adăugat curatorul.

Concluzie

Expoziția „Simboluri tradiționale scrise pe ouăle încondeiate din Bucovina” reprezintă o oportunitate unică de a descoperi și aprecia arta tradițională a încondeierii ouălor. Prin această inițiativă, Părintele Gabriel Herea și doamna Lucreția Hariuc speră să inspire noi generații să continue această tradiție valoroasă, păstrând vie moștenirea culturală a Bucovinei.

SPEAKER – Pr. Bogdan ȚARCĂ, directorul Centrului Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei

TEMĂ: „Vernisajul expoziției
Cântăreți celebri de operă în
Europa celei de-a doua jumătăți a
secolului al XIX-lea”

Pr. Bogdan Țarcă, directorul Centrului Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei, și-a început mesajul din cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024” prezentând expoziția „*Incursiune în lumea muzicii de altădată – Bunuri culturale din colecția Cornel Rusan*”. Această expoziție, organizată în colaborare cu Arhiepiscopia Sucevei și Rădăușilor și Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei, va fi deschisă în perioada iulie 2024 – ianuarie 2025, oferind o călătorie fascinantă în trecutul muzical al secolului XX.

O călătorie muzicală în timp

„Expoziția noastră aduce în fața publicului o selecție excepțională de artefacte muzicale care ilustrează evoluția muzicii de-a lungul decadelor”, a declarat pr. Bogdan Țarcă. Vizitatorii vor avea oportunitatea rară de a admira fotografiile ale unor vestiți cântăreți de operă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele decade ale secolului al XX-lea, inclusiv imagini cu personalități legendare precum Pauline Viardot Garcia și Enrico Caruso. Aceste fotografii nu doar că documentează istoria muzicii de operă, dar și evocă atmosfera și eleganța epocii respective.

Exponate de valoare și rarități

Expoziția include, de asemenea, „*două discuri de flașnetă (orgă de stradă) din ultima decadă a secolului al XIX-lea, care reprezintă o parte importantă a patrimoniului muzical al vremii*”, menționează pr. Bogdan Țarcă. Aceste instrumente istorice sunt o raritate și oferă o perspectivă unică asupra modului în care muzica era difuzată înainte de invenția gramofonului.

Mai multe discuri de gramfon din perioada 1911-1946 completează oferta expozițională, acoperind o gamă variată de genuri muzicale. Printre acestea se numără muzica clasică, operă, jazz și folclor românesc, prezentând lucrări ale unor artiști de renume precum Louis Armstrong și Jelly Roll Morton. „*Trei discuri rare cu doi cântăreți români de operă, tenorul Traian Grozăvescu și basul Victor Madincea, sunt, de asemenea, incluse și sunt deosebit de valoroase pentru iubitorii de muzică*”, a adăugat pr. Țarcă.

Un alt obiect remarcabil al expoziției este „un gramfon portabil ‘His Master Voice’ din 1930”. Acest exponat simbolizează perioada de glorie a gramfonului și oferă o experiență autentică a modului în care muzica era ascultată în trecut.

Detalii de vizitare

Expoziția „*Incursiune în lumea muzicii de altădată*” poate fi vizitată miercuri, joi și vineri, între orele 12:00 și 16:00, la Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor” din Vatra Dornei, situat pe strada Republicii Nr. 5. „*Această expoziție reprezintă o oportunitate rară de a explora istoria muzicii prin intermediul unor piese unice și valoroase*”, a conchis pr. Bogdan Țarcă.

SPEAKER - Doina TURCU, expert monitorizare și implementare în cadrul BRCT SV

TEMĂ: „Dezvoltarea cooperării transfrontaliere pentru promovarea patrimoniului istoric și cultural din regiunile de frontieră ale României și Ucrainei”

Doina Turcu, expert monitorizare și implementare în cadrul Secretariatului Comun, a subliniat în mesajul său în cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024”, realizările proiectelor transfrontaliere din sectorul turismului, evidențiind rolul acestora în promovarea patrimoniului cultural și istoric al regiunilor de graniță. Un exemplu remarcabil în acest sens este proiectul HE-CROSS.

Detalii proiect: HE-CROSS

Proiectul HE-CROSS, cu numărul 2SOFT/2.1/91, intitulat „Dezvoltarea cooperării transfrontaliere pentru promovarea patrimoniului istoric și cultural din regiunile de frontieră ale României și Ucrainei”, a avut loc în județul Suceava din România și în regiunea Ivano-Frankivsk din Ucraina. Parteneriatul a fost stabilit între Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava și Universitatea Națională Tehnică de Petrol și Gaze din Ivano-Frankivsk.

Obiectivele proiectului

Proiectul a urmărit creșterea gradului de conștientizare a grupurilor țintă și a beneficiarilor finali cu privire la siturile de patrimoniu istoric și cultural. Un alt obiectiv major a fost creșterea fluxului de turiști în zona transfrontalieră. Aceste obiective au fost realizate prin crearea și distribuirea de produse informative atractive, cum ar fi videoclipuri, tururi virtuale 3D și publicații în mai multe limbi.

„Colaborarea transfrontalieră este esențială pentru promovarea patrimoniului nostru cultural comun și pentru stimularea turismului în regiunile de frontieră”, a declarat Doina Turcu.

Restaurarea Muzeului de Geologie

Un obiectiv esențial al proiectului HE-CROSS a fost restaurarea Muzeului de Geologie al Universității Naționale Tehnice de Petrol și Gaze din Ivano-Frankivsk și promovarea acestuia ca reper turistic. Restaurarea acestui muzeu a fost crucială pentru includerea sa în circuitul turistic și pentru conservarea patrimoniului geologic al regiunii.

Printre rezultatele proiectului se numără utilizarea

sprijinului financiar al programului pentru promovarea culturii locale și conservarea patrimoniului istoric, renovarea și includerea muzeului menționat în circuitul turistic, crearea unui site web cu o hartă interactivă a siturilor de patrimoniu și realizarea a 100 de tururi virtuale 3D. „Proiectul a implicat aproximativ 320 de studenți și angajați din sectorul turistic, iar beneficiarii pe termen lung au fost estimați la 2.000.000 de membri ai comunităților locale, 400.000 de turiști și 250 de tour-operatori și angajați ai agențiilor de turism din România și Ucraina”, a evidențiat Doina Turcu.

Participarea delegației ucrainene

Prezentă la forum a fost și delegația ucraineană, organizată cu sprijinul BRCT Suceava, care a inclus peste 40 de reprezentanți din sectorul privat și administrația publică din diverse regiuni ale Ucrainei vecine României. Reprezentanții ucraineni au subliniat importanța consolidării colaborării transfrontaliere pentru susținerea proiectelor comune de dezvoltare economică și socială între regiuni vecine.

Importanța cooperării transfrontaliere

Participarea BRCT Suceava la acest forum a subliniat dimensiunea transfrontalieră și viziunea europeană a programelor de vecinătate #INTERREG, finanțate prin fonduri europene la frontierele externe. BRCT Suceava a promovat cooperarea transfrontalieră și a prezentat proiectele de succes #ENICBC care contribuie la dezvoltarea și prosperitatea regiunii, evidențiind parteneriatele puternice dintre entitățile românești și ucrainene.

„Evenimentul a demonstrat importanța colaborării regionale pentru dezvoltarea durabilă și a creat un cadru propice pentru dialog și schimb de bune practici între toate părțile implicate”, a concluzionat Doina Turcu.

Concluzie

Proiectul HE-CROSS este un exemplu elocvent de cum colaborarea transfrontalieră poate aduce beneficii semnificative în promovarea patrimoniului cultural și istoric, precum și în stimularea turismului.

SPEAKER – Cosmin MURĂRAȘU, Cofondator și manager de proiect „Muzee de la sat”

TEMĂ: „Importanța patrimoniului cultural în dezvoltarea turismului regional”

În cadrul „Panelului de Turism”, Cosmin Murărașu, cofondator și manager de proiect al proiectului „Muzee de la sat”, a adus în atenție rolul vital al turismului cultural în dezvoltarea regională durabilă. Tema discursului a constituit-o: **„Importanța patrimoniului cultural în dezvoltarea turismului regional”**.

Turismul cultural, un motor al dezvoltării durabile

Cosmin Murărașu a subliniat că turismul cultural durabil este o parte esențială a strategiilor de dezvoltare regională și macroregională, unde cultura joacă rolul de motor și vector al dezvoltării durabile. *„Patrimoniul cultural joacă un rol esențial în dezvoltarea durabilă și favorabilă incluziunii, contribuind la revitalizarea orașelor și a regiunilor”*, a declarat Cosmin Murărașu.

Conservarea patrimoniului

Promovarea turismului cultural contribuie semnificativ la conservarea monumentelor istorice și a tradițiilor locale. Valorificarea patrimoniului cultural nu doar că îmbogățește experiența turiștilor, dar susține și dezvoltarea sustenabilă a comunităților și regiunilor, crescând atractivitatea acestora pentru investitori și turiști deopotrivă.

Educație și îmbogățire culturală

Turismul cultural oferă o alternativă la turismul de masă, concentrat pe destinații celebre, atrăgând turiști interesați de experiențe unice și autentice. *„Vizitatorii învață despre istoria, arta și cultura regiunii, ceea ce le îmbogățește experiența și cunoștințele”*, a afirmat Murărașu, accentuând importanța educației prin turism.

Beneficiile economice și sociale ale turismului cultural

Turismul cultural aduce numeroase beneficii economice comunităților locale. Printre acestea se numără crearea de locuri de muncă, dezvoltarea infrastructurii și

generarea de venituri prin taxele de acces la situri culturale, vânzările de suveniruri și cheltuielile vizitatorilor în restaurante și hoteluri. *„Dezvoltarea turismului cultural necesită personal uman în diverse domenii, de la ghizi turistici la angajați ai muzeelor și artizani locali”*, a explicat co-fondatorul proiectului **„Muzee de la sat”**.

Turismul cultural are un impact profund asupra identității locale și interacțiunilor interculturale. Promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale întărește sentimentul de mândrie și identitate al comunității. *„Turiștii și localnicii au ocazia să interacționeze și să învețe unii de la alții, promovând toleranța și înțelegerea reciprocă”*, a mai punctat Cosmin Murărașu. De asemenea, activitățile turistice pot revitaliza comunitățile rurale și urbane, aducând viață nouă și oportunități în regiuni altfel neglijate.

Provocări și soluții în turismul cultural

Cu toate avantajele sale, turismul cultural se confruntă cu provocări semnificative, cum ar fi supraaglomerarea și menținerea autenticității culturale. Murărașu a subliniat necesitatea unei planificări și gestionări atente a fluxului de turiști pentru a evita deteriorarea siturilor și comercializarea excesivă a tradițiilor locale. *„Implicarea comunităților locale în dezvoltarea și gestionarea turismului cultural este esențială pentru a asigura beneficiile economice și sociale”*, a adăugat Murărașu.

În concluzie, Cosmin Murărașu a evidențiat rolul fundamental al turismului cultural în dezvoltarea regională, rol care constă în beneficii economice, sociale și culturale semnificative. Prin promovarea și conservarea patrimoniului cultural, regiunile pot atrage turiști, creând oportunități economice și întărind identitatea locală. *„Pentru succesul pe termen lung, este esențială implicarea comunității și gestionarea sustenabilă a resurselor turistice”*, și-a încheiat intervenția Murărașu, reafirmând angajamentul față de dezvoltarea durabilă a regiunilor rurale prin turism cultural.

SPEAKER - Monica DAVID, Specialist în relații publice în cadrul Asociației de Ecoturism Țara Dornelor (AETD)

TEMĂ: „Dezvoltarea ecoturismului prin educație și gastronomie locală: exemple de bune practici în Țara Dornelor”

Monica David, specialist în relații publice în cadrul Asociației de Ecoturism Țara Dornelor (AETD), și-a început prezentarea în cadrul „Forumului Economic Regional Moldova 2024” subliniind importanța statutului de destinație de ecoturism obținut în 2019. „Țara Dornelor este singura destinație de ecoturism certificată din Bucovina, un statut obținut la inițiativa Asociației de Ecoturism Țara Dornelor și cu efortul conjugat al autorităților publice locale din Vatra Dornei și din cele 9 comune învecinate, care compun arealul turistic Țara Dornelor. Administrația Parcului Național Călimani a avut, de asemenea, un rol principal în obținerea acestei recunoașteri”, a declarat Monica David.

Ecoturismul poate genera bunăstare pe termen lung

Monica David a explicat că AETD este un ONG local care își propune dezvoltarea comunităților prin ecoturism. „Deși ecoturismul este încă un concept relativ nou și puțin cunoscut în România, el câștigă tot mai mult teren datorită valorificării responsabile a resurselor locale, ceea ce poate genera bunăstare pe termen lung”, a precizat specialistul.

Inițiativele AETD

Monica David a prezentat două inițiative cheie ale AETD care demonstrează aplicarea practică a ecoturismului.

Programul de educație pentru peisaj în școlile gimnaziale din Țara Dornelor „Acest proiect pilot, început anul trecut, implică elevii din clasele a V-a și a VI-a din 12 școli gimnaziale din Țara Dornelor”, a explicat Monica David. Programul include un curs opțional axat pe cunoașterea peisajului local, valorile naturale, culturale și umane. „Ne propunem să creștem implicarea tinerilor în cunoașterea valorilor locale și să-i încurajăm să dezvolte afaceri locale pe termen lung”, a adăugat Monica David.

Evenimentele gastronomice locale de tip eco-brunch

Aceste evenimente oferă o combinație de experiențe locale într-o singură zi, inclusiv mâncare locală, drumeții ghidate și ateliere de creație. „Impactul acestor evenimente a fost semnificativ, atrăgând turiști și generând interes pentru Țara Dornelor”, a subliniat specialistul în relații publice în cadrul AETD.

Rezultate și impact

Monica David a prezentat cifre care ilustrează impactul pozitiv al inițiativelor AETD. „Evenimentele eco-brunch au atras un număr semnificativ de turiști și au stimulat economia locală”, a menționat aceasta. „Aceste acțiuni nu doar că dezvoltă oferta turistică, dar și activează comunitatea locală, generând bunăstare și coeziune socială.”

Concluzie

Monica David a evidențiat succesul eforturilor de dezvoltare a ecoturismului în Țara Dornelor menționând că „Prin educație și evenimente, promovăm valorile locale și asigurăm conservarea acestora (...) Aceste acțiuni contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunii și la crearea unei comunități prospere și unite.”

SPEAKER - Liviu Marian HUȚANU, Responsabil pe domeniul turismului În cadrul Parcului Național Călimani

TEMĂ: „Ecoturism, biodiversitate
și provocări în Parcul Național
Călimani”

Liviu Marian Huțanu este specialist IT și GIS, cu o experiență vastă în administrarea rețelelor și bazelor de date, precum și în gestionarea activităților turistice și achizițiilor publice. Începând din septembrie 2004, își desfășoară activitatea în cadrul Administrația Parcului Național Călimani RA din Șaru Dornei, unde gestionează activitățile de turism și achizițiile publice.

Specificul parcurilor naționale

Liviu Huțanu a explicat rolul și importanța parcurilor naționale, subliniind specificul acestor arii protejate conform categoriei II IUCN, dar a evidențiat și obiectivele principale ale parcurilor naționale, printre care se numără conservarea biodiversității și a capitalului natural, asigurarea posibilităților de recreere în concordanță cu obiectivele de conservare și promovarea educației ecologice.

Huțanu a specificat că în parcurile naționale sunt permise doar anumite activități ecoturistice, cum ar fi drumețiile, excursiile educative, sporturile și activitățile neconsumatoare precum photo-safari și bird-watching, toate menite să minimizeze impactul asupra mediului și să promoveze sustenabilitatea.

Specificul Parcului Național Călimani și provocările întâmpinate

Centrul de vizitare al Parcului Național Călimani este una dintre atracțiile centrale ale destinației pentru ecoturism Țara Dornelor, fiind gândit pentru a crește atractivitatea destinației și capacitatea Parcului de a comunica vizitatorilor valorile sale naturale și culturale într-un mod plăcut și interesant. În cadrul acestuia, turiștii vor găsi:

- expoziție cu caracter educativ despre valorile din Parcul Național Călimani în interiorul centrului și o incursiune prin peisajul și cultura locală în curtea acestuia;
- un colț de prezentare al produselor meșteșugite de localnici;
- potecă tematică special amenajată pentru o incursiune de două ore în lumea nevăzută a Tinovului Șaru Dornei.

Liviu Marian Huțanu, responsabil pe domeniul turismului în cadrul Parcului Național Călimani RA, a oferit o prezentare detaliată despre specificul Parcului Național Călimani.

În cadrul prezentării sale, Huțanu a subliniat tipurile de activități turistice permise în parcurile naționale, accentuând importanța respectării obiectivelor prioritare de conservare. Aceste activități sunt concepute pentru a minimiza impactul asupra mediului și pentru a promova ecoturismul, care este compatibil cu obiectivele de protecție ale parcurilor.

Regiunea oferă peisaje spectaculoase, biodiversitate remarcabilă și resurse culturale unice, atrăgând vizitatori din diverse părți ale țării și din străinătate.

Totuși, turismul în această zonă este inegal dezvoltat, cu o concentrare mai mare în Depresiunea Dornelor, fapt care indică o distribuție neuniformă a infrastructurii turistice și a serviciilor, ceea ce poate crea provocări în gestionarea fluxurilor turistice și în asigurarea unei experiențe de vizitare echilibrate și sustenabile pentru toate zonele parcului.

Monitorizarea vizitatorilor

Monitorizarea vizitatorilor este importantă pentru evaluarea impactului turismului asupra mediului, planificarea infrastructurii, educarea publicului și optimizarea experienței turistice, iar datele colectate permit administrației parcului să gestioneze resursele eficient.

Datele prezentate arată o creștere semnificativă a vizitatorilor la Centrul de Vizitare al Parcului între 2019 și 2023, cu o scădere ușoară în 2020 din cauza pandemiei. De asemenea, numărul anual de vizitatori ai parcului a crescut semnificativ din 2020 până în 2023, după o scădere între 2018 și 2019.

În anul 2023, principalele județe de proveniență ale vizitatorilor de la Centrul de Vizitare al Parcului Național Călimani au fost Suceava, București și Cluj. În ceea ce privește proveniența vizitatorilor din afara țării, în 2022, 97% dintre vizitatori au fost din România, iar 3% au provenit din alte țări.

SPEAKER - Valentin CEBAN – Director interimar al Oficiului Național al Turismului al Republicii Moldova

TEMĂ: „Cooperarea în domeniul turismului între Republica Moldova și Regiunea Nord-Est a României”

Valentin Ceban, director interimar al Oficiului Național al Turismului al Republicii Moldova a avut în cadrul „Panelului de Turism” o intervenție axată pe tema cooperării transfrontaliere dintre Republica Moldova și Regiunea de Nord-Est a României, cooperare concretizată în proiecte în derulare și inițiative pentru viitor.

Inițiative comune pentru dezvoltarea turismului

Cooperarea în domeniul turismului între Republica Moldova și România a cunoscut o evoluție semnificativă în ultimii ani, materializându-se prin proiecte concrete și inițiative comune. Valentin Ceban, director interimar al Oficiului Național al Turismului al Republicii Moldova, a evidențiat importanța acestor colaborări. *„Avem rute turistice transfrontaliere comune, grup comun al experților în turism, dezvoltăm pachete turistice comune, preluăm experiențe și istorii de succes, învățăm să promovăm destinații turistice comune”,* a declarat Valentin Ceban.

Proiecte concrete și obiective clar stabilite

Direcțiile prioritare pentru dezvoltarea turismului includ crearea de produse turistice noi, promovarea ofertelor pe ambele piețe, organizarea de tururi informaționale și sesiuni B2B. *„Au fost trasate direcțiile și obiectivele prioritare pentru implementarea unor proiecte în domeniul dezvoltării produselor turistice, promovării ofertei turistice pe ambele piețe, organizării tururilor informaționale și sesiunilor de B2B”,* a adăugat Valentin Ceban.

Rolul României în turismul moldovean

Statisticile arată că, în primul trimestru al anului 2024, 59,1% dintre călătorii internaționali care au vizitat Republica Moldova au fost din România. Acest fapt subliniază importanța pieței române pentru turismul moldovean. *„Oficiul Național al Turismului al Republicii Moldova se concentrează pe promovarea țării noastre ca destinație turistică atractivă pe piața română în continuare”,* a subliniat Ceban.

Programul Național de Dezvoltare a Turismului „Turism-2028”

Unul dintre pilonii strategici pentru dezvoltarea turismului moldovean este Programul Național de Dezvoltare Turismului „Turism-2028”. Acesta își propune să ofere o abordare holistică și durabilă pentru valorificarea potențialului turistic al Republicii Moldova. *„Turism-2028 este un document de planificare strategică elaborat în vederea stabilirii unui cadru de politici capabil să ofere o abordare holistică și vizionară asupra dezvoltării industriei turismului pe termen mediu”,* a afirmat directorul interimar al Oficiului Național al Turismului al Republicii Moldova.

Pilotarea primei organizații de management a destinației Un alt pas important este pilotarea primei Organizații de Management a Destinației (OMD) în Republica Moldova, cu accent pe regiunea Prutul de Jos. *„Republica Moldova a lansat procesul de pilotare a primei Organizații de Management a Destinației (Prutul de Jos); aceasta va valorifica potențialul turistic din sudul țării, promovând locurile cu semnificație culturală, mediul ospitalier și activitățile de agrement”,* a menționat Ceban.

Rute turistice inovatoare

Printre realizările notabile se numără organizarea unor rute turistice inovatoare, precum:

- **Ruta Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt**
- **Ruta Meșteșugarilor și Meșteșugurilor**
- **Ruta Gastronomică și Romantică Republica Moldova - România**

Aceste inițiative nu doar că diversifică oferta turistică, dar și consolidează legăturile culturale și istorice dintre cele două țări.

Cooperare transfrontalieră extinsă

Cooperarea transfrontalieră se extinde și în domenii specifice, cum ar fi turismul cultural, religios, vitivinicol, gastronomic și romantic. Promovarea și dezvoltarea turismului cultural, religios, vitivinicol, gastronomic și romantic; crearea și dezvoltarea de noi rute turistice comune; participarea comună la expoziții; realizarea de materiale promoționale comune; organizarea tururilor informaționale sunt doar câteva dintre inițiativele descrise de Valentin Ceban.

SPEAKER - Elena STEPANOV, Director executiv ANTRIM (Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern)

TEMĂ: „Rolul ANTRIM în Dezvoltarea Turismului în Moldova și Cooperarea Strategică pentru Dezvoltarea Turismului în Moldova 2030, în Contextul Aderării la UE”

Elena Stepanov, director executiv al ANTRIM (Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern), a împărtășit, în cadrul „Panelului Turism”, viziunea și realizările asociației în promovarea și dezvoltarea turismului în Republica Moldova.

Trasee turistice pentru o experiență autentică

În perioada 2018-2022, ANTRIM a colaborat cu partenerii săi pentru a lansa peste 30 de trasee turistice, disponibile pe platforma Moldova Travel. Aceste trasee variate oferă oportunități unice de explorare a bogățiilor naturale și culturale ale Moldovei.

„Traseul de drumeție Moldova Centrală - Nisporeni până la Dealul Bălănești este un exemplu perfect de cum putem valorifica frumusețile naturale ale regiunii”, a afirmat directorul executiv al ANTRIM.

Instruirea profesioniștilor din turism

Pentru a susține creșterea calității serviciilor turistice, ANTRIM a organizat diverse sesiuni de instruire. Academia Moldova Tourism Start Up și Next Tourism Generation Academy au fost inițiative esențiale în acest sens. Aceste programe au implicat sute de participanți și au abordat domenii variate, de la managementul vizitatorilor în mediul muzeal la utilizarea noilor tehnologii.

Lobby și advocacy pentru un turism sustenabil

ANTRIM, membru activ al Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministrul Republicii Moldova, a contribuit semnificativ la elaborarea politicilor favorabile turismului. De la crearea Ghidului cu recomandări de protocol sanitar în contextul COVID-19 la sprijinirea inițiativelor Ministerului Culturii, ANTRIM a fost un actor esențial în promovarea unui mediu de afaceri sustenabil și eficient.

„Am avut o contribuție majoră în procesul de elaborare și ajustare a activităților de finanțare pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului”, a menționat Stepanov.

Programul Bridge și proiectele transfrontaliere

Programul Bridge a facilitat participarea la evenimente internaționale și a oferit sprijin pentru sectoarele creative și turismului. Proiectul transfrontalier HERIPRENEURSHIP a conectat companiile din turism și cultură din regiunea Mării Negre pentru a crea produse turistice inovatoare.

„Cu sprijinul Uniunii Europene, am creat oportunități de investiții și parteneriate durabile în jurul siturilor UNESCO”, a explicat Elena Stepanov.

Centrul de Informare pentru Turiști - un exemplu de succes

În 2017, ANTRIM a deschis primul Centru de Informare pentru Turiști în Chișinău, devenind un model de urmat pentru alte centre regionale. Acest proiect, realizat cu sprijinul Uniunii Europene, USAID și Guvernului Suediei, oferă servicii complete de informare pentru vizitatori.

Programul de granturi #PrietenestePentruTurism

Parteneriatul cu Efes Moldova a adus beneficii semnificative pentru industria turismului prin programul de granturi, care a sprijinit 24 de beneficiari în cinci ediții. „Acest program valorifică potențialul existent și îmbunătățește facilitățile turistice, diversificând activitățile propuse turiștilor”, a continuat directorul executiv ANTRIM.

Beneficii pentru membrii ANTRIM

Membrii ANTRIM se bucură de multiple avantaje, de la accesul la finanțări externe și dialogul cu autoritățile, la programe educaționale și culturale. ANTRIM susține și reprezintă interesele membrilor săi, facilitând dezvoltarea unei rețele de afaceri și oportunități de creștere.

„Ne mândrim cu faptul că oferim suport comprehensiv pentru membrii noștri, contribuind astfel la dezvoltarea turismului moldovenesc”, a conchis Elena Stepanov.

SPEAKER - Nicolai OLĂRAȘU, Consultant lobby & advocacy ANTRIM și CEO la Crama Mingir

TEMĂ: „Importanța și rolul oenoturismului în Republica Moldova: oportunități și perspective de dezvoltare”

În cadrul „Panelului de Turism” al Forumului Economic Regional Moldova 2024, Nicolai Olărașu, consultant lobby & advocacy ANTRIM și CEO la Crama Mingir, a subliniat potențialul uriaș al Moldovei în sectorul vinicol datorită densității ridicate de podgorii.

Densitatea podgoriilor: o avuție națională

„Moldova este recunoscută pentru cea mai mare densitate de podgorii pe cap de locuitor din lume”, a declarat Olărașu, subliniind astfel valoarea strategică a vinificației pentru economia națională.

Moldova găzduiește aproximativ 200 de vinării și șase instituții de învățământ dedicate vinului și oenoturismului. „Aceasta reflectă un angajament puternic față de educație și cercetare în domeniul vitivinicol”, a explicat Olărașu, subliniind importanța formării profesionale în creșterea calității produselor vinicole.

Moldova se situează pe locul 20 în lume în ceea ce privește exporturile de vin, cu vinuri exportate în aproximativ 70 de țări. „Printre destinațiile principale se numără România, Polonia, Republica Cehă, Coreea de Sud, Japonia și Canada”, a menționat Olărașu, evidențiind succesul internațional al vinurilor moldovenești.

Vinurile moldovenești au obținut recunoaștere internațională, câștigând peste 6500 de medalii la competiții prestigioase precum Mundus Vini, Berliner Wine Trophy și London Wine Competition. „Aceste premii sunt o confirmare a calității și pasiunii cu care vinificatorii moldoveni își fac meseria”, a afirmat Olărașu.

Drumul Vinului Moldovei: O rută culturală europeană

Ruta „*Drumul Vinului Moldovei*” este prima rută cultural-turistică certificată de Consiliul Europei, integrând circuite în cele patru regiuni viticole cu Indicație Geografică Protejată. „Acesta este un exemplu de sinergie între turism și vinificație, oferind vizite la 40 de vinării și numeroase evenimente cultural-vinicole”, a explicat Nicolai Olărașu.

Extinderea internațională și turismul vitivinicol

Extinderea rutei vinului la nivel internațional, inclusiv în România și Ucraina, reprezintă o oportunitate de promovare și creștere a exporturilor. „Aceasta ar facilita schimburile de experiență și parteneriatele comerciale, contribuind astfel la diversificarea piețelor și creșterea veniturilor pentru producătorii moldoveni”, a subliniat Olărașu.

Turism vitivinicol

Turismul vitivinicol este din ce în ce mai popular, 60% dintre turiști vizitând cel puțin o vinărie, iar pentru 43% patrimoniul vitivinicol fiind principalul motiv al călătoriei. „Materialele promoționale, precum ghidul oenoturistic și harta vinăriilor, susțin acest tip de turism și contribuie la creșterea economică locală”, a adăugat Olărașu.

Dezvoltare durabilă: management și sustenabilitate

Proiectul „*Drumul Vinului Moldovei*” promovează un management sustenabil, integrând aspecte sociale, economice, culturale și de mediu. „Aceasta contribuie la dezvoltarea durabilă a turismului vitivinicol în Moldova”, a concluzionat Olărașu, subliniind angajamentul față de practici responsabile și sustenabile. Evenimente de top: celebrări ale vinului moldovenesc. Printre principalele evenimente dedicate vinului în Moldova se numără Ziua Națională a Vinului, Festivalul Vinului de Autor, DescOpera și VinOpera. „Aceste festivaluri nu doar că promovează vinurile locale, dar și atrag turiști, contribuind astfel la economia locală”, a subliniat Nicolai Olărașu.

Intervenția lui Nicolai Olărașu în cadrul Forumului Economic Regional Moldova 2024 a evidențiat multiplele fațete ale oenoturismului în Republica Moldova, de la potențialul său economic și educațional, la recunoașterea internațională și angajamentul față de dezvoltarea durabilă.

SPEAKER – Victor NICOARA, Manager de produs (cofondator) al platformei digitale GemsAround

Temă – „Inovație în experiențele urbane și rurale. Conectarea celor mai bune atracții turistice”

În cadrul Panelului de Turism al Forumului Economic Regional Moldova 2024, Victor Nicoara, cofondator al platformei digitale GemsAround a captivat atenția audienței cu o prezentare care a scos în evidență caracterul inovator al soluției tehnologice pe care a creat-o în sfera turismului. Tema discursului a fost: **„Inovație în experiențele urbane și rurale. Conectarea celor mai bune atracții turistice”.**

Soluția GemsAround în contextul provocărilor pe care le întâmpină călătorul modern

Călătorii contemporani se confruntă cu o multitudine de instrumente și informații fragmentate, fiind nevoiți să parcurgă numeroase bloguri, videoclipuri și aplicații pentru logistică și rezervări, a evidențiat Nicoara. Acest proces poate fi consumator de timp și frustrant, ducând adesea la pierderea atracțiilor mai puțin cunoscute și a experiențelor autentice locale.

GemsAround rezolvă aceste provocări printr-o platformă unificată care simplifică planificarea călătoriilor și îmbunătățește experiența generală.

Printre principalele caracteristici se numără:

- Itinerarii personalizate: utilizând inteligența artificială, GemsAround creează planuri de călătorie personalizate, ajustabile în timp real.
- Conținut selectat: oferă conținut atractiv pe platforme moderne precum reels, Instagram și TikTok, filtrabil după preferințe.
- Logistică fără cusur: integrează toate locațiile dorite într-un plan de călătorie eficient, cu sugestii pentru perioade scurte de timp.
- Tururi de autor: acces la tururi de calitate create de experți locali și operatori de turism.

Planificarea călătoriilor DIY (do it yourself) este în creștere, influențată de rețelele sociale și instrumentele digitale, călătorii căutând experiențe personalizate și autentice.

GemsAround funcționează pe un model B2B și B2C, generând venituri prin:

- Taxe de abonament: utilizatorii plătesc pentru funcții premium și personalizare avansată.
- Parteneriate: colaborează cu hoteluri și agenții de turism pentru a oferi servicii integrate și pachete de călătorie.
- Soluții white label: platforma este oferită ca SaaS pentru afaceri.

Pentru a menține utilizatorii implicați, GemsAround încorporează funcții de gamificare și integrare socială, permițând câștigarea de puncte și recompense, conectarea cu alți călători și participarea la evenimente comunitare.

Echipa este formată din călători pasionați și experți în tehnologie, cu backgrounduri diverse în AI, dezvoltare software și industria călătoriilor, asigurând livrarea unui produs care să îmbunătățească cu adevărat experiențele de călătorie.

GemsAround își propune să devină platforma de referință pentru călătoriile personalizate și captivante, aducând în prim-plan comorile ascunse ale lumii și transformând planificarea călătoriilor într-un proces plăcut.

În stadiul actual, platforma a dezvoltat prototipuri și lucrează la stabilirea parteneriatelor și atragerea primilor clienți, pregătindu-se pentru lansarea oficială și oferind o experiență de călătorie fără cusur pentru utilizatori. *„GemsAround este o platformă digitală inovatoare care revoluționează planificarea călătoriilor prin itinerarii personalizate și logistică impecabilă, ajutând călătorii să descopere comori ascunse și experiențe unice. Soluția unificată a platformei simplifică procesul de organizare, transformând călătoriile obișnuite în aventuri extraordinare și autentice”,* a încheiat Victor Nicoara.

FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA, prin ochii invitaților din REPUBLICA MOLDOVA

Vernon | David

Vernon | David is an international boutique law firm specializing in complex commercial transactions and disputes, regulatory matters and compliance issues. We provide high-end bespoke legal advice to a wide array of domestic and international clients ranging from start-ups to large multinational companies and foreign governments. Currently, we have offices in Bucharest, Romania and Chisinau, Moldova.

FEEDBACK-UL invitațiilor din REPUBLICA MOLDOVA

După desfășurarea celei de-a XVIII-a ediții a **Forumului Economic Regional Moldova**, organizată în perioada 4 - 6 iulie 2024 la Vatra Dornei, **Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CAPDR)** a inițiat un proces de colectare a feedback-ului din partea participanților, în vederea evaluării impactului și utilității evenimentului. În acest sens, a fost formulat un set de trei întrebări esențiale, menite să ofere o perspectivă clară asupra beneficiilor obținute de participanți și să identifice nevoile acestora pentru viitoarele ediții ale Forumului.

Prima întrebare vizează evaluarea generală a utilității participării la Forumul Economic Regional Moldova 2024, solicitând participanților să descrie informațiile sau relațiile noi dobândite și să explice modul în care acestea vor fi aplicate în dezvoltarea comunităților pe care le reprezintă. Aceasta reflectă interesul organizatorilor de a înțelege impactul direct al evenimentului asupra dezvoltării regionale și asupra inițiativelor locale.

A doua întrebare se concentrează pe identificarea

tipului de sprijin sau resurse pe care participanții le-ar considera utile din partea organizatorilor pentru a-și susține eforturile de dezvoltare regională. Prin această întrebare, CAPDR își propune să îmbunătățească calitatea și relevanța suportului oferit în cadrul viitoarelor ediții ale Forumului.

În contextul deciziei de a organiza toate edițiile viitoare ale Forumului exclusiv la Vatra Dornei, sub denumirea „**Forumul Economic Regional Moldova de la Vatra Dornei**”, participanții au fost, de asemenea, întrebați dacă sunt interesați să participe la ediția a XIX-a, din 2025, și ce sugestii au pentru îmbunătățirea evenimentului. Această întrebare urmărește să implice participanții în procesul de planificare și optimizare a Forumului, asigurând astfel o participare activă și o relevanță crescută a evenimentului.

Aceste întrebări reflectă efortul CAPDR de a alinia Forumul Economic Regional Moldova cu obiectivele strategice pe termen lung, în contextul dezvoltării regionale și integrării europene, având ca orizont de referință anul 2030.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), VIOREL FURDUI

- Care considerați că a fost utilitatea participării dumneavoastră la Forumul Economic Regional Moldova 2024? Ce informații sau relații noi ați dobândit și cum intenționați să le aplicați în dezvoltarea comunității pe care o reprezentați?

Participarea noastră, a delegației CALM, la acest eveniment trebuie privită sub două aspecte: ca echipă / instituție (delegație) și la nivel personal. Sub aspect instituțional, au fost stabilite relații de cooperare atât cu C.A.P.D.R. cât și cu ADR Nord-Est, conducerea și echipa sa. Au apărut oportunități de cooperare pe viitor. Ne-am familiarizat cu un set de informație actualizată privind dezvoltarea regională în România: programe / proiecte implementate, direcțiile de dezvoltare etc. De asemenea, au fost interesante dezbaterile / opiniile participanților privind problemele / provocările cu care se confruntă dezvoltarea regională din România, inclusiv problema reformei administrativ-teritoriale. Au fost interesante intervențiile și pozițiile invitaților, printre care s-au numărat reprezentanți ai guvernului, județelor, europarlamentari. Un alt aspect de utilizat l-a reprezentat vizitarea unor obiective concrete turistice drept rezultat al implementării proiectelor de dezvoltare regională care au transformat localități fără perspectivă în unele cu o dezvoltare impresionantă. A fost o ocazie propice pentru schimbul de experiență între participanții din Republica Moldova și cei din Ucraina. Republica

Moldova, în calitate de stat candidat la UE în care dezvoltarea regională este la început de drum, iar finanțările accesibile sunt la un nivel foarte scăzut (în comparație cu România sau alte țări UE), are multe de învățat și de aplicat, mai ales sub aspectul experienței negative, dar și celei pozitive.

În calitate de persoană fizică și director, în afară de cele menționate mai sus, informația acumulată și aspectele organizatorice a unor astfel de evenimente, utilitatea acestui eveniment au stat la baza stabilirii unor noi relații, cu conducerea C.A.P.D.R., dar și cu reprezentanții altor organizații și instituții participante.

- Ce tip de sprijin sau resurse ați dori să primiți din partea organizatorilor Forumului pentru a vă susține eforturile de dezvoltare regională?

În calitate de instituție unică care întrunește toate APL din Republica Moldova și partener al Guvernului, am identificat următoarele nevoi: nevoia promovării comune a unui cadru instituțional, legal și de politici adecvat și actualizat de dezvoltare locală și regională; de a apropia sistemele existente de dezvoltare regională din Republica Moldova și România; de a organiza sistematic, prin cooperare, astfel de evenimente; de a intensifica cooperarea între toate nivelele de administrație publică (sectorul privat și asociativ) în vederea stabilirii parteneriatelor, schimb de experiență și creșterea eficienței în atragerea de fonduri. În același context, dar și în contextul integrării în UE a Republicii Moldova, s-a identificat necesitatea creării unor centre de informare / schimb de experiență, în vederea instruirii și a schimbului de experiență continuu între APL / sectorul public din ambele state.

- Sunteți interesat să participați la ediția a XIX-a, din 2025 și ce sugestii aveți pentru îmbunătățirea evenimentului?

Suntem interesați de această inițiativă și considerăm că ar fi oportună extinderea numărului invitațiilor, incluzând reprezentanți din țările cu experiențe de succes în dezvoltarea regională, precum Polonia și Cehia. De asemenea, propunem să fie invitate structurile UE responsabile de dezvoltarea regională, precum și reprezentanți ai tuturor asociațiilor administrației publice locale din România (ACoR, AoR, AMR, UNCJR). Ar fi, de asemenea, de dorit să participe și liderii structurilor de dezvoltare regională din Republica Moldova.

Este important ca fiecare panel să includă reprezentanți din diverse țări, care să își împărtășească experiențele. În plus, ar fi benefică extinderea caracterului participativ și a duratei evenimentului, pentru a permite unui număr mai mare de participanți să își exprime punctele de vedere. În final, considerăm necesară redactarea unor adresări, declarații sau documente de poziție adresate instituțiilor sau autorităților relevante, în care să fie evidențiate realizările și problemele identificate, împreună cu propuneri privind dezvoltarea regională.

PRIMARUL COMUNEI BĂNEȘTI, RAIONUL TELENEȘTI, ALINA PASCARU

● *Aș dori să încep prin a mulțumi organizatorilor pentru deschiderea constantă pe care o manifestă față de noi, primarii din Republica Moldova, în ceea ce privește parcursul nostru european și transformarea comunităților noastre în unele conforme cu valorile europene. Fiind la primul meu mandat de primar, am beneficiat de cunoștințele și experiențele colegilor din România, ceea ce m-a ajutat să înțeleg mai bine mecanismele europene și să accesez fondurile Uniunii Europene. Am discutat cu colegii despre avantajele integrării europene pentru țară și pentru comunitățile noastre. Este esențial să lansăm un proces organic de comunicare, astfel încât informațiile corecte despre Uniunea Europeană să ajungă la fiecare cetățean.*

● *Am prioritarizat stabilirea relațiilor dintre primarii din România și Republica Moldova, identificând noi mecanisme de dezvoltare comunitară și integrare europeană, beneficiind de suportul necondiționat al României. Am creat numeroase canale de comunicare cu colegii din România, și consider că aceasta este direcția corectă în această perioadă crucială pentru Republica Moldova.*

Îmi doresc să continuăm sesiunile de instruire și schimbul de bune practici privind implementarea și atragerea fondurilor europene. Este esențial să consolidăm legăturile și să dezvoltăm comunitățile noastre. Sunt convins că vor apărea noi idei pentru proiecte comune, menite să îmbunătățească viața cetățenilor din ambele state.

● *Vă mulțumesc respectuos pentru oportunitatea de a participa! Sunt interesată, în continuare,*

să contribui și să particip la următorul Forum Economic Regional, având în vedere relevanța acestuia pentru dezvoltarea economică și cooperarea regională.

PRIMARUL COMUNEI GANGURA, RAIONUL IALOVENI, MARCEL BOBEICA

● *Forumul Economic Regional Moldova, organizat în 4-6 iulie 2024 la Vatra Dornei, a reprezentat un eveniment de importanță majoră pentru autoritățile publice locale din Republica Moldova, România, Ucraina, precum și pentru mediul de afaceri din aceste țări. În cadrul forumului, s-a facilitat un schimb valoros de bune practici și experiențe între autoritățile publice locale și invitați din Uniunea Europeană, cu accent pe proiecte investitoriale. De asemenea, au fost abordate parteneriatele între instituțiile publice și mediul de afaceri, precum și programele de dezvoltare gestionate de agențiile de dezvoltare. În cadrul discuțiilor, au fost evidențiate provocările cu care se confruntă autoritățile publice locale și principalele lor necesități. S-au stabilit, de asemenea, obiective și direcții comune pentru aceste autorități. Acest forum are o importanță deosebită pentru autoritățile publice locale din Republica Moldova și Ucraina în contextul aderării la Uniunea Europeană, iar sprijinul oferit de România este esențial.*

● *Autoritățile Publice Locale din Republica*

În cadrul forumului, s-a facilitat un schimb valoros de bune practici și experiențe între autoritățile publice locale și invitați din Uniunea Europeană, cu accent pe proiecte investiționale

Moldova se așteaptă la un sprijin total din partea fraților români în contextul aderării la Uniunea Europeană. În acest sens, ar fi benefic ca organizatorii Forumului să continue schimbul de experiență între autoritățile publice locale din România și Republica Moldova, concentrându-se pe atragerea proiectelor investiționale, dezvoltarea infrastructurii și promovarea turismului. Ar fi deosebit de util ca acest schimb de bune practici să includă vizite în teren în localitățile din România, pentru a observa proiectele investiționale realizate. O altă măsură de sprijin ar fi organizarea de ateliere de lucru pentru reprezentanții autorităților publice locale din Moldova, România și Ucraina, axate pe redactarea proiectelor de investiții finanțate din fonduri europene. În plus, ar fi de dorit extinderea ariei geografice pentru proiectele transfrontaliere, astfel încât să crească numărul de aplicanți și oportunitățile de colaborare.

- Sunt extrem de încântat că am avut oportunitatea de a participa în acest an la Forumul Economic Regional Moldova de la Vatra Dornei. Îmi exprim, de asemenea, interesul de a lua parte și la ediția din 2025 a acestui forum, esențial pentru parcursul european al Republicii Moldova și pentru dezvoltarea comunităților locale. Consider că ar fi benefic să se organizeze vizite de lucru în mai multe primării și să se exploreze diverse obiective investiționale, pentru a maximiza impactul și schimbul de bune practici.

IURIE TĂNASE,
● Vicepreședintele Consiliului
Raional Soroca

PREȘEDINTELE CONSILIULUI RAIONAL SOROCA, VEACESLAV RUSNAC

- Trebuie să menționăm din start că, a fost un eveniment deosebit și organizat la cel mai înalt nivel. În cadrul Forumului, ne-am informat despre oportunitățile posibile în aplicarea Notelor Conceptuale pentru depunerea proiectelor transfrontaliere și atragerea investițiilor extrabugetare pentru dezvoltarea comunității sorocene. Am comunicat cu potențiali parteneri despre posibilitățile semnării Acordurilor de colaborare și am făcut schimb de experiență.
- Cu referire la sprijinul și resursele pentru a ne susține eforturile de dezvoltare regională, am dori să colaborăm cu partea română în trei direcții principale:
 - Construcția Magistralci de aprovizionare cu apă potabilă în Regiunea de Nord a raionului (dispunem de documentația tehnică necesară);
 - Dezvoltarea turismului, inclusiv cel rural;
 - Reconstrucția și conservarea monumentelor istorice de importanță regională, națională și locală (Cetatea Soroca, Lumânarea Recunoștinței, etc.);
- Suntem interesați să participăm la următoarele ediții ale Forumului și credem că este important să se continue organizarea lor, întrucât ar fi o punte trainică de colaborare între frați și care ajută la dezvoltarea economică de pe ambele maluri ale Prutului. În ceea ce privește propunerile legate de îmbunătățirea evenimentului, considerăm că a fost un eveniment ireproșabil și vă dorim mult succes pe viitor cu Doamne ajută!

PRIMARUL ORAȘULUI CĂLĂRAȘI, VICTOR AMBROCI

● Participarea la Forumul Economic Regional Moldova 2024, desfășurat în inima Bucovinei, a fost extrem de valoroasă pentru dezvoltarea comunității pe care o reprezintă. Printre aspectele esențiale care subliniază utilitatea acestui eveniment se numără, în primul rând, agenda forumului, calitatea vorbitorilor și locația, toate fiind la cele mai înalte standarde. Participanții au avut libertatea de a alege panelurile care i-au interesat și de a se implica activ în discuții cu parteneri din România, oaspeți și invitați. Aceste întâlniri au deschis noi oportunități de colaborare pentru proiectele noastre locale, facilitând crearea unei rețele valoroase de contacte care pot sprijini inițiativa de dezvoltare ale localităților pe care le reprezentăm.

Am avut ocazia să învăț strategii privind atragerea investitorilor, dezvoltarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor publice, iar experiența României este extrem de relevantă pentru noi, având în vedere proiectele transfrontaliere, posibilitatea încheierii de acorduri de înfrățire și colaborare, precum și tradițiile, obiceiurile și istoria comună. Vizita la destinațiile turistice din zonă, implementate cu sprijinul Uniunii Europene, reprezintă o sursă suplimentară de motivație pentru noi, primarii din Republica Moldova, în dorința de a accesa proiecte europene.

● Pentru a sprijini eficient eforturile de dezvoltare regională, ar fi extrem de valoros să primim continuare suport și resurse care să faciliteze accesul la fonduri destinate dezvoltării economice și infrastructurii. Ne bazăm pe sfaturi prețioase privind bunele practici,

care pot îmbunătăți semnificativ eficiența inițiativelor noastre.

Un alt tip de sprijin esențial ar fi organizarea de traininguri în domenii precum managementul proiectelor, dezvoltarea economică, atragerea investitorilor și utilizarea eficientă a resurselor disponibile. De asemenea, am aprecia suportul în promovarea orașului Călărași ca o destinație atractivă pentru investitori și turiști, inclusiv prin campanii de promovare și participarea la târguri și expoziții internaționale. Accesul la lecții învățate din alte zone ne ar permite să accelerăm și să eficientizăm procesul de dezvoltare al orașului Călărași.

● Sunt foarte interesat să particip la ediția a XIX-a a Forumului Economic Regional Moldova, având în vedere că participarea anterioară a fost extrem de valoroasă. Sunt convins că forumul viitor va aduce și mai multe beneficii. Ar fi oportun să se abordeze teme precum digitalizarea, sustenabilitatea și economia verde, pentru a ne pregăti cât mai bine pentru provocările și oportunitățile viitoare.

PRIMARUL MUNICIPIULUI COMRAT, SERGHEI ANASTASOV

● Participarea la Forumul Economic Regional Moldova 2024 mi-a adus multe experiențe utile și oportunități de dezvoltare. Principalele beneficii ale participării pot fi evidențiate după cum urmează:

Schimb de experiență și cunoștințe:

La Forum am participat la Sala nr. 3, unde s-a discutat despre investiții și despre parcuri industriale. În calitate de administrator part-time al Parcului Industrial al municipiului Comrat, am acumulat

multe cunoștințe despre proiecte similare implementate în România, precum și despre modalități de atragere a investițiilor pentru dezvoltarea Parcurilor Industriale. Au fost prezentate rapoarte și discuții pe teme actuale ale dezvoltării economice, inovației și dezvoltării durabile. Acest lucru mi-a permis să obțin idei noi și să înțeleg mai bine tendințele actuale în economie.

Perspective pentru planificarea strategică:

Informațiile primite și opiniile experților m-au ajutat să reconsider unele aspecte ale planificării strategice și abordări ale dezvoltării. Aceste cunoștințe vor fi utile pentru implementarea unor soluții mai eficiente și inovatoare în municipiul Comrat în activitățile Parcului Industrial și alte proiecte de investiții.

Planuri de utilizare a informațiilor primite și a conexiunilor în dezvoltarea comunității:

Implementarea celor mai bune practici: Pe baza exemplilor de succes prezentate la forum, plănuiesc să adaptez și să implementez strategii și tehnologii eficiente în comunitatea noastră.

Dezvoltarea de parteneriate: Folosind contactele existente, intenționez să dezvolt colaborări cu alte organizații și companii care pot rezulta în noi oportunități pentru comunitatea noastră.

Formare și dezvoltare: Organizarea de seminarii și traininguri pentru membrii comunității pentru a transfera cunoștințele și abilitățile dobândite va crește nivelul general de competență și competitivitate.

Astfel, participarea la forum nu numai că mi-a extins orizonturile, ci mi-a oferit și instrumente concrete pentru a contribui la dezvoltarea și prosperitatea comunității pe care o reprezint.

● Pentru a-mi susține eforturile de dezvoltare regională, am dori să primim următoarele resurse și asistență din partea organizatorilor Forumului Economic Regional Moldova:

Accesul la resurse educaționale: Organizarea de seminarii de formare și cursuri de master despre cele mai bune practici în dezvoltarea economică și managementul proiectelor va contribui la îmbunătățirea abilităților specialiștilor din regiunea noastră.

Crearea unei platforme pentru schimbul de experiență: Stabilirea unei platforme permanente pentru schimbul de experiență și cunoștințe între participanții la forum, care să le permită să împărtășească cazuri de succes și să găsească soluții la probleme comune.

Sprrijin financiar: Lista granturilor și asistență de parteneriat din partea colegiilor din România pentru implementarea unor proiecte specifice care vizează îmbunătățirea infrastructurii, sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și introducerea de tehnologii inovatoare.

Asistență în găsirea investitorilor: Asistență în stabilirea de contacte cu potențiali investitori și parteneri interesați în dezvoltarea proiectelor în regiunea noastră.

Promovarea inițiativelor regionale: Sprijin în promovarea inițiativelor regionale de succes la nivel internațional pentru a atrage atenția asupra potențialului regiunii.

● Mulțumim organizatorilor Forumului pentru oportunitatea de participare. Totul a fost organizat și realizat la un nivel foarte înalt. Vom avea o mare plăcere să participăm la Forumul planificat pentru anul 2025. Ar fi util să se ia în considerare utilizarea unui format de participare „online” pentru a permite accesul la distanță, extinzând astfel audiența și facilitând accesul celor care nu pot fi prezenți fizic.

PRIMARUL COMUNEI MĂNOILEȘTI, VALENTINA GROSU

● În calitate de primar al comunei Mănoilești, raionul Ungheni, doresc să îmi exprim recunoștința față de Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale și Consiliul Județean Suceava pentru oportunitatea de a participa la Forumul Economic Regional Moldova 2024, având ca temă

„Planificare și Cooperare pe obiectivul Strategic: Moldova 2030”. Acest forum a reunit lideri din mediul de afaceri, reprezentanți diplomatici la nivel local, regional și internațional, precum și reprezentanți ai administrației publice locale de nivel I și II din România, Republica Moldova și Ucraina. În cadrul evenimentului, am participat la discuții privind direcțiile și strategiile de dezvoltare regională până în anul 2030, având oportunitatea de a învăța și de a mă inspira din bunele practici și experiențele valoroase în domeniul infrastructurii economice, sănătății și turismului, relevante pentru regiunea de Sud-Est a Europei.

În timpul vizitei, am avut o discuție constructivă cu doamna Maria Jijie, primarul comunei Răuseni, județul Botoșani. În cadrul discuției, am abordat prioritățile și obiectivele strategice de dezvoltare socio-economică și culturală ale autorităților pe care le reprezentăm și am convenit asupra semnării unui acord de cooperare, destinat întăririi legăturilor de prietenie între comuna Răuseni și comuna Mănoilești, privind programe comune culturale, sportive, de tineret și educaționale.

De asemenea, am discutat cu domnul Daniel George Surdu, secretar de Stat la Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, despre proiectele transfrontaliere și viziunea europeană a programelor de vecinătate finanțate prin fonduri europene.

Acest Forum a fost o platformă valoroasă de discuții și schimburi de idei, care vor contribui la dezvoltarea economică a regiunilor noastre.

- În contextul provocărilor și oportunităților actuale în ceea ce privește dezvoltarea regională, identificarea resurselor și sprijinului adecvat devine esențială pentru succesul inițiativelor locale. Drept urmare, am dorit să explorăm ce modalități de sprijin sunt considerate cele mai valoroase de către liderii regionali din Republica Moldova.

- Facilitarea oportunităților de atragere a investițiilor străine, prin proiecte transfrontaliere.

- Sprijin în crearea parteneriatelor și colaborărilor cu UAT-uri din România și Republica Moldova care să contribuie la investiții cu impact semnificativ pentru dezvoltarea infrastructurii economice, turismului rural, creșterea nivelului de trai a cetățenilor prin crearea locurilor de muncă.

- Facilitarea dialogului între sectorul public și cel privat în vederea dezvoltării parteneriatelor care să sprijine implementarea proiectelor de infrastructură, educație, cultură și alte inițiative esențiale pentru dezvoltarea economică.

- Sunt interesată și aș participa cu mare plăcere la ediția a XIX-a, din 2025 a Forumului Economic Regional Moldova 2024.

Aș dori ca la Forum să fie invitați mai mulți

reprezentanți ai autorităților publice locale din România, primari, pentru un schimb de experiență și promovare a bunelor practici din România în vederea dezvoltării durabile a regiunilor prin proiecte comune care să atragă investiții externe.

Îmi exprim gratitudinea și vă mulțumesc, încă o dată, pentru oportunitatea de a participa în calitate de primar la acest Forum foarte important pentru susținerea dezvoltării economice și turistice a comunităților noastre.

Cu siguranță experiența acumulată îmi va fi de mare folos în implementarea proiectelor viitoare.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI RAIONAL STRĂȘENI, MARIANA DÎMCENCO

- Participarea la Forumul Economic Regional Moldova 2024 a fost extrem de utilă pentru mine din mai multe perspective. În primul rând, am avut ocazia să interacționez cu reprezentanți ai altor comunități și să schimbăm idei și bune practici. Acest lucru ne-a permis să identificăm soluții inovative la provocările comune, cum ar fi atragerea investițiilor, dezvoltarea infrastructurii și creșterea turismului local.

Pe lângă relațiile valoroase pe care le-am construit, am dobândit și informații esențiale despre surse de finanțare disponibile la nivel național și european, pe care intenționăm să le accesăm pentru a implementa proiecte de dezvoltare locală.

Intenționăm să aplicăm aceste cunoștințe și relații prin inițierea unor proiecte concrete de dezvoltare, organizarea de workshop-uri și sesiuni de informare pentru antreprenorii locali și, nu în ultimul rând, prin consolidarea parteneriatelor cu alte raioane pentru a implementa inițiative comune. Astfel, participarea la forum ne-a oferit nu doar inspirație, ci și resurse concrete pentru a avansa în direcția unei dezvoltări durabile și prospere.

● *Apreciem foarte mult organizarea Forumului Economic Regional Moldova și considerăm că anumite tipuri de sprijin din partea organizatorilor ne-ar putea susține și mai eficient eforturile de dezvoltare regională. Iată câteva sugestii:*

- *Acces la Expertiză și Consultanță*
- *Finanțare și Granturi.*
- *Platforme de Networking.*
- *Instrumente Digitale și Tehnologice.*
- *Programe de Training și Dezvoltare Profesională.*
- *Studii de Caz și Bune Practici.*

Aceste resurse și tipuri de sprijin ne-ar ajuta să valorificăm la maximum potențialul participării la forum și să avansăm în mod semnificativ în eforturile noastre de dezvoltare regională.

● *Suntem cu siguranță interesați să participăm la ediția a XIX-a a Forumului Economic Regional Moldova de la Vatra Dornei în 2025. Considerăm că acest forum reprezintă o oportunitate valoroasă pentru dezvoltarea regională și pentru crearea de legături importante între comunități.*

În ceea ce privește îmbunătățirea evenimentului, am câteva sugestii:

- *Diversificarea Tematicilor: Abordarea unor teme variate, precum tranziția verde, digitalizarea, educația și formarea profesională, sănătatea publică și inovația socială, pentru a acoperi o gamă largă de interese și nevoi ale participanților.*
- *Includerea Experților Internaționali: Invitarea unor experți internaționali în diferite domenii pentru a aduce perspective globale și a oferi soluții inovative la problemele locale.*
- *Platformă Digitală de Suport: Dezvoltarea unei platforme digitale unde participanții să poată accesa resurse, documente, prezentări și să poată continua discuțiile începute la forum pe tot parcursul anului.*

Desigur, cu un program mai extins, 3-4 zile :)!

VICEPRIMARUL MUNICIPIULUI STRĂȘENI, ION SCOBICI

Pe această cale vă mulțumesc sincer pentru invitația de a participa la Forumul Economic Regional Moldova 2024. Apreciem oportunitatea de a fi parte a acestui eveniment important și suntem încântați să contribuim la discuțiile și inițiativele ce vizează dezvoltarea regională. Așteptăm cu interes colaborarea și schimbul de idei care vor sprijini progresul comunității noastre:

● *Participarea noastră la Forumul Economic Regional Moldova 2024 a fost extrem de valoroasă pentru dezvoltarea comunității noastre. Am avut oportunitatea de a interacționa cu experți și lideri de opinie din diverse domenii, ceea ce ne-a permis să obținem informații actualizate și relevante despre tendințele și oportunitățile din infrastructura comunitară, atragerea investițiilor și dezvoltarea afacerilor. Intenționăm să aplicăm aceste informații prin implementarea unor strategii inovatoare în dezvoltarea infrastructurii comunității noastre, extinderea și modernizarea infrastructurii sportive, și sprijinirea antreprenoriatului local. În plus, vom explora noi oportunități de investiții și parteneriate pentru a îmbunătăți sfera socială a comunității noastre.*

● *Pentru a susține eforturile noastre de dezvoltare regională, am aprecia sprijinul organizatorilor Forumului în mai multe forme. În primul rând, ar fi util să avem acces la platforme de networking și oportunități de colaborare continuă cu investitori și experți din domeniul dezvoltării infrastructurii și afacerilor. În al doilea rând, organizarea sesiunilor de formare pe subiecte specifice, cum ar fi atragerea*

investițiilor și dezvoltarea infrastructurii sportive, ar fi de mare ajutor. În plus, facilitarea accesului la resurse financiare și informații despre granturi și fonduri europene pentru dezvoltarea comunității noastre ar fi extrem de valoroasă.

● Suntem foarte interesați să participăm la ediția a XIX-a a Forumului Economic Regional Moldova de la Vatra Dornei în 2025. Considerăm că această platformă continuă să fie esențială pentru dezvoltarea regională și pentru stabilirea de parteneriate strategice. Pentru îmbunătățirea evenimentului, am sugera includerea unor sesiuni dedicate specific dezvoltării infrastructurii sportive și sociale, care sunt deosebit de relevante pentru noi. De asemenea, ar fi util să se organizeze întâlniri de matchmaking între autoritățile locale și potențiali investitori, pentru a facilita colaborările directe. În plus, o expunere mai mare a proiectelor regionale de succes și studii de caz ar putea oferi modele valoroase și inspirație pentru alții.

VICEPREȘEDINTELE CONSILIULUI RAIONULUI UNGHENI, CORINA SLUPEȚCAIA

● Am fost onorată să particip la Forumul Economic Regional Moldova 2024. Evenimentul a oferit oportunități valoroase de învățare și networking, permițându-mi să dobândesc informații despre atragerea investițiilor străine și despre strategiile de dezvoltare a comerțului exterior, puncte cheie pentru dezvoltarea regională durabilă. Am rămas plăcut surprinsă de inițiativa prezentată pentru sprijinirea mediului de afaceri local și de importanța colaborării

dintre sectorul public și cel privat.

Planul meu este să aplic aceste informații prin dezvoltarea de parteneriate locale pentru promovarea investițiilor și sprijinirea inițiativelor educaționale și de formare profesională, contribuind astfel la dezvoltarea economică și la îmbunătățirea calității vieții în regiunea Moldovei.

● Pentru a susține eforturile de dezvoltare regională, am fi recunoscători să primim din partea organizatorilor Forumului următoarele tipuri de sprijin și resurse:

■ **Consultanță:** Acces la experți care să ne ajute în elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

■ **Parteneriate:** Facilitarea accesului la rețele de parteneri internaționali interesați de investiții în regiunea noastră.

■ **Educație continuă:** Programe de formare pentru liderii locali, antreprenori și tineri, pentru a dezvolta abilități necesare creșterii economice.

□ **Acces la finanțare:** Informații și suport pentru accesarea diferitelor surse de finanțare disponibile.

● Aș fi recunoscătoare să particip la ediția a XIX-a a Forumului Economic Regional Moldova de la Vatra Dornei în 2025, deoarece acest eveniment este o sursă de cunoștințe, informații și noi experiențe pentru participanți, unde obținem motivație, inspirație și pârghiile necesare pentru a progresa și dezvolta regiunea noastră. Pentru îmbunătățirea evenimentului, propun următoarele:

■ **Tematici suplimentare:** Includerea de noi subiecte, cum ar fi digitalizarea și sustenabilitatea.

■ **Workshop-uri practice:** Organizarea de workshop-uri unde participanții să lucreze direct cu experți pe teme specifice.

■ **Prezența start-up-urilor locale:** Invitarea start-up-urilor locale să își prezinte inovațiile, soluțiile și experiența de care au avut parte.

Consider că aceste sugestii ar aduce o valoare adăugată participanților și ar eficientiza Forumul în atingerea obiectivelor sale.

Suceava 89.9 Bicz 96.1 Sovata 89.2 Piatra Neamț 92.00
 Câmpulung Moldovenesc 88.8 Bacău 94.00 Onești 87.8
 Rădăuți 99.2 Bârlad 103.3 Brașov 98.2 Făgăraș 107.2
 Luduș 94.2 Mediaș 90.2

Jurnal

Jurnal este o rețea de frecvențe locale care s-a înființat din dorința de a transmite valorile culturale care adună comunitatea împreună. Această comunitate o ținem aproape de noi și prin prezența online pe toate rețelele de socializare, având peste 300 de mii de urmăritori pe Facebook și, în acoperirea noastră în FM, având un potențial de 4-5 milioane de ascultători.

 publicitate@RevolutArt.ro

 0749927777

 JurnalFM.ro

MODERNIZAREA PEPINIERELOR SILVICE DIN SUCEAVA, UN PAS IMPORTANT ÎN ASIGURAREA MATERIALULUI FORESTIER DE CALITATE

Pădurile sucevene se întind pe aproape jumătate din suprafața județului, având o întindere de 449.980 ha, aproximativ 7% din suprafața pădurilor României.

Din total, 338.889 ha (reprezentând 75%) sunt gestionate de **Direcția Silvică Suceava**, în timp ce restul sunt administrate de alte structuri silvice autorizate. Suprafața gestionată de Direcția Silvică Suceava este distribuită astfel: 64% se află în zona montană, 30% în zona de deal și 6% în zona de câmpie.

În contextul unei cereri tot mai mari de puiți forestieri pentru reîmpădurire și al necesității reducerii costurilor de producție, Direcția Silvică Suceava a demarat un amplu proces de modernizare și re tehnologizare a două pepiniere silvice, Salcea și Prisaca Dornei. Aceste investiții, realizate prin fonduri din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), vizează creșterea capacității de producție, mecanizarea proceselor și asigurarea unei calități superioare a materialului forestier de reproducere.

În fiecare an, Direcția Silvică Suceava împădurește, în medie, o suprafață de 2000 ha, din care mai mult de jumătate este realizată prin lucrări de ajutorare a regenerărilor naturale, iar restul prin plantări.

În fiecare an, **se plantează, în medie, 5 milioane de puiți** care provin din pepinierele silvice administrate de Direcția Silvică Suceava. Întotdeauna a existat un interes pentru modernizarea și creșterea mecanizării în producerea puiților forestieri, dar în ultimii ani, pe fondul unei accentuate lipse a forței de muncă calificată în acest domeniu, interesul pentru modernizarea și re tehnologizarea pepinierele silvice s-a intensificat. Odată cu implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, a apărut și oportunitatea dezvoltării și re tehnologizării a două dintre pepinierele silvice, respectiv Pepiniera Silvică Salcea și Pepiniera Silvică Prisaca Dornei.

Investiția este necesară și oportună pentru a reduce costul final al producției de puiți forestieri prin mecanizarea și eficientizarea unor etape de producție, cum ar fi pregătirea terenului, aplicarea mecanizată a amendamentelor și udările automatizate. De asemenea, investiția vizează mărirea și modernizarea capacității de producție, având în

vedere creșterea cererii de puiți forestieri. Un alt obiectiv esențial este asigurarea materialului forestier de reproducere cu proveniență certificată și prelucrarea mecanizată a semințelor forestiere.

Investițiile de anvergură vor fi posibile datorită accesării fondurilor din Planul Național de Redresare și Reziliență, destinat componentei "**Păduri și protecția biodiversității**" – investiția "**Dezvoltarea capacității moderne de producere a materialului forestier de reproducere.**"

Contractele de finanțare pentru cele două pepiniere, Pepiniera Silvică Salcea și Pepiniera Silvică Prisaca Dornei au fost semnate în luna februarie a anului 2024, valoarea cumulată a acestora fiind de 11.048.984,78 lei fără TVA. Finanțarea din fondurile structurale PNRR este de 8.131.152,59 lei fără TVA, iar cofinanțarea asigurată de Regia Națională a Pădurilor – Direcția Silvică Suceava, din resurse proprii, este de 2.917.832,19 lei fără TVA.

CARACTERIZAREA PEPINIEREI SILVICE SALCEA

Pepiniera Silvică Salcea este situată în UAT Salcea și administrează o suprafață de 54,09 ha de fond forestier, proprietate publică a statului. Suprafața destinată culturii este de 46,62 ha. Unitatea este împărțită în mai multe secții, dintre care: 12,44 ha sunt alocate pentru producerea puiților forestieri, 1,0 ha pentru arbuști fructiferi, 0,3 ha pentru plante mamă, și 32,88 ha pentru puiți ornamentali. În secția destinată puiților forestieri, se produc anual 7 specii autohtone (locale) de interes forestier: stejar, gorun, cireș, paltin, frasin, fag și tei. Intenția declarată este de a crește producția și productivitatea acestor specii de interes forestier, precum și de a moderniza capacitatea de producție a materialului forestier.

În cadrul lucrărilor de modernizare a acestei pepiniere se propune:

- Realizarea unui depozit de stocare și refrigerare de tip

hală prefabricată, cu dimensiunile de 12,5 m lățime, 45 m lungime și 5,5 m înălțime la streașină. Depozitul va fi dotat cu o instalație de refrigerare și umidificare (depozit frigorific pentru depozitare puițe, temperatura -5/+5°C, umiditate 75%, cu opțiune de control al umidității, dezumidificare/umidificare). Acest depozit va permite păstrarea puiștilor pentru o perioadă lungă de timp, în condiții optime, și va asigura o reușită mai mare la prinderea acestora după plantare.

- Realizarea unei sere de 10 x 100 m cu pereți verticali, dotată cu o instalație retractabilă de irigare și administrare a îngrășămintelor, precum și cu un sistem de irigare prin aspersie pentru o solă de 150 m lungime și 30 m lățime, destinată producerii puiștilor forestieri containerizați. Sera va fi echipată cu o linie de pregătire a substratului, umplere a tăvițelor și însămânțare a acestora.

- Dotarea pepinierii cu utilaje specifice: motostivuitoare pe gaz, tractor de 155 CP cu încărcător frontal, tractor de 75 CP, scarificator, plug reversibil cu 4 cormane, cultivator purtat pentru patul germinativ, remorcă platformă pentru transport puițe cu trei axe, remorcă pentru pământ, formator de strat cu tambur, semănătoare pentru semințe forestiere, formator de pat germinativ cu grapă și tăvălug, mașină de împrăștiat nisip, mașină de acoperit straturi, mașină de tăiat rădăcini,

mașină de prășit, mașină de transplantat, mașină de făcut rigole, mașină de legat bonturi, plug dislocator pentru puițe și tun de irigat.

PEPINIERA SILVICĂ PRISACA DORNEI, SCURTĂ DESCRIERE

Pepiniera Silvică Prisaca Dornei este situată în apropierea localității Prisaca Dornei, comuna Vama, având o suprafață totală de 7,86 ha, dintre care 4,54 ha sunt destinate exclusiv producerii puiștilor forestieri. Terenul pe care este amplasată pepiniera este parte din fondul forestier de stat.

Pentru această pepinieră se planifică realizarea unei capacități de prelucrare a semințelor (dezaripare și sortare), precum și a unui depozit de stocare în condiții optime, pentru o perioadă mai lungă de timp. De asemenea, se urmărește mărirea și modernizarea capacității de producție a puiștilor forestieri de rășinoase (molid, brad, larice, pin silvestru).

Lucrările de modernizare a acestei pepinieri includ:

- Realizarea unei hale cu regim funcțional parter, pe fundații din beton armat. Hala va fi utilizată pentru producerea materialului genetic și pentru stocarea semințelor.
- Realizarea a două foraje pentru asigurarea apei necesare udării puiștilor pe sol și în cadrul solarilor, precum și pentru necesitățile funcționale ale halei de producție.
- Construirea unui bazin de preîncălzire a apei pentru irigat, din beton armat, de formă circulară și cu un volum de aproximativ 300 mc.
- Crearea unei platforme betonate pentru producerea compostului, necesar îmbunătățirii calității solului și asigurarea condițiilor de mediu pentru biodegradarea resturilor vegetale.
- De asemenea, s-a propus dotarea pepinierii cu utilaje specifice, inclusiv: instalație pentru uscat, dezarițat, vânturat și sortat semințe forestiere de rășinoase, un ansamblu de utilaje care permite prelucrarea conurilor de la recoltare până la stadiul de păstrare a seminței, un tractor cu putere de 75 CP, o instalație de irigat cu tambur și o freză de pământ.

BERMAS SUCEAVA: Tradiție în Fabricarea Berii din 1974

S.C. Bermas S.A. Suceava este singura fabrică independentă din industria berii care și-a continuat activitatea neîntrerupt începând cu anul 1974 și până în prezent.

Obiectul principal de activitate constă în producerea și comercializarea berii, a malțului și a subproduselor rezultate din procesul de fabricație al acestora. Fabrica a fost modernizată și re tehnologizată prin intervenții majore realizate în toate secțiile de producție și auxiliare fiind optimizate atât procesele tehnologice cât și activitățile conexe astfel încât a reușit să rămână un jucător important pe piața din România.

Societatea este cu capital românesc, acțiunile sale fiind cotate la Bursa de Valori București începând cu luna aprilie 1998.

Materiile prime folosite în fabricarea sortimentelor de bere sunt naturale. Astfel, malțul este fabricat din orz achiziționat de la producătorii autohtoni, hameiul provine de la cultivatorii din Transilvania, apa din vestitele izvoare ale Berchișeștiului, iar drojdia de bere este atent selecționată.

SORTIMENTELE DE BERE FABRICATE

BEREA CĂLIMANI

Călimani, care poartă numele masivului cu același nume din lanțul Carpaților Orientali, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 4,6% vol.

BEREA SOLCA

Solca, o marcă de tradiție din anul 1810 și readusă pe piață de societatea noastră, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 4,8% vol.

BEREA BERMAS

Bermas, care poartă cu mândrie numele societății noastre, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 5,2% vol.

BEREA SUCEAVA

Suceava Clasic, care poartă numele orașului nostru, este o bere blondă superioară de larg consum, cu o concentrație de alcool de 4,4% vol.

Păstrătoare a vechilor tradiții, BERMAS-Suceava nu a renunțat la procedeul clasic de fabricare a berii, care presupune folosirea malțului și a hameiului, cât și procedeul tradițional de fermentare a berii în două etape ce durează 42 de zile. Aceasta conferă berii spumă, gust ușor amar și culoare asigurându-i totodată limpezime și conservabilitate.

Nu trebuie uitate dăruirea și priceperea berarilor suceveni care de cinci decenii se îndeletnicesc cu această nobilă meserie.

*Pentru noi, berea este mai mult
decât o băutură - este o tradiție
și o bucurie pe care dorim să o
împărtășim cu voi!*

MOLDOVA BUSINESS WEEK

16 - 20 September 2024

MOLDOVA BUSINESS WEEK 2024, @ platformă vitală pentru promovarea potențialului economic al REPUBLICII MOLDOVA

Moldova Business Week 2024 (MBW 2024), cel mai important forum economic din Republica Moldova, va reuni, în perioada 16-20 septembrie, peste o mie de participanți, inclusiv investitori străini, antreprenori locali, oficiali de rang înalt și experți economici

Evenimentul va avea loc în patru regiuni cheie ale țării: Chișinău, Edineț, Ungheni și Bălți, și va cuprinde 13 evenimente dedicate unor sectoare strategice ale economiei naționale.

Ediția din 2024 vine cu o premieră – extinderea forumului la nivel regional, oferind acces direct la oportunități de dezvoltare și colaborare pentru antreprenorii din toate colțurile țării. Evenimentul va adresa sectoare economice esențiale precum industria agroalimentară, automotive, electronică, energie și infrastructură, IT, turism și vinicol. În plus, vor fi explorate pentru prima dată domenii emergente cu potențial mare de creștere, cum ar fi industria farmaceutică și turismul medical.

DESCHIDEREA OFICIALĂ ȘI FORUMUL DE INVESTIȚII MOLDOVA-UE

Deschiderea oficială a MBW 2024 va avea loc pe 16 septembrie la **Chișinău**, fiind marcată de prezența unor oficiali din Uniunea Europeană și din Guvernul Republicii Moldova. Tot în aceeași zi, Forumul de Investiții Moldova-UE va oferi investitorilor oportunități de finanțare în domenii precum energia regenerabilă, economia circulară și sectorul financiar.

INOVAȚIE, TEHNOLOGII ȘI PIAȚA IMOBILIARĂ

Pe 17 septembrie, la Chișinău, forumul continuă cu evenimente dedicate sectorului imobiliar nerezidențial

și tehnologiilor de ultimă generație. „Real Estate Forum” va analiza dezvoltările de tip Green Building și investițiile în imobiliare turistice, în timp ce „StrategEast State and IT Eurasian Forum” va aborda măsurile necesare pentru stimularea economiei inovatoare.

AGRIFOOD ȘI INDUSTRIA ELECTRONICĂ

Pe 18 septembrie, la Edineț, participanții vor explora interconectarea dintre sectorul agricol și industria electronică, un domeniu cu un potențial semnificativ de dezvoltare în Moldova. Tot în această zi, comunitatea startup-urilor va avea ocazia să participe la evenimentul „Silicon Drinkabout” în Chișinău, destinat consolidării ecosistemului IT local.

TURISM, VINIFICAȚIE ȘI AUTOMOTIVE

Pe 19 septembrie, Ungheni va găzdui un eveniment dedicat turismului și industriei vinului, subliniind importanța acestei ramuri economice pentru Moldova, unul dintre cei mai mari producători de vin la nivel mondial. De asemenea, la Bălți, vor avea loc vizite de studii în cadrul industriei automotive, un sector în plină expansiune în Moldova, care a atras investiții semnificative în ultimii ani.

CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Moldova Business Week 2024 reprezintă o platformă vitală pentru promovarea potențialului economic al țării și pentru consolidarea legăturilor cu investitorii străini, în contextul integrării Moldovei în Uniunea Europeană până în 2030. Organizat de Agenția de Investiții din Republica Moldova, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, evenimentul oferă o ocazie unică de a analiza tendințele economice și de a explora oportunitățile de afaceri pe piețele europene. Comunitatea de afaceri se poate înregistra pentru a participa la evenimentele forumului pe site-ul oficial al evenimentului, www.mbw.md.

MOLDOVA

MOLDOVA BUSINESS WEEK

save the date!
16-20 September

SCAN ME

